

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31'inci Toplantı

15 Mayıs 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, TBMM İçtüzüğü'nün 35'inci maddesine, Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmemeye alakalı yazısına, teklifin havale süresi ve görüşmeyle alakalı epey bir zaman aralığı oluşturulduğuna ilişkin açıklaması

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin açıklamalarına karşılık tutumunda bir değişiklik olmadığına ve müzakerelere devam edileceğine ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139)

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, gündemdeki kanun teklifinin tali komisyon olarak önce Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini düşündüklerine ilişkin açıklaması

2.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmeme gerekçesini öğrenmek istediklerine ve Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

3.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim'in, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki şahsıyla ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

31'inci Toplantı

15 Mayıs 2024 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.31'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,

Komisyonun bugünkü gündemine,

TBMM İçtüzüğü'nün 35'inci maddesine, Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmemeyle alakalı yazısına, teklifin havale süresi ve görüşmeyle alakalı epey bir zaman aralığı oluşturulduğuna,

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin açıklamalarına karşılık tutumunda bir değişiklik olmadığına ve müzakerelere devam edileceğine,

İlişkin açıklama yaptı.

Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139), tümü ve maddeleri üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli,

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, gündemdeki kanun teklifinin tali komisyon olarak önce Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini düşündüklerine,

Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmeme gerekçesini öğrenmek istediklerine ve Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki şahsıyla ilgili bazı ifadelerine,

İlişkin açıklama yaptı.

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin, (2/2139) esas numaralı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'nin Anayasa'nın 160'ıncı ve 161'inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasına ilişkin önergesi yapılan oylama sonucunda kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, toplantıya saat 19.08'de son verildi.

15 Mayıs 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.31

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın teklif sahipleri, çok değerli milletvekillerimiz, kıymetli Bakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli mensupları; sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Komisyonumuzun 31’inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş’un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gündemimizde (2/2139) esas numaralı Balıkesir Milletvekili Sayın Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Sayın Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklif sahibinin sunumuna geçmeden önce Komisyon salonunda bulunan kamu kurumlarımızın temsilcilerinin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun lütfen.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) ()*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şimdi de kanun teklifine ilişkin...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, usul üzerine...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Usul üzerine, buyurun Sayın Türelî.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî’nin, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, gündemdeki kanun teklifinin tali komisyon olarak önce Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi gerektiğini düşündüklerine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, değerli bürokratlarımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

* (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Uzun bir aradan sonra Plan ve Bütçe Komisyonu yeniden mesaisine başlıyor, öyle gözüküyor, hepimize bütün arkadaşlarımla birlikte iyi toplantılar diliyorum.

Şimdi, tabii, daha önce konuştuğumuz hususlar var, bunlar hiç değişmiyor, gene aynen önümüze geliyor. Bunların bir tanesi İç Tüzük'teki tali komisyon konusu; bakın, çok önemli bir konu. İç Tüzük, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü aslında son derece kapsamlı biçimde hazırlanmış, ortaya her şeyi koymuş. Bir kanun geldiği zaman bir asli komisyonu oluyor... Ki Plan ve Bütçe Komisyonunda olması uygundur çünkü sonuçta mali işler içeren bir kanun teklifi var ama tali komisyonu Dışişleri Komisyonu ve bu konu direkt olarak Dışişleri Bakanlığını ilgilendiriyor. Neden Dışişleri Komisyonunda bu görüşülmedi? Bunu anlamak mümkün değil. Bakın, İç Tüzük madde 23, esas ve tali komisyonların görev alanlarını belirleyen bir madde ve orada tali komisyonların görüş bildirmeyeceğine ilişkin bir hüküm yok. Bildiğim kadarıyla, kanun teklifini hazırlayan milletvekillerimizden birisi, siz de Dışişleri Komisyonu Başkan Vekilisiniz değil mi?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bunun Dışişleri Komisyonunda ayrıntılı bir biçimde ele alınmaması -ki Dışişleri Bakanlığıyla da doğal olarak, orada görüşülen kanunlar, uluslararası bir kısım anlaşmalar nedeniyle yakın ilişkiler olduğu düşünüldüğünde- anlaşılabilir bir şey değil.

Diğer taraftan, Sayın Başkan, bakın, İç Tüzük madde 34 ikinci fıkrada deniliyor ki: “Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir.” Yani tali komisyon olarak bir komisyon gösterilmemiş olsa dahi, bir komisyona başka bir komisyondan, örneğin, o konuyla ilgisi olduğunu düşündüğünde, Plan ve Bütçe Komisyonunun görüşmelerinin daha sağlıklı olarak yapılmasını sağlamak amacıyla görüşülmesini isteyebilir diyor. O yüzden, bunu anlamıyorum, bu anlaşılabilir bir şey değil. Bakın, bu direkt olarak Dışişleri Bakanlığını ilgilendiriyor, burada konuşacağız bunu ama bu, önce Dışişleri Komisyonunda görüşülsün.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu konuda önce bir tali komisyonda görüşülmesi gerektiğini düşünüyoruz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu konudaki düşüncemiz budur. Ne olacak, ne var yani, bunun çok mu acelesi var, bir, iki gün içinde çıkmak zorunda olan bir şey mi? Dışişleri Komisyonu toplanır ve bir gün içinde veya iki üç gün içinde bu konuyu görüşür, ondan sonra bize bir görüş gelir, biz de Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak işin tabii ki boyutlarıyla, mali boyutlarıyla, hukuki boyutlarıyla ilgileneceğiz; oradan gelen görüş doğrultusunda biz de burada görüşümüzü çok daha sağlıklı olarak oluştururuz. Bu, bu kadar ağır iş yükü olan bir Komisyonun sağlıklı çalışması ve verimli çalışmalar, verimli kanunlar yapması açısından da son derece gereklidir diye düşünüyoruz.

Sayın Başkan, bu konudaki düşüncemiz budur. Bu, önce Dışişleri Komisyonunda görüşülsün, arkasından Plan ve Bütçe Komisyonunda bu konuyu görüşelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Milletvekili, Komisyon üyeleri usul üzerine konuşabilirler, daha sonrasında size söz vereceğim; kanunla alakalı söz vereceğim Komisyon üyelerinin söz taleplerini karşıladıktan sonra.

Eğer Komisyon üyelerinden buna yönelik başka bir söz talebi yoksa bir açıklama yapıp ona göre görüşümü ifade edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, TBMM İçtüzüğü'nün 35'inci maddesine, Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmemeye alakalı yazısına, teklifin havale süresi ve görüşmeyle alakalı epey bir zaman aralığı oluşturulduğuna ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre komisyonlar kendilerine havale eden işleri görüşürler ve Dışişleri Komisyonunun görüşmemeye alakalı yazısı elimize ulaşmış durumda. Sizin de ifade ettiğiniz gibi, kuruluşlar, teşkilatlar Plan ve Bütçe Komisyonunun ana konularından, dolayısıyla bizim konumuz; bunu zaten siz de ifade ettiniz ve ben havale süresi ve görüşmeyle alakalı epey bir zaman aralığı oluşturdum yani normalde İç Tüzük'e göre kırk sekiz saatten sonra görüşülebilir ama bunun ötesine geçti -ki seçimden çıkıldı- Komisyon üyelerimiz düzenlemeye daha rahat bakabilsinler diye. Bunları gözettiğimizi ifade etmek isterim. Dolayısıyla, İç Tüzük'ün 35'inci maddesine göre havale edilen bu düzenlemenin müzakerelerini açacağım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, Dışişleri Komisyonunun teklifi görüşmeme gerekçesini öğrenmek istediklerine ve Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi, doğru söylüyorsunuz, gerçekten dört beş gün süre vardı, zaten bu süre içinde Dışişleri Komisyonu görüşebilirdi. Gelen nedir, hangi gerekçeyle görüşmediklerini bizimle paylaşır mısınız Komisyon olarak? Yani ben anlayamıyorum, yani bu kadar önemli bir kanunu, Dışişleri Bakanlığını ilgilendiren bir kanunu Dışişleri Komisyonu niye görüşmüyor? Ne var yani burada, yani nasıl bir mahzuru olabilir? Bunu gerçekten anlamakta güçlük çekiyorum. Böyle gayriciddi iş mi olur? Yani burada, Parlamentoda kanun yapıyoruz, madem öyle dört beş günlük süre vardı, geçen hafta gerçekten de verdiniz, o süre içinde tali komisyon da görüşebilirdi. Ayrıca, 35 dediniz ama 34'te de "görüşebilir" deniliyor yani sonuçta Komisyonun takdirinde. Dışişleri Komisyonundan gelen fikirlerin bizim için önemi yok mu? Bu mu çıkıyor yani sonuç olarak? Sayın Başkan, biz burada Plan ve Bütçe Komisyonu olarak o yetkiyi kullanabiliriz, 34 o yetkiyi veriyor Komisyonumuza.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Değerli Milletvekili.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin açıklamalarına karşılık tutumunda bir değişiklik olmadığına ve müzakerelere devam edileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tutumumda herhangi bir değişiklik yoktur.

Sayın Canbey, mikrofonunuzu açıyorum, yeteri kadar süre vereceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Görüşü paylaşmadınız, ne için görüşülmediğini Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, diğer komisyonların görüşmemesiyle alakalı benim onların komisyonları adına herhangi bir şey söyleme hakkım yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Komisyona gelmiş bir yazıyı bizimle paylaşın.

CAVİT ARI (Antalya) – Gelen cevap nedir? En azından onu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Plan ve Bütçe Komisyonuna 13/5/2024 tarihli gelen... “İç Tüzük’ün 37’nci maddesinde öngörülen süre içerisinde Komisyonumuzda görüşmesi planlanmamaktadır.” diye benim elime yazı geldi, dolayısıyla ben buna göre işlem yapmak durumundayım. Sadece Dışişleri Komisyonu ile ilgili değil, diğer bütün milletvekilleri Komisyona gelip görüşlerini ifade edebilirler, zaten ana komisyon da biziz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sağlık Komisyonun da falan da biz konuşalım!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu açıdan müzakerelere devam edeceğiz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Konuşuyoruz zaten biz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri... Sayın Kırkpınar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Plan ve Bütçe Komisyonunun itibarını... Dışişleri Komisyonuna geldi... Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, Plan ve Bütçe Komisyonunun görülebileceği konular İç Tüzük’te açıktır ve bu Komisyonun, siz de takdir edersiniz, oluşan bir geleneği vardır.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dışişleri Komisyonu ne olacak? Bir ihtiyaç yoksa onları da buraya katalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Geniş bir alanı vardır müzakere etmek üzere; ana komisyon... Ya, bu, Meclis Başkanlığının bir yapılanması olursa ben buna bir şey diyemem ki.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ya, görüşelim de diğer tali komisyonun görüşünü alalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, ben bu İç Tüzük’le bağlıyım şu an. Eğer Cumhuriyet Halk Partisi bu Tüzük’ün değişmesi konusunda...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz daha önce söz vermiştiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben dikkat ediyorum. Sayın Ağbaba, bu Plan ve Bütçenin konusudur. Okuyalım, ilgili maddeyi okuyayım size; zaten Sayın Türelî bunu biliyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dışişleri Komisyonunda niye konuşulmuyor örneğin?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ya, ben yazısını aldım. Ben, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanayım, Dışişleri Komisyonu Başkanı değilim ki! İç Tüzük’ün... Plan ve Bütçe Komisyonunun alanıdır, ana komisyon burasıdır; İç Tüzük’ün maddesini okurum size, İç Tüzük’ün ihtisas komisyonlarını düzenleyen 20’nci maddesinin gerekçesinde Plan ve Bütçe Komisyonuna vakıflara ilişkin kanun tekliflerini görüşme yetkisi verilmiştir, dolayısıyla bizim ana komisyon olduğumuzu Sayın Türelî biliyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Biliyorum, tali komisyonun...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buna zaten diyor ki: “Talide niye görüşülmedi?” Taliyle alakalı da sayın milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Dışişleri Komisyonu bu konuda daha... Yani Dışişleri Komisyonu sonuçta, ismi üzerine, onların tartışması, onların konuşması daha doğru.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, kuruluş, teşkilatlar -sadece bununla alakalı değil- Plan ve Bütçe Komisyonunun ihtisas alanıdır; kadrolar, bütçeler. Dolayısıyla Plan ve Bütçe Komisyonuna bunlar ayrılmıştır ve Anayasa’da geçen bir komisyondur burası.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama direkt bir Bakanlığı ilgilendiriyor ve onun komisyonu var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kurulması, bu bizi ilgilendirmiyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkan Vekili burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar... Sayın Kırkpınar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkan Vekili, kendi Komisyonunda konuşsaydı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, sükûneti lütfen tesis edelim, çok teşekkür ediyorum görüşleriniz için.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) (Devam)*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Canbey, buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun kıymetli üyeleri; bugün Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'mizin görüşmeleri için toplanmış bulunuyoruz.

1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde ülkemizin yabancı ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla ilişkilerini yürüten ve bu alanda koordinasyonu sağlayan Dışışleri Bakanlığımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Türkiye Yüzyılı vizyonumuz çerçevesinde bir yandan ülkemizin ve milletimizin hak ve menfaatlerini her platformda korumak ve geliştirmek için faaliyet göstermekte, bir yandan da küresel bir vizyonla Gazze'den Ukrayna'ya kadar geniş çapta uluslararası meseleleri takip ederek ihtilafların çözümü için aktif görevler üstlenmektedir.

Dışışleri Bakanlığımız, sadece siyasi ve diplomatik ilişkilerin geliştirilmesi alanında değil, ekonomiden sağlığa, savunmadan bilişime, sanayiden çevreye uluslararası ilişkilerin geniş kapsamlı bir yaklaşımla ilgili tüm kurumlarımızla eş güdüm içerisinde yürütülmesi için çaba sarf etmektedir.

Dışışleri Bakanlığımızın ilgi ve dikkati aynı zamanda başta Avrupa ve Amerika'daki yurt dışı millet varlığımızın, soydaş ve akraba toplulukların ve insani dış politika anlayışı çerçevesinde dünyanın her köşesindeki tüm mazlum ve mağdurların da üzerindedir.

Dışışleri Bakanlığımızın ülkemiz bakımından bu hayati görevlerini en nitelikli şekilde yürütmesini temin etmek üzere, Bakanlığın ilgili birimleri kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi ve personel niteliklerinin yükseltilmesi için gerekli çalışmaları yürütmektedir. Bu yöndeki çalışmalara özellikle Sayın Hakan Fidan'ın Dışışleri Bakanlığı görevini üstlendiği 5 Haziran 2023 tarihinden itibaren de yoğunluk kazandırılmıştır. Bu çalışmalar kapsamında, ülkemizin uluslararası alandaki öncü konumuna ve rolüne uygun şekilde Türkiye Yüzyılı vizyonumuzu dış ilişkilerde en etkili şekilde hayata geçirmek üzere, Dışışleri Bakanlığının kurumsal kapasitesini daha üst seviyeye taşımaya ve daha donanımlı ve alanında uzman diplomatlar yetiştirmeye katkıda bulunmak amacıyla Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kurulması öngörülmüştür.

Vakfın hedefi, Dışışleri Bakanlığımıza paralel bir dış işleri yapılanması oluşturmak ya da Bakanlığın görevlerini üstlenmek değil Bakanlık merkez ve yurt dışı teşkilatının ve Bakanlık personeli faaliyetlerinin en etkin şekilde yürütülmesine destek sağlanmasıdır. Dünyada 261 diplomatik ve konsüler misyonla en geniş 3'üncü diplomatik ağa sahip Dışışleri Bakanlığımızın diğer ülkelerin

dışışleri bakanlıklarıyla karşılaştırılamayacak ölçüde yoğun gündemini ve ilgi alanını dikkate alarak ilave imkânlarla desteklenmesi ve kurumsal gelişimine katkıda bulunulmasının ülkemizin ve milletimizin yüksek menfaatlerinin gereği olduğunu değerlendiriyoruz.

Dışışleri Bakanlığımız, Diploması Akademisiyle diplomatlarımızı uluslararası ilişkilerin güncel ve çetrefil meselelerine hazırlamakta, mesleki nitelik ve birikimlerini geliştirmek için kapsamlı eğitim programları düzenleyerek Türk diplomatlarının en yetkin şekilde yetiştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir. Bununla birlikte, hızla değişen dünyada diplomatlarımızın çok çeşitli sınamalara göğüs gererek, ülkemizin menfaatlerini en iyi şekilde savunabilmeleri için mümkün olabilecek her türlü imkân vasıtasıyla daha nitelikli biçimde eğitilmeleri ülkemizin uluslararası alandaki rolünü ve etkinliğini doğrudan etkileyecektir. Özellikle “Yükseköğretim kurumları kurmak” olarak belirtilen faaliyet çerçevesinde...

VELİ AĞBABA (Malatya) — Niye, üniversitelere güvenmiyor musunuz?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Şimdi, istişare olacak; bu, konuşmanın ilk bölümü. Birazdan tartışacağız; güveniyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) — Amaç ne? Amaç, militan yetiştirmek mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba, söz vereceğim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Bunun böyle olmadığını birazdan anlatacağız.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Türkiye’de yüzlerce üniversite var. Amaç ne?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) — Var, var, o sorunun cevabı da var, rahat ol.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Paralel yapı” diyoruz ya, paralel yapı ...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) — Yok, yok, öyle bir şey yok. Siz rahat olun, ben birazdan onun cevabını da vereceğim size.

VELİ AĞBABA (Malatya) — Hocanız iyi değil sizin. Eskiden iş birliği yapıp ortak olduğunuz bir kocanız vardı ya; o, paralel yapı kurmuştu ya! Hocanız iyi değil sizin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hocadan haberleri sen alıyorsun, direkt görüşüyorsun, söyledin ya Komisyonca.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sayın Başkanım, herhâlde bir istişare bölümü olacak değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ — Sayın Canbey, bir müsaade edin bana.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hocanıza uymayın!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, sayın hatibe lütfen konuşmasını tamamlamak için müsaade edelim, meramını bir anlatsın, müzakere edelim; niye bu teklifi vermiş diye öğrenelim.

Buyurun Sayın Canbey.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) — Özellikle “Yükseköğretim kurumları kurmak” olarak belirtilen faaliyet çerçevesinde ileride tesis edilecek akademik eğitim kurumu vasıtasıyla bu diplomatlarımızın akademik donanımlarının geliştirilmesi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olacak iş değil ya, üniversite kuruluyor.

Sizin de karşı çıkmanız lazım.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Ya, Sayın Ağbaba, cevabı var ya, biraz bekle, cevabı içinde var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ — Sayın Canbey, buyurun, siz devam edin

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) — Konuşmanın insicamını bozuyor da Sayın Başkanım.

Başkanım, o zaman tekrar baştan alıyorum.

Özellikle “Yükseköğretim kurumları kurmak” olarak belirtilen faaliyet çerçevesinde ileride tesis edilecek akademik eğitim kurumu vasıtasıyla diplomatlarımızın akademik donanımlarının geliştirilmesi, yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılması ve referans yayınlarının geliştirilmesi ve çoğaltılması amaçlanmaktadır.

Vakfın ülkemiz ve milletimiz için yüksek bir kamu yararına hizmet edeceğine, geçmiş yüzyıllara dayanan köklü Hariciyemizin her zaman takdirle izlediğimiz performansının daha da yukarıya çekilmesine önemli katkılarda bulunacağına inanıyoruz

Çeşitli sınama ve tehditlere maruz kalan devletimiz ve milletimiz bakımından ülkemizi temsil edecek diplomatlarımızın Vakfın sağlayacağı ilave imkânlardan istifadeyle daha nitelikli ve alanlarında uzman olarak yetiştirilmeleri ve Dışişleri Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi şüphesiz yüksek bir kamu yararı teşkil edecektir.

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı ülkemizin temel kurumlarını desteklemek üzere kurulmuş Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı gibi vakıflarla amaç ve faaliyetler itibarıyla benzer özellikler göstermektedir.

Vakfın amacı, Bakanlık mensuplarına sosyal güvenlik imkânları ya da kişisel imkânlar sunmak değil, Bakanlığın kurum olarak kapasitesinin daha da geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Bu bakımdan, kurulmak istenen Vakıf, 1996 yılında kurulmuş olan Dışişleri Bakanlığı Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfından amaçları ve faaliyetleri bakımından tamamen farklıdır. Kanun teklifi kapsamında kurulacak Vakıf, Bakanlığın hizmet kalitesinin ve kurumsal kapasitesinin artırılması amacıyla her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak, her türlü taşıt aracı almak, kiralamak, gerektiğinde Bakanlığa tahsis etmek; Bakanlığa ait veya tahsisli olup güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların ilgili mevzuat hükümlerine uyulmak suretiyle Bakanlık yararına değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; yükseköğretim kurumları kurmak; personelin niteliklerinin ve temsil kabiliyetinin geliştirilmesini desteklemek; Vakfa gelir temin edilmesi ve Vakfın amaçlarına tahsis edilmesi maksadıyla yurt içinde ve yurt dışında taşınır ve taşınmaz almak, satmak, kiralamak; ayni ve nakdî, fikrî ve sınai her türlü hak ve alacağı temin etmek; takas, trampa, ipotek tesisi ve benzeri tasarruflarda bulunmak; taşınmaz inşa etmek ve ettirmek; devlet iç borçlanma senetleri ve 4749 sayılı Kanun kapsamında Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Anonim Şirketi tarafından ihraç edilen kira sertifikaları, şirket tahvilleri, hisse senetleri ve sair menkul kıymetler almak, satmak; şirket ve ticari işletme kurmak, işletmek, işlettiirmek faaliyetlerini yürütecektir.

Bu faaliyetlerin Vakfın faaliyet alanları arasında yer almasının sebebi, Vakfın temel amaçları olan Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi, personelin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi hedeflerine yönelik olarak kaynak üreterek katkıda bulunmasıdır.

Vakfın amacı, kamu yararına faaliyet gösteren diğer vakıflarda şirketler, ortaklıklar, iştirakler vasıtasıyla gelir elde edilmesi gibi, devlet hazinesi ve Hazine ve Maliye Bakanlığından herhangi bir destek almadan gelir üreterek amaçlarına yönelik faaliyetlerde bulunmaktır. Bu maddelerle vakfa

Dışışleri Bakanlığının maddi varlıkları üzerinde bir yetki değil, Dışışleri Bakanlığının bu alandaki tasarruflarına katkı sağlayacak çalışmalar, raporlar ve değerlendirmeler hazırlamak üzere görevler verilmesi hedeflenmektedir.

Vakfın karar organı olan mütevellî heyeti, Sayın Dışışleri Bakanının başkanlığında; Bakanlıkta genel müdür veya büyükelçi ve üstü seviyede görev yapan veya yapmış kişiler ile akademi ve iş dünyasından alanında temayüz etmiş kişiler arasından Sayın Bakan tarafından seçilecektir.

Yönetim ve denetleme kurullarının oluşumu da Vakıf kanununda açık ve net şekilde tanımlanmaktadır. Mütevellî heyeti başkanı olan Bakan Vakfın tüm çalışma ve işlemlerini her zaman denetleme yetkisine sahiptir. Dolayısıyla, vakfın bizzat Sayın Bakanın başkanlığında ve denetiminde faaliyet gösterecek olması, buna ilaveten denetleme kurulunun 2'si Bakanlık mensubu ve 1'i Hazine ve Maliye Bakanlığı mensubu olmak üzere 3 kişiden oluşacak olması Vakfın Bakanlığın yönlendirme ve denetiminde faaliyet göstermesini sağlayacaktır.

Vakfın kurulmasında ve faaliyetlerini yürütmesinde kamu yararının ölçütü, ülkemizin uluslararası alanda daha da artacak etkinliği ve uluslararası gündemi ülkemizin çıkarları doğrultusunda yönlendirme kabiliyeti olacaktır.

Bu hususlar çerçevesinde, Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kuruluşunun kıymetli milletvekillerimizce desteklenmesini istirham ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim.

Öncelikle, tümü üzerinde, geneli üzerinde sayın sözcülerden başlamak üzere Komisyon üyesi milletvekillerine söz vereceğim, sonra maddelerine geçeceğiz.

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

Sürenizi açıyorum.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle bir hususu belirtmek isterim, sormak istiyorum: Etki analizi dağıtılmadı bize, etki analizi hazırlanmadı mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Etki analizi yok bizde.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Niye? Vize var, vizeyle ilgili bir kısım şeyler aktarılıyor burada, yüzde 20... Şu ana kadar ne kadar, örneğin, 2023 yılında bu hizmetlerden, vize hizmetlerinden ne kadar sağlandı, buradan bütçeye ne kadar aktarıldı? Bunlar düzenleyici etki analizi konusu; bunun görüşmeden önce olması gerekiyor, bize gönderilmesi gerekiyordu Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Türelî, bu konuyu...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu konu önemli bir konu yani konuşacağız çünkü bunu maddelerde Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, yeni bir kurul olduğu için elimde bir etki analizi yok, bir etki analizi almadık; diğerlerini alıyorum, biliyorsunuz yani dikkat ediyorum etki analizlerine.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bize de bir cevap... Ne kadar, bu vizeyle ilgili tahmini ne kadar önümüzdeki sene...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Onu arkadaşlara söyleyeyim, toparlayabildikleri kadar çalışmalarını yapsınlar.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Görüşme sırasında, maddeler sırasında önümüze gelsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, tabii, kanun teklifini görüşeceğiz, bu kanun teklifinin birkaç boyutu var. Bir kere öncelikle bunun bir bütçe açısından -kamu kaynağı kullanan bir Vakıf olacağı için- değerlendirilmesi gerekecek, sonra da Dışişleri Bakanlığı bünyesinde böyle bir Vakfın kurulması uygun mudur; o açıdan değerlendirmek istiyorum.

Şimdi, bütçenin en temel ilkelerinden biri bütçede birlik ilkesi. Bütçede birlik ilkesi bütün bütçenin gelirlerinin ve giderlerinin, hepsinin bir arada, tek bir bütçe içinde yer alması esasına dayanıyor. Bu hem şeffaflık için, saydamlık için gerekli hem de hesap verilebilirlik için gerekli. Bu konu, bakın ilginçtir, AKP iktidarının ilk yıllarında, 2004 yılında bu konular ciddi anlamda da gündeme gelmiş ve 14 Temmuz 2004 tarihinde 5217 sayılı Özel Gelir ve Özel Ödeneklerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun gerekçesinde -ben onu genel gerekçesinden okudum- bu özel gelir ve özel ödenekler ortadan kaldırılmış, bunun öncesinde fon sistemi vardı. Biraz geriye doğru gitmek isterim, Türkiye’de ilginçtir, bütçe dışı fonlar vardı ve bütçe dışı fonlar, özellikle bu 80 sonrası kurulan fonlar ciddi sıkıntılar yaratmaya başladı, aynı şekilde döner sermayeler, sonrasında bunların tasfiye edilmesi ve hepsinin bütçe içinde tek elden izlenmesi ön plana geldi; doğru olan da budur zaten. Sonra aynı zamanda 2003 yılında çıkan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu -ki çok düzgün bir kanun, çok güzel bir kanundur, zamanı açısından da çok önemlidir- Türkiye’nin o dönem ihtiyacına karşılık gelmiştir ve biz de Cumhuriyet Halk Partisi olarak o kanunun çıkmasını destekledik ve katkı verdik. Bütün bunların hepsinde de mali saydamlık, hesap verilebilirlik, bütçe birliği ilkeleri önemlidir. Bu çıkmıştı 2003’ün sonunda, aynı zamanda 2004’te fonlar daha önce kaldırılmıştı, işte bu özel gelir ve özel ödenek uygulamaları da kaldırıldı. Sonra 2004 yılında çıkarılan bir kanun var, 5072 sayılı kamu dernek ve vakıflarıyla ilgili Kanun. 2004 yılından önce kamu bünyesinde kurulan vakıf sayısı 608’e ulaşmıştı, çok büyük ölçüde bunlar kamu hizmeti sunumu karşılığında bir karşılık alıyorlardı değişik şekillerde ve aynı şekilde kamu kaynaklarını kullanıyorlardı ücretsiz, bedelsiz ya da düşük ücretle. Bu da bir gerekçedir. Bu gerekçeyle de aslında bunların çok büyük bir kısmı, kamu vakıfları bu şekilde ortadan kaldırıldı. Bunlar güzel şeylerdi, bakın, bahsettiğim yıllar 2003-2004 yılları -özel gelir- fakat sonrasında gene bütçe sistemi delinmeye başlandı, özel hesap dediğimiz bir sistem ortaya çıktı, bunu eleştirdik. Bütçenin E cetveli dediğimiz aslında bir eki olan cetvelde bütçeye konulması gereken birtakım hükümlerin E cetvelinde yer alması söz konusu oldu. Bu şekilde E cetveli bir süre sonra o kadar büyüdü ki 3’e, 4’e katlandı. Bunun da çok ciddi anlamda eleştirisini yaptık, bütçe muhalefet şerhlerinde de bütçe görüşmeleri sırasında da bizler de diğer siyasi partiler de bunun üzerinde durdu. Onlar, şimdi E cetveli biraz daha normalleşti.

Ama son yıllarda ortaya çıkan bir hikâye var, o da şu: Kamu vakıfları ve ajanslar. Türkiye Çevre Ajansı, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı, işte Antalya Diploması Forumu Vakfı, Yeşilay Cemiyeti; vakıf, bunun gibi bir sürü cemiyet ve vakıflar kurulmaya başlandı. Fakat burada, bu problem; bir kere çok açık ve net olarak bütçeye, Bütçe Kanunu’na aykırı yani bütçenin içinde hazine birliği, bütçe birliği, gelirlerin ve giderlerin bir elde toplanması son derece büyük önem arz ediyor. O yüzden, bakın, bugün getirilen şey, tam adı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, bu açıdan ciddi sıkıntılar içeriyor; bir kere, söylediğim gibi, açıkça bütçe ve hazine birliği ilkesine aykırıdır. Diğer taraftan, biraz önce söylediğim bir kısım vakıflar var, onlar da tabii birçok açıdan aykırı ama onların görev alanları bu kadar geniş biçimde tanımlanmış değil. Oysa bu kurulmuş olan, şu andaki Vakıf tamamen ticari bir vakıf; ticaretle uğraşacak, ticaret, çok açık ve net olarak söylüyorum. Biraz önce siz de söylediniz zaten yani bakın, bu kanunun amacında deniliyor ki: “Dışişleri Bakanlığı

teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi...” Birinci, bir de sonrasında “Personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi.” Yani bu Vakıf çıkmadı, şu ana kadar, Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetleri kötü mü? Türk Dışişleri Bakanlığı dünyanın...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Değil tabii.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – E, o zaman neden böyle bir Vakfa ihtiyaç duyup...

Bitireceğim, hepsine cevap vereceksiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Canbey, siz notlarınızı alın, sonra size soru-cevap kısmında söz vereceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hepsini alın çünkü çok ayrıntılı, bütün maddelerde de tek tek çok eleştiriyoruz. Yani ben böyle bir kanun teklifinin önümüze neden geldiğini gerçekten anlayabilmiş değilim. Buna neden ihtiyaç duyulduğunu gerçekten anlayabilmiş değilim. Ben de söyleyeceğim, anlattıkları, sonuç itibarıyla, taşınmaz mal almak, kiralamak, taşıt almak, kiralamak, ticari işletme kurmak...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Onlardan biri.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakan, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığından bahsediyoruz. Türkiye’nin itibarını dışarıda temsil eden, diplomatik ilişkilerimizi yürüten güzide bir teşkilat. Elbette bu teşkilatın iyi çalışmasını biz de isteriz ama bunun için böyle bir Vakfa ihtiyaç yok yani sonuç itibarıyla devlet içinde bütün bu işlerin hepsi yapılır. Bütçeden bu sene biz ayırmadık mı para? Dışişleri bütçesi 31 milyar 373 milyon 647 bin lira olarak bağlandı. Zaten Dışişleri bütçesi var, Dışişleri Bakanlığının bir ihtiyacı varsa, herhangi bir biçimde yurt içinde ya da yurt dışında bütçeye o rakamları, o ödenekleri koymakla yükümlüyüz, hepimiz yükümlüyüz Parlamento olarak. Önümüze gelir, yetersiz bulduğumuzda biz de artırılabilir deriz. Nitekim, birçok zamanda da önümüze gelen bütçelerde “Bu bütçe yeterli değildir.” “Bu bütçeyle yapmak istediğiniz hizmetleri sağlayamazsınız.” “Sorunları çözemezsiniz yeteri kadar.” “Bu personel yetersizdir.” deyip bütçe ödeneklerinin artırılmasını söylüyoruz; reddediliyor iktidar grubu tarafından ama söylüyoruz bunun olması gerektiğini. Burada teşkilatın faaliyetinin güçlendirilmesiyle hiçbir ilişkisi yok, Dışişleri Bakanlığı teşkilatıyla, bir Vakfın ticari işletmeyle bağlantısı yok.

İki: “Personelin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesi.” Benim bildiğim kadarıyla zaten Cumhurbaşkanlığı 1 sayılı Kararnamesi’nde -madde 149- Diplomasi Akademisi Başkanlığı var Dışişleri Bakanlığı içinde. O da Dışişleri Bakanlığı mensuplarının yeteneklerinin, donanımlarının, birikimlerinin artırılması için çalışan ortada bir akademi zaten var. Bir ticari işletme kurmakla bu iş nasıl olacak?

Devam ediyorum. Vakfın faaliyetleri: “Ticari faaliyetler; taşınır ve taşınmaz mal almak, kiralamak, inşa etmek -siz de okudunuz, ben de okuyayım- her türlü taşıt aracı almak, kiralamak, ayni ve nakdi, fikri ve sinai haklar, takas, trampa, ipotek tesisi...” Ne yapıyoruz Allah aşkına, Dışişleri Bakanlığı Vakfı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Emlakçılık yapıyorlar!

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Neyin tırı, neyin trampası, neyin ipotek tesisi arkadaşlar? “DİBS -devlet iç borçlanma senedi- kira sertifikaları, hisse senetleri almak, satmak, şirket ve ticari işletme kurmak, ortak işletmek ya da işletmek, ortaklıklar kurmak...” Kimlerle, kimlerle ortaklık olacak?

CEVDET AKAY (Karabük) – Vergiden de muaf.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Yükseköğretim kurumları kurmak...” Yapmayın, bunların hepsi ticari faaliyet, bunların Dışişleri Bakanlığı gibi bir bakanlıkta ne işi var? Yarın öbür gün Tarım Bakanlığı çıksa dese ki “Ben de teşkilatı güçlendirme vakfı kuruyorum, benzer, bunların hepsini yapacağım.” Öbür gün Millî Eğitim Bakanlığı, öbür gün Sağlık Bakanlığı, öbür gün Çevre Bakanlığı. Ne yapacağız? Ne yapacağız?

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Gelir üreteceğim.” diyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, Dışişleri Bakanlığına “Tamam.” dedik, yarın öbür gün diğeri geldiği zaman... Bir kanun teklifi gelebilir.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Gelir üreteceğim.” diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne yapacak, emlakçılık mı yapacak, gazino mu işletecek? Ne yapacak geliri?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ya, arkadaşlar, devam edeyim, Bakın, Dışişleri Bakanlığı... Değerli arkadaşlar, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütçesi var, bakın, devletin bütçesi var; o bütçe içinden ihtiyaç varsa aktarılır, bu iş bir vakfın elinde mi? Yani vakfın organları olacak, organları da kimler olacağı belli değil..

ORHAN YEGİN (Ankara) – Belli, yazıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ya, nerede belli, belli değil hiçbiri, Bakan belirleyecek 10 kişiyi. Yahu yapma, yapma değerli dostum. Bakan belirleyecek hepsini, 10 kişiyi seçecek. Geleceğim oraya, geleceğim geleceğim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – İsim isim yazsın mı oraya?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, şimdi, bakın, kaç kişinin Dışişleri Bakanlığından, kaç kişinin dışarıdan geleceği belli değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Belli, yazıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Belli değil, yazmıyor orada, yapmayınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Var, denetleme kuruluna mesela “Hazine ve Maliye Bakanlığından birisi gelecek.” diyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir de eski tecrübeniz var ya, atamalarınızın nasıl olduğunu bildiğimiz için.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, bir dakika, geleceğim, dur, devam edeyim.

Vakfın organlarına geçiyorum. Yükseköğretim, bunun üzerinde yeniden duracağım. Mütevelli heyetinin yapısı belli değil diyorum. Bakın, söyleyeyim: 10 kişiden oluşacağı belli. Peki, bunun kaç kişisi Dışişleri Bakanlığından, kaç da akademi ve iş dünyasından? Burada yazmıyor, “belli” dediniz, yazmıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Keyfine.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bakın, devletin işinde bir ciddiyet olur. Denilir ki: “5 kişi Dışişleri Bakanlığından...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, mikrofonunuzu açıyorum tekrar.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

“...3’ü muvazzaf, mevcut çalışmaya devam ediyor.” Örneğin “2’si emekli, 2 akademiden, 1 iş dünyasından...” Böyle bir şey yok ortada, müteveli heyet belli değil.

İki, yönetim kurulu. Yönetim kurulu, başkan ve 4 üye; belli değil. Bir tek şey belli burada: “En az 1 üye finans konusunda uzman...” Öbürleri kim, kim onlar? Dışişlerinden mi, içeriden mi, dışarıdan mı? Arkadaşlar, böyle kanun teklifi gelir mi önümüze? Yapmayın yani, ne olduğu belli değil. Allah’tan denetlemede işte yazılmış da bakın, orada “3 kişi, 2’si Bakanlık mensubu, 1’i Hazine ve Maliye...” Hani böyle bir şey olsa anlaşılır. Müteveli heyet belli değil, yönetim kurulu hiç belli değil, organlar belli değil, Bakan belirleyecek istediğini. İyi de böyle bir keyfiklik var mı? Yapmayın; atama sistemleri belli, burada ayrı bir şey oluşturuluyor.

Devam ediyorum; Vakfın gelirleri... Bakın, madde 3’le paralel zaten. Burada benim en çok dikkatimi çeken, biraz önce de söylediğim faaliyetten çıkan, Vakfın faaliyetleri tamamen piyasalaştırılıyor. Piyasaya göre ücret karşılığı sunulan, buradan yani kâr elde etmek, gelir elde etmek; tabii ki onun arkasında işte bu elde ettiğimiz gelirle bir şeyleri kuvvetlendireceğiz, Dışişleri Bakanlığı Teşkilatı... Biraz önce söylediğim gibi, Dışişleri Bakanlığının böyle bir Vakfa ihtiyacı yok. Dışişleri Bakanlığı bütçenin her zaman içindedir. Dışişlerinin neye ihtiyacı varsa o ilgili bütçeden karşılanır. Keza diğer bakanlıklar için de geçerli.

“Vakfa ait eğitim ve öğretim kurumlarının faaliyetlerinden elde edilecek gelirler” diyor, nasıl olacak? Kamu kaynağının aktarıldığı bir yerden, eğitim kurumu kurdunuz, para mı alacaksınız, nasıl yapacaksınız? Kamu kaynağıyla kuruldu. Bakın, kamudan aktarılan parayla kuruluyor bu, nasıl para alacaksınız?

ORHAN YEGİN (Ankara) – İlk kuruluşta bir aktarım var, evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Alamazsınız.

“Vize aracılık hizmet gelirinden genel bütçeye aktarılacak pay düşüldükten sonra kalan kısımdan Vakfa aktarılacak tutar...” Mesela, ne kadar? Bunu bilmek istiyoruz. Bu rakamlar ne kadar, şu anda nasıl? Yüzde 20 genel bütçe, yüzde 80 ne oluyor? Anladığım kadarıyla şirketler yürütüyor. Belki de bu iş çıkarken kafada şöyle bir şey vardı: “Bu Vakıf bünyesinde bu kurulsun, dışarıya vermeyelim, bu hizmeti de burada, vakıfta yapalım.” Öyle bir şey olabilir ama doğru değil.

“Vakıf faaliyetlerinden elde edilecek muhtelif gelirler ile iktisadi işletmeler, iştirakler, ortaklıklar...” Kiminle, nasıl kuracaksınız? Bakın, bir kısım muafiyetler var, istisna ve muafiyetler var. Ortaklık kurduğunuz zaman nasıl olacak, hangi açıdan kuracaksınız, ne yapacaksınız? Yani bu ilginç bir şey.

Diğer taraftan, hâlihazırda zaten 1996 yılında kurulan Dışişleri Bakanlığı Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfı var. Anladığım kadarıyla çok aktif değil; bu, etkin hâle getirilebilir, bazı hizmetler buradan sağlanabilir ama Bakanlık bünyesinde olur. Burada ayrı bir yapı oluşturuluyor, burada yeni bir müteveli heyet oluşturuluyor. Bu, Bakanlık bünyesi içinde olmuş olsa -ki başka bakanlıkların akademileri de var, örneğin Adalet Akademisi- olabilir ama burada başka bir şey kuruluyor yani buradan eğer bir Diploması Akademisi de kurulacaksa Bakanlık içinde zaten kurulabilir. Biraz önce söylediğim gibi, var zaten ya da başka bir yapıya dönüştürülür.

Ve hepsinden önemlisi ne biliyor musunuz değerli milletvekilleri? İki gün önce tasarruf paketi çıktı ve üç yıl süreyle taşınmaz mal alımı, kiralınması, taşıt alımı, kiralınması yasaklandı. E, siz şimdi bunları, bu faaliyetleri yapıyorsunuz, nasıl oluyor bu? Maliye Bakanlığı buna ne diyor? Burada Maliye Bakanlığı temsilcisinden bu konuda görüş almak isteriz. Maliye Bakanlığının buna rızası var mı? Ya, iki gün oldu, daha iki gün önce tasarruf genelgesi çıktı. Önümüzdeki üç yıl bütün bu faaliyetler yasaklandı

ama burada bakıyorum, ana faaliyet alanı bu; gayrimenkul alımı, satımı, taşıt alımı. Yani şimdi böyle bir şey olmaz; tasarruf genelgesini deliyorsunuz, tasarruf genelgesinin, paketinin delindiğinin farkında değilsiniz. Böyle bir şey olmaz; bakın, bu son derece gayriciddi.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Maddelerde böyle bir istisna mı yazıyor?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Olamaz ki üç yıl için, tasarruf genelgesi çıktı, bütün kamu... O zaman şunu yapıyorsunuz: Tasarruf genelgesinde alamayacaksınız, vakıf eliyle yapacaksınız. O zaman da oradan deliyorsunuz şeyi. Vakıf eliyle yaptığınızı düşünün, e, ne oldu şimdi? Hazine ve Maliye Bakanı açıklama yaptı, ne dedi? “Üç yıl boyunca taşınmaz mal alımı, kiralanması yok.” Taşıt da aynı şekilde. E, burada var, nasıl olacak? Ama bakın, burada ilginç olan şu: Burada baktığımız zaman, bu vakıf, bu tip olaylar tamamen bütçenin dışında, TBMM denetiminin dışında, Sayıştay denetiminin dışında. İç denetim, baktığımız zaman o Bakanlık içinde olsa iç denetim var, onun dışında, bütün denetimlerin dışında ari bir yapı oluşuyor arkadaşlar. Biz TBMM olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan, tamamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani Sayıştay denetimi yok. Nasıl Sayıştay denetim yapacak, nereden bilecek? En fazla neyi bilebilir Sayıştay? Bütçeden vakfa işte şimdi bir 10 milyon lira aktarılıyor, önümüzdeki sene ne kadar aktarıldığını bilebilir ama sonrasını nereden bilecek? O faaliyetler, oradan gelen öbür tarafa... Sayıştay denetimi bunun dışında kalıyor, TBMM denetiminin dışında. Oysa biz bütçede önümüze geldiği zaman burada Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan Bütçe Komisyonu olarak denetliyoruz, denetim yetkimiz var; bakıyoruz, konuşuyoruz üzerine. Bunların hepsi denetim dışı.

Ezcümle, böyle baktığımız zaman bütün bunlara, hem biraz önce söylediğim gibi bütçe birliği açısından hem Dışişleri Bakanlığı gibi Türkiye’nin en köklü teşkilatlarından, bakanlıklarından biri açısından ona halel getirebilecek, yarın öbür gün ticari faaliyetlerle uğraştığı için sıkıntı getirebilecek yurt içinde ya da yurt dışında bir yapının kurulmasını son derece yanlış buluyoruz. Bunu belirtmek istiyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozdağ, buyurun lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, sayın bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün Kürt Dil Bayramı, dünyanın her neresinde yaşayan bir Kürt varsa dil bayramı kutlu olsun diyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulması amaçlanan bir yasa teklifiyle buradayız. Kanun teklifine baktığımızda Bakanlığın çalışma ve yetki alanında bulunan bazı faaliyet ve uygulamaların kurulmak istenen bu vakfa aktarıldığını görüyoruz ve faaliyet olarak tanındığı; bağış alma, yurt dışında eğitim kurumları açma, taşınmaz mal satın alma, seminer, konferans gibi faaliyetlerden kâr elde etme gibi geniş yetkiler verilmekte.

Peki, Plan ve Bütçe Komisyonunun gündemi bu mu olmalıydı? Bu Komisyonun önceliği bu mu? Vatandaşın gündemine baktığımız zaman, akşam haberleri izlediğimizde açlık, yoksulluk ve geçim sıkıntısı. Mayıs ayında yüzde 70’in üzerinde enflasyonla zirveyi bulacağımız Bakan Şimşek tarafından ifade edildi. Emekli 10 bin lira alıyor, asgari ücretli açlık sınırında yaşamak zorunda bırakılmış.

Temmuz ayında asgari ücretli ücretlerine zam yapıp yapılmayacağını bekliyor. Esnaf kredi çekemiyor, emeğin son beş yılda gelirden aldığı pay yüzde 7,2 düşmüş. Kur korumalı mevduatla tarihin en büyük kaynak, servet transferi yapılmış, halk derin bir yoksulluk içerisinde, Plan ve Bütçe Komisyonu ise Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının kuruluşuna dair bir kanun teklifini bugün gündemine aldı. Vakfın kurulması için Dışişleri Bakanlığı bütçesinden 10 milyon lira da vakfa aktarılacak. Bir yandan kamuda sözde tasarruf tedbirleri açıklanıyor, bir zamanlar “çerez parası” denilenler şimdi büyük birer tasarruf hamlesi olarak gösteriliyor, personel alımlarına, yönetim kurulları ücretlerine ve benzeri sınırlama getirileceği söylenirken bu kurulmak istenen Vakfa bütçeden aktarılacak kaynak, yapılacak harcamalar, mütevellî heyetinin ve denetleme kurulları üyelerinin alacağı ücretler, huzur hakları burada konuşlandırılacak ve konuşulacak.

“Vakfin organları” kısmına baktığımızda faaliyet, harcama ve gelir elde etme konusundaki karar ve denetleme mekanizmasının tamamen atanmış bakanların inisiyatifine terk edildiğini görüyoruz. Personel alımındaki kriterlerden tutalım, mütevellî heyeti, yönetim ve denetleme kurulları üyeleri, AKP’nin liyakat anlayışı göz önünde bulundurulduğunda, Vakfın yeni yandaş emekliler kurulu olarak kullanılacağı açıktır.

Bilindiği üzere, AKP’de yöneticilik, milletvekilliği, bakanlık yapmış çok sayıda isim Dışişleri Bakanlığı bünyesinde çalışmış ve çalışmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, hem personel alımı hem de yönetim kademesindeki atamaların da benzer şekilde olacağı konusunda, Vakıf personelinin hangi objektif kriterlerle alınacağına dair de ciddi belirsizlikler ve şüphelerin olduğunu görüyoruz.

İktidar, toplumu aldatmaya, toplumun ekonomik sorunlarından kaçmaya devam ediyor. Toplumun asıl yakıcı gündemlerine çözüm üretilmiyor. Kamuda tasarruf; göstermelik küçük kalemlerde değişikliklerle yandaşlara yeni gelir kaynakları yaratılarak değil, kamuda liyakati tesis etmekle, şeffaflığı sağlamakla, yolsuzluklara son vermekle, vergi ve harcama tercihlerini değiştirmekle olur. Kalemle kâğıtla, defterle, arabayla gerçek anlamda bir tasarruf sağlanamaz. Bu kalemlerde tasarruf edileceği, yüzde 1 oranında bunun etkisi olacağı Mehmet Şimşek tarafından zaten açıklandı ve tasarruf edilemeyeceği görülmekte. Çözüm bunlar değil.

Biz size kamuda tasarruf edilecek kalemleri bir bir anlatalım: Yandaş şirketlere ödediğiniz milyarlarca dolarlık garanti ödemelerini durdurun, sarayı kapatın, yaklaşık 40 milyon lira olan günlük masraflarını ortadan kaldırın, 2024 bütçesinde sermayeden almaktan vazgeçtiğiniz 2,2 trilyon liralık vergi harcamalarını iptal edin, barışçıl politikalarla yıllık yaklaşık 40 milyar dolar tutarındaki savunma ve savaş harcamalarını azaltın, faiz lobilerine akıttığımız paraları kesin. 2024 yılı bütçesinin 1 trilyon 254 milyarı faiz harcamasına gidecek. Sadece 2024 yılının ilk üç ayında 200 milyar lira faiz ödenmiş olacak.

Sayın vekiller, istihbari bir faaliyet aklının Dışişleri Bakanlığında konumlanmış olmasının da bir çıktısı olarak bu yasanın önümüze gelmiş olması şaşılası değil bir yandan. AKP’nin son yıllarda izlediği askerî ve istihbarat endekli dış politika, sonuçlarıyla ortada. Dışişleri Bakanlığı, tanımı itibarıyla Türkiye’nin ekonomik, sosyal ve politik çıkarlarını barışçıl, demokratik ve diyalog esaslı yöntemlerle korumakla yükümlü bir bakanlık olması gerekirken son yıllarda âdeta Millî Savunma Bakanlığının diplomatik birimi ya da Cumhurbaşkanı’nın imajını düzeltme kurumu hâline dönüştürülmüştür. Dışişleri Komisyonuna havale edilen anlaşmaların önemli bir kısmının askerî ve güvenlik anlaşmaları olması ve ziyaretlerin de bu çerçevede yapılması Bakanlığın hizmet ettiği alanı açıkça göstermektedir.

Kanun teklifinde “Bakanlık bölgesel ve küresel tüm gelişmeleri yakından takip etmekte, güvenilir bir aktör olarak ihtilafların çözümü için aktif rol üstlenmekte, devletimizin ve milletimizin bütünlüğünü, güvenliğini ve refahını güçlendirmeyi hedefleyen millî dış politika vizyonumuz

doğrultusunda görevlerini özveriyle sürdürmektedir.” Denilmektedir. Oysa görünen nasıl bir Türkiye? Latin Amerika’dan Türkiye’ye ve oradan başka bölgelere ulaştırılan uyuşturucu trafikleri, El Kaide ve DAİŞ gibi küresel suç yapılarının finansal hareketleriyle kara para cennetine dönüştüğü iddialarıyla gündemde olan, para aklama finansmanı konularında gri listede yer alan bir ülke. AB’ye tam üyeliği durduruldu. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Komisyonu ilerleme raporlarında kesintisiz bir şekilde demokratik ilkelerden uzaklaştığı söz konusu olan ve bu gerçeklikleri yok sayılan bir Türkiye. Kendi coğrafyasında barışı sağlamamış, Kürtlerin en ufak demokratik kazanımının veya diğer bir deyişle Suriye’de halklar yararına en ufak demokratik kazanımın tasfiye edilmesini dış politikasının merkezine oturtmuş bir Türkiye. Kürt sorununu çözmemiş bir ülke başka coğrafyalara barış götüremez, ihtilafların çözümü için aktif rol oynayamaz. İktidar önce kendi ihtilafını yani Kürt sorununu demokratik ve barışçıl bir biçimde çözmek için çaba sarf etmeli, sonra bölgesel ve küresel ihtilafların çözümü için aktif rol üstlenmeye soyunmalıdır. Kürt sorununun demokratik çözümü gerçekleşmediği sürece sağlıklı bir dış politika yürütmemiz mümkün değildir.

Bu vakıf dünyada bir ilk olacak. Dünyanın hiçbir ülkesinde Dışişleri Bakanlıklarını desteklemek için kâr amaçlı gelir sağlayan vakıflar yoktur çünkü bir devletin Dışişleri bir ticarethane gibi çalışmaz; Dışişlerinin amacı kâr sağlamak, ticari faaliyette bulunmak olamaz, özellikle konu dış politikaysa bu asla yapılamaz. Bu yasanın yürürlüğe girmesi durumunda alım satım, ihale, taşınır taşınmaz mal kullanımı gibi konularda Vakıf Dışişleri Bakanlığıyla yetki paylaşacak, Bakanlık dışarıdan siyasi müdahale ve baskılara açık hâle gelecektir. Ayrıca maddi tasarrufların, mali kararların Bakanlık mı yoksa Vakıf tarafından mı alınacağı kanun teklifinde açıkça yazılmamıştır. Bir vakıftan çok şirket gibi hareket etmesi öngörülen bu Vakfa, kamu yararı gözetin ve bunun için çalışan vakıflar gibi vergi muafiyeti getirilmesi, “bağış” adı altında kimlerden ya da kimlerin paralarının buraya aktararak aklanacağı gibi yeni rant ve yolsuzluk alanlarının açılmasına imkân vermektedir.

DEM PARTİ olarak yolsuzluk ve rant ağına olanak tanıyan bu kanun teklifini reddediyor ve şerh düşünüyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, hazırsanız size söz vereyim.

Buyurun lütfen.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları; uzun zamandan beri Plan ve Bütçe Komisyonu ilk kez toplandı. Keşke bu ilk toplantı planlı bir kanun teklifi ve bütçeyle ilgili olsaydı ama karşımızda yine “Dışişleri Bakanlığı Güçlendirme Vakfı” gibi buradaki Komisyon üyelerinin çok da fazla vâkıf olmadığı bir alanda toplandık.

Şimdi bizler de partimizden görüşler aldık, burada partimizin görüşünü mümkün olduğu kadar kısa bir şekilde anlatmaya çalışayım. İster Türkiye Yüzyılı’nda olsun ister başka yüzyılda olsun “devlet” kavramı ilk ortaya çıktığı günden beri devletin tek bir görevi vardır: Hizmet etmek ve kamu yararını korumak. Bunun dışında, biraz önce sevgili meslektaşım Sayın Yetkin’in dediği gibi, bakanlıklar gelir üretmezler, gelir üretme derdinde olmazlar yani bakanlıkların bünyesindeki vakfın da temelde gelir üretme, kâr elde etme gibi bir amacı yoktur, olmamalıdır. Kaldı ki karşımızdaki bu kanun teklifi, Anayasa’nın 123’üncü maddesiyle de uyumlu değil; bunu hatırlatmak istiyorum sizlere. İlgili madde şu şekilde: “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur.”

Görüşülmek istenen kanun teklifinde vakfın faaliyetleri 3'üncü maddede düzenlenmiş. Teklifin 3'üncü maddesine baktığımız zaman -kanun teklifinin- bu faaliyetlerin büyük bir kısmı idarenin işleyişiyle ilgili olup Vakfa bırakılıyor. Dolayısıyla ilk önce Anayasa'nın 123'üncü maddesiyle uyumlu olmayan bir kanun teklifi var karşımızda. İkinci olarak, bu kanun teklifi direkt olarak Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bir Vakıf kurup bu Vakıf da -esasinda kazanç gibi bir amacı olmayan Dışişleri Bakanlığının- kazanç elde ettikten sonra bu Vakıf bünyesinde bu kazancın değerlendirilmesini öngörüyor; bu, devletin işleyişine son derece de aykırı bir durum. Devletler yani kamu kurumları gelir üretmezler, burada bizim gördüğümüz şeylerden bir tanesi şu: Ticaret yapan, kendisine verilen görev ve sorumlulukları ticarete dönüştüren ve buradan para kazanacak olan, Dışişleri Bakanlığı bünyesinde kurulan bir vakıf var. O yüzden biz bunu son derece sakıncalı ve Anayasa'nın 123'üncü maddesiyle de uyumlu bulmuyoruz.

Öyle şeyler var ki inanılır gibi değil. Mesela, bu Vakıf, devlet iç borçlanma senedi alıp satabiliyor, hazine bonusu alıp satıyor. Neden? Yani neden Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bir Vakıf, taşınmazları alıp satar, hazine bonusu alıp satar, ondan sonra, direkt şirketlere ortak olur, bu şirketlerin hisse senedinin direkt olarak ticaretini yapabilir? Ben, Dışişleri Bakanlığı gibi saygın bir kamu kurumunun içerisinde böyle bir Vakfın bu tür akçeli işlere girmesini son derece sakıncalı buluyorum. Diyelim ki bu akçeli işlerden dolayı burnumuza kötü kokular geldi, bir usulsüzlük var, Dışişleri Bakanlığının yani yüzlerce yıllık Dışişleri Bakanlığının itibarı ne olacak? Ben bu kanun teklifini bu amaçlarla hazırladığınızı biliyorum ama bizler de muhalefet olarak yüzlerce yıllık Dışişleri Bakanlığının itibarını burada korumak, düşünmek zorundayız.

Şimdi neden ihtiyaçtan duyulduğunu kanun teklifini sunan sayın milletvekili söyledi ama zaten "DİVAK" ve "TURAŞ" diye 2 tane vakıf var, bu vakıfların güçlendirilmesine hiç kimsenin bir itirazı olmazdı ama burada...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – TURAŞ, şirket.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Nasıl? TURAŞ yani orada da vize hizmetleri var. Bu şirket üzerinden de vize hizmetlerini yapabiliyorsunuz, buna kimsenin itirazı olmazdı, apayrı bir Vakıf kuruyorsunuz ve burada bence Dışişlerini yani yüzlerce yıllık Hariciyenin değerli bürokratlarını çok küçük düşüren de bir ibare var. Diyorsunuz ki: "Temsil kabiliyeti yüksek personel yetiştireceğiz." Arkadaşlar, Türk dış politikası, yüzlerce yıldır dünyanın en başarılı dış politikalarından bir tanesidir ve temsil kabiliyeti yüksek personel yetiştirmede de hiçbir sıkıntı yaşamamıştır. Eğer gerçekten temsil kabiliyeti yüksek büyükelçiler ve bürokratlar yetiştirmek istiyorsanız ilk olarak hariciye vasfı taşıyan kişileri büyükelçilikte çalıştırın. Bugün Avrupa'daki, Afrika'daki, Amerika'daki büyükelçilerimize baktığınız zaman, hiçbirinin hariciye eğitimi almadığını görüyorsunuz. Bambaşka alanlarda uzmanlaşmış insanlar Türk dış politikasını -sizin döneminizde- temsil etmek zorunda kalıyor. O kişilerin de hatası değil ama bu insanlar hariciyeci değil. Yapmanız gereken gerçekten temsil kabiliyeti yüksek bir dış politika oluşturmaksa -bizim de amacımız bu- o zaman Allah aşkına, büyükelçileri uluslararası ilişkiler uzmanlarından atayın, iş dünyasından atamayın, akademiden atamayın; bu bambaşka bir meslek. O yüzden, ilk önce gerçekten kurumun itibarını yükseltmek ve yüksek nitelikli personelin Dışişleri Bakanlığını temsil etmesini istiyorsanız atadığınız büyükelçilerin liyakatini, mesleğini gözden geçirin; bu bence çok önemli.

İkincisi...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Liyakatli, başarılı atamalar oluyor aslında.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Çoğu da olmuyor yani ben size söyleyebilirim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Mesela aranızda oturuyor, aranızda Somali Büyükelçisi var.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Arkadaşlar, bakın, benim buradaki amacım AK PARTİ döneminde atanan büyükelçilerin hepsinin liyakatini eleştirmek değil, ne dediğimi gayet iyi anlıyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Siyaseti tartışılır ama büyükelçiliği çok iyiydi.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Arkadaşım, bak...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – “Egemen Bağış” diyelim, siz anlayın.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Şöyle bir şey söylüyorum Orhan Bey: Bugün sizler Avrupa’da, Amerika’da, Afrika’da, Asya’da atanan büyükelçilerin herhangi bir doğru hariciye eğitiminden geçtiğini düşünüyorsanız, bunların hepsinin Dışişleri Bakanlığının kendi içerisinde gelen denkli personel olduğunu düşünüyorsanız benim hiçbir itirazım yok ama ben size Komisyon sonrasında 5 isim sayarım, uluslararası ilişkiler konusunda hiçbir eğitim almamış, hiçbir tecrübesi olmamış ve son derece önemli ülkelerde büyükelçi olarak çalışıyorlar. Gerçekten yüksek nitelikli bir personel yetiştirmek istiyorsanız ve bizi temsil etmesini istiyorsanız ilk önce bunu gözden geçirin.

Bunun dışında, bizim, zaten güçlendirilmesine hiçbir muhalefet partisinin ses çıkartmayacağı bir Diplomasi Akademisi var. Neden burayı güçlendirmeyi düşünmüyorsunuz?

Bunun dışında birkaç tane daha şey var. Eğitim vereceksiniz, neden Dışişleri Bakanlığı eğitimi parayla veriyor? Yani bir bakanlık neden eğitime para verir? Ben bunun mantığını gerçekten burada anlamıyorum. Bunun sonunda bir tane üniversite kuracağınıza üniversite ile Dışişleri Bakanlığı arasındaki bağları daha kuvvetlendirecek olan enstitülere yardım etmeniz gerekmez mi? Dışişleri Bakanlığının kendi bünyesi içerisinde ekstradan bir eğitim kurumuna ihtiyaç var mı?

Başka noktalar da var; mesela tasarruf genelgesi. Sayın Türel çok güzel bahsetti. Şimdi, bunun içerisinde Vakıf araç kiralayıp satabiliyor, öyle değil mi? Peki, Vakıf bu araçları Dışişleri Bakanlığı personeline kiralayabilir mi? Kiralayabilir. Onlara bu hizmeti verebilir mi? Verebilir. E, nerede kaldı o zaman tasarruf genelgesinin ruhu? Sizler de şöyle bir şey yapıyorsunuz: Bu harcamaları Vakfın içine atıp ondan sonra Dışişleri Bakanlığını bu tasarruf genelgesinden muaf tutmanın da aynı zamanda yolunu açıyorsunuz ki burada bütün muhalefet partileri, Cumhuriyet Halk Partisi, DEM, İYİ Parti bakanlıkların -özellikle Dışişleri Bakanlığının- ödeneklerinin artırılması konusunda önerge verdi, sizler kabul etmediniz. Bizler Dışişleri Bakanlığının temsil kabiliyetinin yükseltilmesi, bütçesinin artırılması konusunda, burada Plan ve Bütçe Komisyonu toplanırken, esas işi olan bakanlıkların bütçesini konuşurken önerilerde bulunduk, sizler kabul etmediniz. Ondan üç dört ay sonra da şimdi tamamıyla Dışişleri Bakanlığının içerisinde, başka bir bünye içerisinde kendi gelirini yaratabilecek, kendi aracını kiralayıp Dışişleri Bakanlığına tahsis edebilecek bir yapıyı karşımıza getiriyorsunuz.

Bunun dışında, müteveli heyeti... O yüzden çok plansız yazılmış bir kanun teklifi var karşımızda. Bu müteveli heyeti 10 kişiden oluşuyor. Tamam, başında Sayın Bakan var. Diğer 9 kişiyi iş dünyasından seçebiliyorsunuz bu kanun teklifinde. Bu diğer 9 kişiyi şu anda mevcutta Dışişleri Bakanlığında yer almayan, akademiden istediğiniz insanlar arasından seçebiliyorsunuz. Yani Sayın Bakan kendi tasarrufuyla iş dünyasından 9 kişiyi Vakfın müteveli heyetine seçer; bu iş dünyasından 9 insan istediği gibi hisse senedi alıp satar, devlet iç borçlanma senedi alıp satar, yurt dışında şirketleri alır satar ve biz bu kanun teklifine “evet” mi diyeceğiz? Müteveli heyetinin yapısına baktığınız zaman sadece Bakan belli, diğer 9 kişi için “Eskiden çalışmış, akademisyen ya da iş dünyasından da oluşabilir.” diyor, hiçbir sayı yok burada. Yani, şu sizi rahatsız etmiyor mu: Dışişleri Bakanlığı Güçlendirme Vakfında başta Sayın Bakan var, diğer 9 kişi iş dünyasının tanınan isimleri; bu, sizde herhangi bir huzursuzluk

yaratmıyor mu? Bakanlığın sağlaması gereken hizmetler konusunda halkta herhangi bir soru işareti yaratmayacak mı? Yaratacak tabii ki. Eğer gerçekten de Vakıf... İki türlü vakıf vardır; bir tanesinde vakıf genel kurula hesap verir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Eğer gerçekten Dışişleri Bakanlığının çıkarlarını korumak istiyorsanız, Dışişleri Bakanlığının sesini duyurmak istiyorsanız, o zaman bu Vakıf genel kurula karşı -vakfın genel kurulu olur- sorumlu olur, orada sunum yapılır, kararlar orada oylanır ama karşımızda Vakfın bir mütevellî heyeti var ve mütevellî heyetinin sorumlu olduğu kimse yok. Gerçekten iyi niyetli bir vakıf kursanız o zaman bu Vakıfta bir genel kurul çerçevesinde mütevellî heyeti seçilir, ondan sonra Bakanlık personelinin kendi sesi duyurulur. O bakımdan, karşımızda gerçekten plansız programsız, içerisinde bir sürü soru işareti bulunduran, Dışişleri Bakanlığının itibarını zedelemeye son derece müsait olan ve âdeta Bakanlık içerisinde gelir üretilip bu gelirin nasıl harcanacağı konusunda da hesap vermek niyetinde olmayan bir kanun teklifi var; biz bu yüzden bu kanun teklifinin hem Dışişleri Bakanlığının itibarını hem de devletin itibarını zedeleyeceğini düşünüyoruz ve şiddetle reddediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, grup sözcülerinden devam edeceğim ancak Sayın Bakırlioğlu'nun Komisyondan ayrılması gerekiyor, kendisine bir söz verip sonradan Sayın Temurci'yle beraber devam edeceğiz.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu arada Selim Bey'e de teşekkür ederim, sağ olasınız.

Şimdi, öncelikle biraz evvel bir tartışma, usul konusunda bir tartışma olmuştü; bunun nerede konuşulması lazım, hangi komisyonda konuşulması lazım, Dışişleri Komisyonunun tali komisyon olup olmaması tartışıldı. Şimdi, buna benzer, yasayla kurulmuş başka vakıflar da var, bunlardan bir tanesi de Türkiye Maarif Vakfı. Yani, esasında Türkiye Maarif Vakfındaki tecrübelerle dönmemiz lazım. Bu kuracağımız Vakfın akıbetinin ne olacağını daha iyi anlamak için Türkiye Maarif Vakfına konuşmamda da atıflarda bulunacağım.

Türkiye Maarif Vakfı 2017 yılında kurulmuş; konuşulduğı, görüşüldüğü Komisyon Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu. Bakın, tali komisyondan bahsetmiyorum yani Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda görüşülmüş ve kanun hâline getirilmiş. Ben bu konuda hem İçişleri Komisyonunda Başkan Yardımcısı olmanız hasebiyle hem de ilk imza sahibi olmanız hasebiyle Komisyonumuza bir açıklama yapmanızın uygun olacağını düşünüyorum.

Bir diğer konu, şimdi, faaliyetlere, 3'üncü maddeye baktığımız zaman bu vakfın faaliyetlerinin neler olacağını belirliyor ve diyor ki: "Bakanlığın hizmet kalitesini arttırmak için her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak; her türlü taşıt, araç almak, kiralamak, gerektiğinde Bakanlığa tahsis etmek..." Şimdi, biraz evvel hatipler de bahsetti, Rahmi Bey de bahsetti, biliyorsunuz çok kısa bir zaman önce tasarruf ve verimlilik paketiyle... Hazine Bakanımız bunu açıklamıştı, bu pakete baktığımız zaman, mesela, Dışişleri Bakanlığı üç yıl boyunca bina alımı yapamayacak, araç alımı yapamayacak, araç

kiralama yapamayacak; şimdi, Bakanlık bunların hiçbir tanesini yapamıyor fakat vakıf bu araçları alıp kiralayabilir ve Bakanlığa tahsis edebilir, yeni binalar alabilir, bunları Bakanlığa tahsis edebilir. Yani, esasında baktığımız zaman bu tasarruf tedbirleri ve verimlilik paketi ile getirmiş olduğunuz bu kanun teklifi, bu kurulmak istenen Vakıf tamamıyla çalışmakta; hakikaten de Hazineden arkadaşlar varsa, bu konuya bir açıklık getirirlerse sevinirim. Yani, burada öyle bir şey kuruluyor ki bu tasarruf tedbirleri üç yıl boyunca uygulanacaksa önümüzdeki günlerde Komisyonumuza buna benzer birçok vakfın... Her bakanlık böyle bir tane vakıf kursun ve bunun üzerinden, arkasından dolaşsın; böyle bir sonuç ortaya çıkıyor ne yazık ki.

Her şeyi boş verin, bu tasarruf tedbirlerine baktığımız zaman şunu söylüyor; her ne kadar, işte, bina alımı durdurulacak, araç kiralama durdurulacak vesaire vesaire ama önemli bir şey söylüyor orada, diyor ki: “Kamuda yeni kurumlar kurulmasının önüne geçilecek, idareler arası dağılım gözden geçirilerek mükerrer yapılar önlenecek.” Yani tasarruf tedbirlerindeki sadece bu madde bile esasında bu kanun teklifinin Komisyon gündeminden düşmesine gerekçedir. Çok açık bir şey söylüyor “Yeni kurumlar kurulmayacak.” diyor. Biz burada ne yapıyoruz? Yeni Vakıf kuruyoruz yani kurduğumuz Vakıf da bütçeden hazine yardımı alacak, yapılacak olan işlem bu ve mükerrer bir yapı kuruyoruz esasında baktığımız zaman, kurulacak olan yapı da mükerrer yapı. Neye göre bunu söylüyoruz? Daha önce kurulmuşu var. Ne olmuş? İşte, biraz evvel bahsettiğim Maarif Vakfı, bu Maarif Vakfı 15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişiminden sonra kuruldu, Vakfın kuruluş amacı yurt dışındaki FETÖ okullarını devralmaktır yani özetle bakarsak bu şekilde yer aldı, basında da bu şekilde yer aldı ve çok tartışmalı bir Vakıf yani “gizli bakanlık” “gizli millî eğitim bakanlığı” olarak kamuoyunda bilinen bir Vakıf. Mesela Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü 2019 yılında yayınladığı raporda Maarif Vakfıyla aynı alanda çalışmaktan yakındı ve Vakfın, kaynaklarının etkin kullanılmasına engel olduğunu belirtti. Yani bunu belirten kim? Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü, raporunda böyle bir ifadeye yer veriyor ve 2019’a yönelik faaliyet raporunda “zayıflıklar” bölümünde şu not düşülmüş: “Türkiye Maarif Vakfı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı(TİKA) gibi kuruluşlar özellikle yurt dışında Genel Müdürlüğümüzle mükerrer sahalarda bulunmaktadır. Söz konusu kurum ve kuruluşlarla iletişimin artırılıp farklı sahalara yönlendirme yapılarak devletin kaynakları daha etkili ve verimli kullanılmalıdır.” deniliyor. Yani burada bu Vakıf kurulduğu zaman Dışişleri Bakanlığıyla mükerrer bir sahada olacağı aşikâr. Daha önce de kurulmuş bir vakıf var ve bu Vakfın işleyişinde de sıkıntılar var; biz o zaman neden böyle bir Vakıf kuruyoruz?

Mesela bu biraz evvel bahsettiğim Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğünün 2023 yılındaki gerçekleşen bütçesi 3 milyar 844 milyon lira, ciddi bir rakam bu. Peki, mükerrer sahalarda olduğu söylenen ve âdeta bir gölge bakanlık gibi çalışan Türkiye Maarif Vakfına 2023 yılında hazineden aktarılan tutar 2 milyar 955 milyon yani yaklaşık 3 milyar lira yani neredeyse Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğüne aktarılan parayla aynı. Yani bu Genel Müdürlük de yurt dışında okullar kuruyor, okullar inşa ediyor yani mükerrer alanları var ve bir kuruma, Millî Eğitim Bakanlığı kurumuna 3 milyar 844 milyon liralık bir kaynak aktarılmış, Vakfa da yaklaşık 3 milyarlık bir kaynak aktarılmış. Burada raporda da belirtildiği gibi buradaki kaynakların ne kadar etkin ve verimli kullanıldığı konusunda ciddi soru işaretleri var Maarif Vakfında. Ben tahmin ediyorum- ve olacak olan da budur- bu Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı kurulduğu zaman benzer sıkıntılar, benzer problemler devam edecek.

Ya, bir başka olay... Gerçi burada denetleme ve yönetim kurulundaki huzur haklarıyla alakalı bir kısıtlama getirilmiş yani kamu görevlileri -anladığım kadarıyla, kanunda yazana göre- huzur hakkı almayacak, öyle gözüküyor, onun haricindekiler huzur hakkı alacak, onlara da bir sınırlama getirilmiş. Mesela Maarif Vakfında böyle bir sınırlama yok, herhangi bir sınırlama yok; kamu görevlileriyle ilgili

ayrı bir düzenleme yapılmamış, burada o gözletilmiş yani muhtemelen son yıllarda kamuoyunda infial yaratan, insanlarımızı isyana sevk eden işte “çifte maaşlı bürokratlar” söyleminden çekinildiği için bu yapılmış ama biraz evvel bahsedildiği gibi, bu yönetim, denetleme ve işte heyetlerde bakanlıklardan kaçır kişi olacağı, kimlerin olacağı konusunda bir karmaşa var; bu, kanun teklifinde ne yazık ki belirtilmemiş benim gördüğüm kadarıyla.

Özetle söylemem gereken şey şu: Esasında, tasarruf tedbirlerini tartışıyorsak biz -her şeyi bir tarafa bırakalım, bakın, her şeyi bir tarafa bakalım- orada çok açık ve net şu söyleniyor: “Kamuda yeni kurumlar kurulmasının önüne geçilecek, idareler arası dağılım gözden geçirilerek mükerrer yapılar önlenecek.” Bu tasarruf tedbirlerinde bu madde olduğu sürece bizim Komisyondan bu kanunun geçmemesi lazım. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Ha bir de şu var, onu da açıklamanız lazım, gerçi maddelerde de tartışırız. Bir de şöyle bir şey var, burada çalışacak olan, kurumda çalışacak insanlarla alakalı şey deniliyor. Kaçınıcı madde? 9’uncu madde. “Maddeyle Vakıfta görevli kişilerden herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıklarının kesilmemesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.” deniliyor. Bu daha önce da başımıza gelmişti, daha önce de biz bununla karşılaşmıştık yani daha önce, bildiğim kadarıyla Türkiye Kızılay Derneği ve Yeşilay Cemiyeti, Yeşilay Vakfında buna benzer sonradan uygulama yapılmıştı. Biz “Niye bunu yapma gereği duyuyorsunuz?” diye sorduğumuzda, bize dedikleri şey şuydu: “Bizim kurumlarımızda doktor, sağlık personeli çok çalışıyor ve biz sağlık personeli bulmakta zorlanıyoruz, dolayısıyla emekli personel çalıştırıyoruz, o nedenle emekli aylıklarının kesilmesini istemiyoruz.” Komisyon o konuda “Doğrudur.” demişti ve kanunlaştırmıştı. Şu anda sizin çalıştıracağınız personelde daha çok emekli insanlar mı çalışacak? Yani onu sormak istiyorum. Neden buna gerek var?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Emekli büyükelçiler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Canbey, notunuzu alın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Emekli büyükelçiler çalıştırılacak, öyle mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Size müzakerelerden sonra söz vereceğim cevaplamamız için.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, bir onu soracaktım.

Bir de esasında şey de alınıyor. “Bu vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye aktarılabacak pay düşüldükten sonra kalan kısım da vakfa aktarılabacaktır.” diyor. Bizim şunu bilmemiz lazım: Yani 2023 yılında bu vize aracılık hizmet gelirlerinden genel bütçeye ne kadar aktarılmış? Ben bunu bulamadım, bunun verilmesi lazım. Önümüzdeki yıl ne kadar tahminî yani önümüzdeki yıl tahminî ne kadar bir kaynak aktarılabacak bu vize aracılık hizmetleri gelirlerinden?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Saadet Partisi Grubu adına Sayın Selim Temurci.

Sayın Temurci, buyurun lütfen.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Bakanlığımızın çok kıymetli mensupları, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Şimdi, tabii, Dışişleri Bakanlığı olunca sözlerimizi çok dikkatli seçmek zorundayız. Kanun metni geldiğinde, okuduğumuzda doğrusu burada bu sunumu yaparken yani iki taraf olarak mı yoksa aynı yerde oturan, ülkemizin menfaatleri söz konusu olduğunda dış politikada hepimiz aynı taraftayız

mantığıyla mı buna bakmalıyız? Özellikle iktidar partisindeki arkadaşlara bunu hatırlatmak istiyorum yani dış politikada parti olmaz, dış politikada hepimiz aynı taraftayız. Şimdi ben de düşüncelerimi bu kapsamda ifade etmeye çalışacağım, dolayısıyla kimliklerimizden biraz bağımsız.

Şimdi, bu kanun teklifinin maddelerine baktığımızda, 11 maddeye baktığımızda belki ilk akla gelmesi gereken soru... Bu kanun teklifi... Gerçekten Dışişleri Bakanlığımızın beş yüz yılı aşkın geleneği olan ve bu kurum, bu devlet, kurumlarımız bir yere gitmişse Dışişleri Bakanlığımız her zaman örnek bir yapı olmuştur. Tabii, Hakan Fidan Bey'in ve şu anda Dışişleri Bakanlığımızın bence bir şanssızlığı böyle bir kanun teklifini tasarruf tedbirlerinin konuşulduğu bir haftada buraya getirmiş olması; bunu birçok sözcü milletvekili arkadaşımız dile getirdi, oraya tekrar girmeyeceğim. Şimdi, bu kanun teklifi Dışişleri Bakanlığımızı daha güçlü mü kılacak, Dışişleri Bakanlığımızın imajına, onuruna, itibarına daha fazla bir katkı mı sağlayacak yoksa zarar mı verecek? Ben dolayısıyla ülkeyi, milleti, Dışişlerini, geleceği düşünerek bu açıklamaları yapacağım.

Şimdi, buradan hareketle önce şu teklifin genel gerekçesiyle bir başlamak istiyorum. Mustafa Canbey de okudu, işte, dünyada 261 diplomatik ve konsüler misyonla en geniş 3'üncü diplomatik ağa sahip olduğumuz, bölgesel ve küresel sorunların takibi ve çözümünde aktif rol alan bir Dışişleri Bakanlığından bahsediliyor. Şimdi ilk sorumuz şu: Bu kadar başarılı olduğunu düşündüğümüz ve başında da takdir ettiğimiz, bu ülkenin yetiştirmiş olduğu çok değerli bir Bakanımız var; ne oldu da bu kadar gerekçesinde başarılı bulduğunuz bir Bakanlıkta yeniden bir yapı oluşturuyorsunuz? Şimdi AK PARTİ'li arkadaşlara şunu sormak istiyorum. Bunu, zamanında biz de kürsülerde çok konuştuk. İşte, bütçede birlikten bahsedildi, oraya tekrar girmeyeceğim. AK PARTİ, hükûmete geldiğinde en büyük mücadelesini bu kamuda kurulan vakıflarla, fonlarla kontrol edilemeyen bütçeleri bütçenin içine alarak, bir birlik oluşturarak vermişti yani AK PARTİ'nin verdiği ilk mücadele buydu. Bakın, biz burada Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı saatlerce konuştuk; ayrı bir bütçe, ayrı bir yapı, Sayıştay denetiminde olmayan, kontrolü olmayan, hesap veremeyen bir yapıyı burada konuştuk. Şimdi, bu, tabii, turizmde belki konuşulabilirdi ama öncelikle meseleye böyle başladığımızda...

Kanun teklifinin 1'inci maddesine hep birlikte bir bakalım. Teşkilatın faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi; ana şey bu. Şimdi, bu ülke, bu millet hatta mevcut iktidarın kendisi paralel yapılardan çok çekti. Şu anda, AK PARTİ'li dostlarımızdan hakikaten benim şahsi ricamdır; bu kanun teklifini Sayın Cumhurbaşkanımız görmüş müdür? Çünkü 11'inci maddeyle Cumhurbaşkanı yürütecek, bu maddelerin yürütülmesinde onun sorumluluğu var.

Özellikle “paralel yapı” cümlesini niye kuruyorum? Şöyle bakın: Şimdi, bizim Dışişleri Bakanlığımızda bir Stratejik Araştırmalar Merkezimiz vardı, işte “vision paper”ları yayınlanıyor, biz de faydalıyoruz, okuyoruz, sağ olsunlar. Diplomasi Akademisinden bahsedildi. Bu kadar başarılı ve bu işleri yapan bir Bakanlıkta niye kuruldu bu diye bakıldığında, bunun faaliyet alanına bakıyoruz.

Arkadaşlar, şu anda, bu Vakfa ihtiyaç varsa bile ben hakikaten çok özensiz hazırlandığını... Yani kimseyi kırmak için söylemiyorum ama hakikaten çok özensiz. Bakın, bir fon kuruluyor gibi bir vakıf kuruluyor. İşte, alım satım, şu bu, buralara girmeyeceğim.

Arkadaşlar, “YÖK” diye bir kurumumuz var. “Bu Vakıf bir yüksek öğrenim kurumu kuracak.” deniliyor ama YÖK şu anda kanun teklifinin içinde yok. Nasıl olacak yani? Şimdi, Dışişleri Bakanlığımız bir yüksek öğrenim kurumu kuracak...

Mesela, alım satımlarla ilgili olarak çok kritik bir soru sorayım. 1'inci soru: Dışişleri Bakanlığımızın idari ve mali faaliyet alanına giren birtakım işlevler, fonksiyonlar bu Vakfa devrediliyor. Eğer tasarruftan bahsediyorsak... Şu soru hakikaten çok önemli: Acaba Dışişleri Bakanlığımızın personeline bir

azalma mı olacak? Mesela, Dışişleri Bakanlığımız bir bina alırken, araç alırken, satarken bu faaliyetler -personelle ilgili eğitim meselesi- bu Vakfa devredilecekse demek ki burada bir tasarruf olacak. Dışişleri Bakanlığının personelinin bir bölümü buraya mı aktarılacak? Bu, önemli bir mesele. Ama daha önemli bir mesele, diyelim ki Dışişleri Bakanlığımız Fransa'da bir bina satın alacak; buna Vakıf mı karar verecek, Dışişleri Bakanlığının kendisi mi karar verecek; kim karar verecek buna? Ben şunu özellikle söylüyorum: Kuruluşundan itibaren yapmaya çalıştığı şeyin tersini yapan bir iktidar daha güçlü olmaz.

Bakın, bir başka önemli konu... Yine şeyle ilgili devam edeceğim. Doğrusu ben itibarına çok ciddi zarar vereceğini düşünüyorum. Denetim konusu... Bakın, burada, Vakfın organlarına baktığımızda, Mütevelli Heyeti Başkanımız mevcut Bakanımız olacak yani Dışişleri Bakanı Mütevelli Heyeti Başkanı olacak. Arkadaşlar, karar organının başında olan Bakan aynı zamanda Denetleme Kurulunu da denetliyor. Bakın, karar organının başında, Mütevelli Heyetinin başında olan Bakanımız aynı zamanda Denetleme Kurulunu da denetliyor. Ya, hakikaten burada bir sorun var, bu çok komik yani. Parlamento'ya böyle bir kanun teklifini getirmek -ya Bakana da yazık, bize de yazık- hakikaten gülünç bir şey olur. Dolayısıyla, ben bunu da doğrusu çok gereksiz buluyorum.

Bir başka konu, burada bağışlar var. Arkadaşlar, Dışişleri Bakanlığı... Birçok arkadaşımız ifade etti. Şimdi, ben iş adamıyım, x ülkesinde iş yapacağım... Yani bana biri şunu izah etsin: Şu anda Parlamento tarafından, Sayıştay tarafından devletin bütçesi içinde hesap verebilir konumda olmayan, şeffaf olmayan, kontrol edilemeyen, denetlenemeyen bu yapılara, bu vakıflara iş adamları işlerini çözmek için olağanüstü yardımlar yapabilirler. Dışişleri Bakanlığını parayla, ticaretle, alım satımla, bağışlarla bu tür şeylerin içine soktuğunuzda beş yüz yıllık bu yapıya, devletin temel direklerinden bir tanesine ne denli büyük bir zarar vereceğimizin farkında değil miyiz? Mustafa Bey, hakikaten düşünüyorum, ya bunu başka türlü çözemez miyiz?

Mesela, üniversiteler, YÖK... Şimdi, ülkemizde gerçekten üniversitelerle ilgili kalite, uluslararası ratingde düşme meselemiz var. 10 milyon TL bir şeyle kurulacak. Dışişleri Bakanlığımız kendi bünyesi içerisinde şöyle bir yapılanma içine giremez mi; Türkiye'de yabancı dille eğitim yapan üniversitelerle bir anlaşma yapamaz mı, özellikle Dışişleri Bakanlığımızla ilgili insanlarımızın, çocuklarımızın yetiştirilmesi konusunda buralarla anlaşmalar yapılamaz mı?

Bir diğer konu, Maarif Vakfı. Bakın, biraz önce bütçesinden bahsedildi. Maarif Vakfının özellikle 15 Temmuz sonrası bu ülkede çok önemli işlevleri oldu. Maarif Vakfıyla bir anlaşma yapıp Dışişleri Bakanlığımız bu meseleyi çözemez mi? Allah aşkına, şimdi, özel bir üniversite kurdu bu Vakıf, öğrenciler buraya gidecek -biraz önce Cumhuriyet Halk Partisi sözcüsü arkadaşımız ifade etti- ya, bunun ücretini kim belirleyecek? Ve Dışişleri Bakanlığının bu şekilde bu işlerin içine sokulması doğru mudur diye tekrar soruyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Şimdi, bir başka konu, burada Dışişleri Bakanlığımızın acaba kâr elde etme... Mesela, anladığım kadarıyla, vizelerle ilgili olarak bu vize işlemlerinde bir dağınıklık var, bunu toparlamaya çalışıyor yani bunu anlıyorum, demek ki uzun yıllardır orada bir dağınıklık var. Şimdi, siz eğer vize işlemlerinde belli bir payı bir yere aktarıyorsanız, bir vakfa aktarıyorsanız; mesela, bu vakfın denetimiyle ilgili olarak ayrı bir mekanizmaya ihtiyaç var. Şimdi, yüzdesini, şunu bunu falan, biz onları göremiyoruz; tabii, onları siz bize açıklayacaksınız.

Şimdi, özetle şunu söylemek isterim: Bakın, hesap verilebilirliği ve şeffaflığı ortadan kaldıracabilecek tüm uygulamalara milletvekilleri olarak hep birlikte “hayır” demeliyiz. Eğer buna “hayır” diyemezsek 2000’li yıllarda devraldığımız Türkiye’ye, oraya hızlı bir şekilde, her şekilde dönmüş oluruz ve bu bizi perişan eder. Şu anda benim iş adamlarıyla ilgili sorduğum soru bile... Yani oralara bağış yapacak iş adamlarının Dışişleri Bakanlığıyla kurmuş olduğu ilişki Dışişleri Bakanlığının işi olamaz. Dışişleri Bakanlığı ikili bir yapıda maalesef itibarını da kaybeder, para da konuşulur -çok özür diliyorum- başka başka şeyler konuşulur; Dışişleri Bakanlığına bu şekilde bir kötülük yapmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. Bu vakıf meselesi bu şekilde değil, başka bir şekilde çözülebilir. Dediğim gibi, Hakan Fidan Bey’in böyle bir kanun teklifiyle Mecliste gündem olması çok büyük bir şanssızlık, gerçekten onun adına da üzüldüğüm bir şey oldu. Dediğim gibi, bunları sadece bir siyasi kimlikle değil, bu ülkeye zarar vereceğini düşündüğümüz bir kanun teklifi olduğunu düşündüğüm için ifade ettim; inşallah bunlar dikkate alınır.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Kalaycı.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcısı, kıymetli bürokratlar, kıymetli basın mensupları; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Tabii, vakıf müessesesinin kültürümüzde çok önemli bir yeri vardır. Esasen, vakıf geleneği İslam medeniyetinin insanlığa bir hediyesidir. Ecdadımız, bu kutlu emanete sahip çıkarak vakıflar vasıtasıyla milletimize büyük hizmetler vermiştir.

Şimdi, bir vakıf kuruluyor, bu Vakıfla ilgili birkaç notum var, gelen eleştirilerle ilgili. Birincisi “Tasarruf tedbirlerine aykırı yeni kurum kuruluyor.” deniliyor. Hâlbuki Dışişleri Bakanlığına bağlı bir kurum kurulmuyor, bir vakıf kuruluyor. Vakıflar, Vakıflar Kanunu’nda da çok açık bir şekilde ifade edildiği üzere, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip kurumlardır ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün de denetimine tabidir; öyle denetimsiz, şeffaf olmayan bir yapıda asla değildir.

Şimdi, kanun teklifinin amacına baktığımız zaman “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ve personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin desteklenmesi...” Yani burada bir mahzurlu ifade ne var Allah aşkına? “Güçlendirme”yi şuraya çekmek doğru değil: “Dışişleri teşkilatımız güçsüz mü ki ya da başarısız mı ki böyle bir teşkilat kuruluyor?” Hâlbuki amacına bakıyorsunuz, faaliyetlerine bakıyorsunuz Dışişleri Bakanlığımızın ana faaliyet konusuyla ilgili hiçbir yetki verilmiyor buraya yani dış politikaya ilişkin hiçbir tasarrufta bulunma durumları söz konusu değil.

Faaliyetlerindeki, işte, taşınır, taşınmaz mal almak, kiralamak... Esasen Vakıflar Kanunu’na bakarsak bütün vakıfların bu konuda yetkisi var. Hemen kanun da önümde, 12’nci madde: “Vakıflar; mal edinebilirler, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler.” Devamı da var, onu okumayayım. Yine 26’ncı madde: “Vakıflar; amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla, Genel Müdürlüğe bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme ve şirket kurabilir, kurulmuş şirketlere ortak olabilirler.” Yani bu bütün vakıflara sağlanan bir imkân, o nedenle bunu “Bakanlık güçsüzdür” demeye getirmek bence çok yanlış bir ifade olmuştur. Onun yanında, sayın milletvekilimiz de söyledi, Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı var yani şimdi Türk Silahlı Kuvvetlerimiz güçsüz mü Allah aşkına? Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı var, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı var. Maarif Vakfından burada çok bahsedildi; gerek Türkiye Maarif Vakfı gerek Yunus Emre Vakfı gerek

Antalya Diploması Forumu Vakfı çok önemli hizmetler yapmıyor mu, hepimizin desteklediği vakıflar değil mi? Yani benzeri bir vakıf kuruluyor. Şimdi, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfına bakalım, aynı madde orada da var. Vakıf senedinden okuyorum, 5'inci maddenin (a) bendi: "Adalet Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı, Bağlı ve İlgili Kuruluşları ile İnfaz ve İslah Kurumlarının hizmet ve lojman ihtiyacı için taşınmaz mal alımı, kiralama, bina yapım ve onarımına; hizmetlerin yürütülmesi bakımından gerekli her türlü döşeme, demirbaş, araç, gereç, kırtasiye ve her türlü mal ve hizmet alımları ile taşıt alım, kiralama, bakım ve onarım ihtiyaçlarının giderilmesine..." Bu şekilde sayfalarca yazıyor. "Vakfa gelir temin edilmesi ve vakfin amaçlarının gerçekleştirilmesi maksadıyla; taşınır ve taşınmaz almak, satmak, kiralamak, takas, trampa, ipotek tesisi ve benzeri tasarruflarda bulunmak..." gibi. Yani diğer kamu vakıflarında da var, kamuyu güçlendirme amaçlı kurulan vakıflarda da var.

Üniversite meselesi... Şimdi buradaki yetkiyle -hukukçu arkadaşlar daha iyi bilirler- direkt vakıf üniversite kuramaz, üniversite kurmak için tekrar kanun teklifi getirecek buraya. Bir vakıf üniversitesinin nasıl kurulacağı mevzuatımızda var yani direkt buradaki yetkiyle "Ben bir üniversite kuruyorum." diyemez yani bir üniversite kuracaksa... Ki bunun örnekleri de var, işte Millî Savunma Üniversitemiz var, sağlık bilimlerine yönelik üniversitemiz var yine bakanlıklarda; bunun da örnekleri çok.

Bir de şu bilgiyi vereyim: Yani vergi muafiyeti sağlanan, kamu yararına çalışan vakıf sayısı kaç biliyor musunuz? 329. Yani burada buna da vergi muafiyeti getirilmesi son derece normal, böyle bir hizmet için, böyle bir çalışma için kurulmuş bir vakfa da vergi muafiyeti getirilmesini açıkçası biz doğru buluyoruz.

Bir de sorum olacak Mustafa Bey; şimdi, Vakfin bir yıl içinde kurulmasını öngörmüşüz, 10 milyon lirayı bir ay içinde aktaracağız; bir yıl uzun değil mi yani daha önceki kurulan vakıflarda bir ayda, üç ayda kurulması öngörülmüş yani bir yıl...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Üst sınır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Üst sınır o.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Diğer vakıf kanunlarına baktım, onlar da genelde "üç ay" falan demişler yani burada bir yıl dikkatimi çekti.

Yine, birçok arkadaşımızın sorduğu bu soruyu ben de soracağım. Bu vize aracılık hizmet yerlerinden genel bütçeye aktarılan pay düşüldükten sonra kalan pay mevcutta nereye gidiyordu?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şirketlere gidiyor şu anda.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, o zaman getirilen eleştirilere aslında en güzel cevap bu; şirkete gidecekken Vakfa gidecek bu para. Burada bir kamu parası şirkete giderken şimdi bak... Onun bir kanuni dayanağı var mıydı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Peki, rakam büyüklüğünü de vererseniz cevap verirken, yıllık ne kadar şey yapılıyor.

Biz genel anlamda destekliyoruz, maddelerde de ayrıca görüşlerimizi ifade ederiz.

Ben teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

AK PARTİ'den var mı?

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Çok Değerli Başkanım, değerli milletvekillerimiz, değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bu kanun teklifinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Tabii ki bu Vakıf kurulurken hem aynı zamanda bu tasarruf tedbirleriyle çakışmış olunca sanki bazı milletvekili arkadaşlarımız, biz bu tasarruf tedbirlerinden mal kaçırıyormuşuz gibi - ne bileyim yani onun arkasından dolanıyormuşuz gibi bir intiba yaratmaya çalışıyorlar ve Vakfın kurulmasının yanlış olduğunu düşünüyorlar. Şimdi, geriye dönüp baktığımız zaman vakıflar kurulmuş mu ülkede? Kurulmuş. Tabii ki diğer taraftan bütçe kanununu delmek için kurulmamış bu vakıflar yani zamanında fonlar kurulmuş ama o fonlardan bunu suistimal edenler olmuş fakat bugün bu tedbirler alınmış. Eğer biz bu vakıfları kurmasaydık, diyelim ki bugün Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı kurulmamış olsaydı arkadaşlar, ben size soruyorum: Bugün ASELSAN olur muydu? Olmazdı. HAVELSAN olur muydu? Olmazdı. TUSAŞ olur muydu? Olmazdı. ASPİLSAN olur muydu? Olmazdı. NETAŞ olur muydu? Olmazdı. Diğer taraftan ROKETSAN olur muydu? Olmazdı. TAİ olur muydu? Olmazdı. Dolayısıyla da bu Vakfın kurulmuş olması... Bu Vakıf ne zaman kurulmuş? 1987 yılında ve bugün meyvelerini vermekte. Dolayısıyla da yine aynı şekilde kurulu birtakım... İşte Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfıdır, Yunus Emre Vakfıdır ve diğer taraftan Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı gibi vakıflar kurulmuş. Buradaki temel amaç ne? Dışişlerinde Teşkilatı Güçlendirme Vakfındaki temel amaç, hem insanımızı yetiştirmek hem de Dışişlerini tüm dünyada daha etkin hâle getirmek ve dolayısıyla da bu olaya bu pencereden bakmak lazım. Eğer olaya bu pencereden bakmazsak biz yanlış yaparız. Bazen kanunlarda, diyelim ki işte bütçe kanununda, 5018 sayılı Kanun'da bazı şeyleri yapmanız mümkün mü? Mümkün olmayabiliyor ve dolayısıyla da işte dışarıdan hocalarla anlaşmanız gerekebilir, eğitim verdirmeniz gerekebilir, bir yeri kiralamanız gerekebilir, bir personel kritik bir ülkededir, ona bazı imkânlar sağlamanız gerekebilir; bunu kanunlarla... Diyelim ki kalacak yer olabilir, başka şeyler olabilir. Bunu Dışişlerindeki arkadaşlarımız daha iyi bilir. Dolayısıyla da bunları yapma ve aynı zamanda buradaki Vakıfta, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfında olduğu gibi, bu Vakıf sayesinde yetişen insanlarla bilgi, birikim yeni genç kuşağa aktarılacaktır ve dolayısıyla da dış politikadaki, Dışişlerindeki bizim kamu personelimizin daha iyi yetişmesine vesile olacaktır. Yani bunu şöyle düşünmemek lazım: Bugün kötü mü? Kötü değil. Daha iyi olabilir mi? Neden olmasın? Daha iyi olması için daha fazla imkân vermek lazım; burada da yapılan odur.

Şimdi, tabii ki burada işte Vakfın Mütevelli Heyetinin hepsi iş adamı olabilir mi? Ya, böyle bir şey olmaz ki. Zaten Dışişleri Bakanı bunun Başkanı ve orada saymış, demiş ki: "Genel müdür veya büyükelçi ve üstü düzeyde bürokratlar olabilir ve yani..."

VELİ AĞBABA (Malatya) – Siz liyakatsiz bir şey yapmazsınız ki yani örneği yok(!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yani seni atamayız kardeş, onu bil bakalım yani.

Diğer taraftan, yani akademi ve iş dünyasından işte bu tecrübeli kişiler diyelim ki olabilir mi? Olabilir ve beş yıllığına atanıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii, tabii. Bütün örnekler öyle ya(!) Bürokraside, hakikaten, bütün örnekler öyle(!) Allah için yani günahınızı almayalım, bir tane yanlışınızı görmedik(!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, ben sana şunu söyleyeyim Sayın Vekilim: Bizim Dışişleri politikasında...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Orada da görmedik(!)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, Sayın Güneş'in insicamını bozmayalım lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – ... gerçekten de Türkiye'nin geldiği durum bellidir; nereden nereye geldiği temsil kabiliyeti bakımından bellidir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu da gider Vakfa, Vakfa gidebilir bu.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, tabii ki burada böyle art niyetli düşünmek bence gereksiz bir şey...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tabii(!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diğer taraftan, işte buradaki Yönetim Kurulu üyeleri yine Mütevelli Heyet tarafından seçiliyor. Bunlar da üç yıllığına Başkan ve 4 üyeden seçilmekte. Bunların diyelim ki hangi şartları taşıyacakları yine belli ve Denetleme Kurulu üyeleri, diyelim ki işte 1'si Maliyeden, 2'si Dışişlerinden olmak üzere yine belli. Demem o ki arkadaşlar, tabii ki aklımıza bazı sorular gelebilir ama aklımıza bazı sorular geliyor, gelecek diye biz diyelim ki Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfının ne yaptığını görüyoruz ve aynı şekilde bunun da yapabileceklerini tahmin ederek bunlara engel olmamız gerektiğini ben düşünüyorum ve dolayısıyla da bu Vakfın kurulmasının çok faydalı olacağını ve iyi işler yapacağını düşünüyorum.

Bu kanun teklifinin hayırlı uğurlu olmasını diliyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Güneş.

Şimdi, değerli milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar bitmiştir. Şimdi de Komisyon üyesi olan milletvekillerimizden başlamak üzere sonra da diğer milletvekillerimizin söz taleplerini, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız; ardından maddelere geçilmesini oynayacağız.

İlk sırada Sayın Ağbaba var.

Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Sayın İsmail Bey de çok güzel anlattı hakikaten. Geçmiş tecrübelerimizin ışığına bakarak İsmail Bey'in söylediklerine de inanmamak mümkün değil çünkü devlet bürokrasisinde hiç böyle yandaşları atamadınız, dil bilmeyen büyükelçiniz yok, dışarıdan gelen büyükelçiniz yok, rüşvet alan büyükelçiniz yok, darbe yapanların kardeşlerini büyükelçi atamadınız yani bu konuda size güvenimiz tam(!) Bu konuda onu söylemek istiyorum.

Şimdi, burada âdeta gölge Dışişleri Bakanlığı kurulacak gibi bir durum var. Resmî uluslararası ilişkileri tesis ve yürütmekle görevli Dışişleri Bakanlığımıza sanki alternatif bir teşkilat kurulmaya çalışılıyor. Bu “paralel” lafı, biliyorsunuz, size aittir. Bu paralel yapının başı da sizin eski hocanızdır, eski ortağınızdır. Ondan örnek almış olabilirsiniz ama kötü bir örnek.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne? Kırk yıl önce kurulmadı mı? Ama siz berabersiniz şimdi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bakın, bu paralel yapı meselesi ciddi bir mesele, buna dikkat etmek lazım. Hocanızdan, hoca efendinizden örnek aldığımız şeyleri uygulamaya çalışıyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sen de onunla görüşüyorsun ya. Geçen Komisyon görüşmelerinde dediniz ya “En son aldığım, görüştüğüm bilgiye göre...” Tutanaklarda var, en son siz görüştünüz ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kiminle?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Diyorsun ya: “Hoca efendi...” Tutanaklarda var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Fetullah hoca efendiyle -tabii, ben demiyorum- görüşenin gözü kör olsun, dizinin dibine oturanın da gözü kör olsun “merhaba” diyenin...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynen, tutanaklarda var, tutanaklarda. Sen gördüğünü itiraf etmedin mi? Tutanaklarda var, dediniz ki: “Bilgi aldım...”

VELİ AĞBABA (Malatya) – Albüm var sizin, albüm. Fetullah hocanın yanına gitmeden vekil olamıyordunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Valla, o tutanakları isteyeceğim. Orada sen...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Nilgün Hanım, vekili şov yaptırma, boş ver, bırak konuşsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Baksana bir, Nilgün Hanım, sen gittin mi, resmin var mı senin?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne? Gitmedim ben.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Senin var mı resmin, senin var mı resmin?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Benim işim olmaz, gitmedim. Sen haber alıyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada el sıkmadığı, ilişkili olmadığı vekil yok ki. E, ne yapayım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, sayın milletvekilleri; lütfen konuyla ilgili görüşlerimizi ifade edelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, Nilgün Hanım’a saygısızlık olur cevap vermezsem. Bu Fetullah konusunda cevap vermezsem ayıp olur Nilgün Hanım’a.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Konunun dışına çıkıyorsun, hiç alakası olmayan... Kanuna çalışmamışsın, başka şeylerden bahsediyorsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şu an gündemimiz Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı.

Sayın milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kanuna çalışmamışsın, başka şeylerden bahsediyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, bana laf atma. Sen okudun mu, sen okudun mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Okudum tabii.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Şov yapmasına izin vermeyin arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, sen Elâzığlı, biraz Elâzığ’ın dertleriyle ilgilen, arada Elâzığ’ın sorunlarını dinle, bana laf atma kardeş. Bak, ağzının payını alırsın, ağzının payını alırsın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sana laf atmıyor, bize söylüyor.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ben sana laf atmadım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arada Elâzığ’ın dertleriyle ilgilen, Elâzığ’ın sorunlarıyla ilgilen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Haddini bilerek konuşacaksın!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kayısıyla ilgilen, yolla ilgilen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sen konuşmanı yap! Konuşmanı yapar mısın! Konuşmanı yapar mısın!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bana laf atma, tamam, konuşma sen!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Konuşmanı yap! Ben sana laf atmıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşma, laf atarsan cevabını alırsın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ben sana laf atmıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, ben var ya, beni laf atarak kimse susturamadı bu Mecliste.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sen konuşmanı yapar mısın?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bildiğini yap! Beni kimse laf atarak susturamaz, bunu bilin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri, Sayın Ağbaba...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Konuşmanı yapar mısın?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ve motive de oluyorum ben bundan, motive, mutlu da oluyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Açıkkapı...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, laf atmayı engelleyelim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu Elâzığ Milletvekili keşke bana laf attığı kadar Elâzığ'la ilgili konuşsa, değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, bir saniye.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Elâzığ'la da ilgili konuşuruz, Türkiye'nin her yeriyle ilgili de konuşurum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Keşke bir gün kürsüye çıksan da Elâzığ'la ilgili konuşsan, keşke konuşsan.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Elâzığ'la ilgili konuşmak senin haddine değil, Elâzığ'ı ağzına alma!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Niye? Arada uğra, arada sen de git; bak, arada sen de git.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Lütfen, değerli milletvekilleri...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Elâzığ dâhil Türkiye'nin her yerindeyim ben.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sadece beton, beton işleriyle uğraşma.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Konuşmanı yapar mısın sen?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Açıkkapı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sadece beton işleriyle uğraşma, biraz Elâzığ'ın sorunlarına sahip çık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; lütfen, konu bütünlüğünden ayrılmayalım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bak, ben sana söyleyeyim; ben bu laflardan falan hiç etkilenmem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – İşin gücün şov yapmak, bırak Elâzığ'ı!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba, Sayın Açıkkapı...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Buyurun Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, birbirimize...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Elâzığ'ı da ağzına alma!

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bakın, buradan hiçbirimiz bir şey anlamıyoruz, dolayısıyla...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Başkanım, işi gücü şov yapmak, Yurttaş TV'ye biraz sonra verecek, yayınlayacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu videoyu Açıkalin, Elâzığ'a göndereceğim, aha buradan söylüyorum. Açıkalin, biraz Elâzığ'la ilgili konuş. Bak, bir şey söyleyeyim...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Soy ismimi doğru söyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ejder Bey diyeyim. Ejder Bey, bana laf attığın kadar Elâzığ'la ilgili konuş. Bunu Elâzığ'a, basına atacağım, tamam.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ya, ben sana laf atmıyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Arada Elâzığ'ı da konuşsun. Veli Ağbaba'ya laf attığı kadar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, görüşmelere beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.12

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.20****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 31’inci Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.

Sayın Ağbaba konuşuyordu. Konuşmasına kaldığımız yerden devam edeceğiz. Talebi hâlinde o kesintilerden dolayı ilave süre vereceğim.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada, daha önce gördüğümüz işler yapılıyor, aslında bir paralel yapı kurulmaya çalışılıyor. Bu paralel yapı kurulurken de -biraz önce de arkadaşlarımız ifade etti- bu kritik öneme sahip görevlere kimler atanacak? Geçmiş tecrübelerle bakarak herhâlde aynı şeyler olacak. Hangi tarikata verilecek, hangi cemaate verilecek? Bu soruları da sormak gerekiyor. Cumhuriyet tarihinde olmayan ve başka ülkelerde olmayan da bir iş getiriyorsunuz. Paralel yapıdan bu kadar çektiğini iddia eden bir siyasetin de bunu yapmasına hakikaten hayret ediyoruz.

Vakfın muhtelif finansal araçlar edinmesi, çeşitli ticari işletmelerle iştirakler kurması, dahası, Dışişleri Bakanlığına ait taşınmazlar üzerinde tasarruf sahibi olması öngörülüyor. Yani ne anlama geliyor -biraz önce Aşkın Başkan da söyledi- resmen Vakfı emlakçılık yapmaya yönlendiriyor. Yani emlakçılık mı yapacak Dışişleri Vakfı? Bu sorunun sorulması lazım, emlakçılık görevi mi? Teklifte “Yurt içi ve yurt dışında emlakçılık ve inşaatçılık yapabilecek.” deniliyor. Allah aşkına, Dışişleri Bakanlığının görevi bu mu, arsa peşinde koşmak mı? Yani bunu zaten sizde iyi yapan çok. Nerede rant var, nerede araziler kıymetli, bunu iyi biliyorsunuz zaten. Bir de Dışişleri Bakanlığını katmanızı doğrusu anlayabilmek mümkün değil.

“Eğitim kurumları açmak” diyor. Dışişleri Bakanlığının adını, itibarını, ciddiyetini tamamen yok edecek bir paralel yapı yaratılıyor.

Dışişleri Vakfına vakıf niteliği gereği birçok alanda vergi muafiyeti sağlanacak. Böylelikle kamu adına çalıştırılacağı iddia edilen bir yapı vergi kaçakçılığının aracı hâline getirilecek. Vakıf yönetiminde bir finans uzmanının yer alması mecburiyeti getiriyorsunuz. Amacı Dışişlerini güçlendirmek olan bir vakıfta finans uzmanının da amaca hizmet ettiği anlaşıyor. Aslında bu, yapılmaya çalışılan işleri apaçık ortaya koyuyor. Dışişleri Bakanlığının temayüllerine ve kurumsal kültürüne aykırı. İktidara yakın grupların, isimlerin birtakım ticari faaliyet ve ilişkilerine paravan ve aracı olarak kullanmak için Dışişleri Bakanlığının yapılanmasını temelden değiştirmek için, kurulduğu kanısındayız. Dışişleri gibi köklü bir yapısı, geleneği olan bir teşkilatın bu şekilde ticari faaliyetler içinde adının anılması devlet geleneğimiz açısından kabul edilemez. Yurt dışındaki itibarımızın da sıfırlanması anlamına geliyor.

Kanunun amacında bahsedilen “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesinin, desteklenmesi...” Hakikaten inandırıcılık sıfır. Yani Türkiye’de onlarca üniversite var, yüzlerce üniversite var; üniversitelerin bir taraftan içi boşaltılıyor, bir taraftan da kalifiye personel yetiştirmek için okullar kurulması söyleniyor. Dışişleri personel mülakatlarında neler olduğuna hepimiz biliyoruz. Dışişleri Bakanlığımız Sultan III. Selim döneminde temeli atılan iki yüz elli yıllık köklü Hariciye teşkilatıyla başlamıştır. Cumhuriyeti

kuran, Türkiye’yi 2 dünya savaşı ve soğuk savaşlar arasında ayakta tutmaya çalışan çok güçlü kadrolar yetiştirdi ancak sizin Hükümetinizin döneminde maalesef bu Dışişlerinin yapısı bozuldu. Nasıl büyükelçi atadığınızı hakikaten biliyoruz. Rüşvet alan büyükelçiler var, Meclise bomba yağdıranların kardeşinin büyükelçi yapılması var, dil bilmeyen insanların büyükelçi yapılması var. Burada bir liyakatin de aranmadığı gerçektir.

Yükseköğretim kurumları kurmak var. Yıllarca yurt dışında FETÖ’cülere okullar açtırdınız, desteklediniz, referans mektupları verdiniz. Bir zamanlar FETÖ’ye teslim etmişsiniz, şimdi sizin desteğinizle yurt dışında özel okullar açtılar hatta işi Afrika ülkelerinde özel büyükelçilikler açmaya kadar götürdüler. Ne zaman FETÖ’yle bozuştunuz, ardından Maarif Vakfı eliyle yurt dışında okullar açılmaya başlandı. Mademki bu Maarif Vakfını açtınız, Dışişleri Vakfını niye açıyorsunuz? “Dışişleri Bakanlığını destekleme” adı altında bir Vakıf kurarak okullar açacaksınız, kendi ideolojik propagandanızla öğrenciler yetiştireceksiniz, sonra bu okuldan mezun olan öğrencileri Dışişlerine ve diğer kurumlara yerleştireceksiniz. Bunun amacı belli.

Bu Vakfın kurulması, Dışişleri Bakanlığının güçlendirilmesi değil, tam anlamıyla etkisizleştirilmesi, itibarının yok edilmesi anlamını taşıyor. Bakanlığa sürekli meslek dışı büyükelçi atamaları yapılması da zaten ortada. Onlarca eski milletvekilinizi büyükelçi yaptınız, hiçbir Dışişleri deneyimi olmayan, dış politika deneyimi olmayan onlarca insan maalesef büyükelçi olarak atandı. Şimdi Türkiye Cumhuriyeti’nin köklü bir Bakanlığının itibarı dış ülkeler nezdinde tamamen bitirilecek. Resmen bir FETÖ taklidi yapılıyor. Fikir babanızı da biliyoruz, yıllarca FETÖ’ye de paralel yapı kurması için destek verdiniz, şimdi gün oldu, gün geçti, aynı şeyleri tekrar yapmaya çalışıyorsunuz. Bu Dışişlerinin itibarını hiç kimse zedelememeli, mutlaka liyakatli kadroların eskisi gibi iş başına gelmesi lazım.

Son olarak şunu ifade etmek istiyorum: Geçmişte yapılan işlere bakınca burada bir iyi niyet sezmek mümkün değil Sayın Başkan. Geçmişteki atamalara baktığımız zaman bir liyakatin olacağını söylemek mümkün değil. Bu nedenle bu kanuna karşı olduğumuzu ifade ediyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, yine söz taleplerine göre devam edeceğiz.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri, çok kıymetli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bugün Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfıyla ilgili bu kanun teklifinde hakikaten çok çok önemli hususlar var. 2004 yılından önce Türkiye’de Türk Medeni Kanunu’na göre kurulmuş 608 vakıf vardı aşağı yukarı. Şimdi bu vakıflarla ilgili birtakım sıkıntılardan dolayı AK PARTİ iktidara geldikten belirli bir süre sonra, özellikle vatandaşlardan bağış ve yardımlarla ilgili şikâyetler geldiği için birtakım kısıtlamalara geçti ve yapılan değişikliklerle de bu uygulamalardan vazgeçerek kanun kapsamında birtakım vakıflar kurmaya başladı. İşte, bunların en önemlilerinden biri de -bu vakıflardan kurulan-Yunus Emre Vakfı, kanunla kuruldu biliyorsunuz; yine Türkiye Maarif Vakfı da kanunla kuruldu. Tabii ki bu vakıflar, kanunla kurulan bu vakıflar diğer vakıflara göre kamu yararı da gözettiği için birtakım ayrıcalıklar elde ettiler ve bu Bakanlıkla ilgili de -birazdan açıklayacağım- Dışişleri Bakanlığıyla ilgili de böyle bir vakfın kurulmasının nasıl bir sıkıntı doğuracağını ifade edeceğim.

Şimdi, son beş yılda Yunus Emre Vakfının ve Türkiye Maarif Vakfının topladığı para aşağı yukarı 19,1 milyar lira; bu, bütçe dışı bir kaynak ve denetim dışı, denetime tabi olmayan yani Türkiye Büyük Millet Meclisi denetiminde de olmayan bir kaynaktan bahsediyoruz. Şimdi Dışişleri Bakanlığının bütçesi belli, buradan ayrılacak ödenekler belli. Bu Vakıf kurulduğu takdirde de yine Meclis

denetiminden bahsetmek mümkün olmayacak yani Meclis denetimi dışında bir Vakıf olmuş olacak; bu, sakıncalı bir durum. Bir sürü gelir elde ediyor, gayrimenkuller alıyor, satıyor, kiralyor; demirbaşlarla ilgili, taşıtlarla ilgili aynı şeyler var; ticari faaliyette bulunmak üzere birtakım şirketler kurabiliyor, şirketlere iştirak edebiliyor, birtakım kuruluşlara iştirak edebiliyor, bunları da hem yurt içinde hem de yurt dışında yapabiliyor. Birtakım faaliyetler nedeniyle de vakıf olma ötesinde de bir holding gibi hareket edecek bir pozisyon oluyor. Bu, hakikaten Dışişleri Bakanlığının fonksiyonel olarak çalıştığı ülkeler arası diyalogda ülkemizin konumunu güçlendirmeye yönelik hem ticari olsun hem kültürel olsun hem ekonomik olsun sadece ticari boyutta yürüyecek bir vakıf ilişkisinde sıkıntılar doğuracaktır. İtibari olarak Dışişleri Bakanlığında hakikaten bunun sıkıntı yaratacağını düşünüyorum ben.

Şimdi Vakfın kuruluşunda bakıyoruz, Sayın Bakan -Mütevelli Heyeti Başkanı olarak doğal olarak zaten Başkanı olacak Vakfın- Mütevelli Heyeti Başkanı olacak, 10 kişiyi buradan atayacak, belirleyecek; burada da Bakanlık dışında çalışan iş dünyasından ve akademik dünyadan atamalar yapılacağı söyleniyor. Buradaki dağılım ve sayı da belli değil, bunun nasıl olacağını açıkça ifade edilmesi gerekiyor. Gönül şunu isterdi: Daha önce 96 yılında 1 Nisanda kurulmuş Dışişleriyle ilgili bir vakıf var, bütün buradaki personelin de içinde olduğu bir vakıf, hatta emeklilerine de munzam sandığından ekstra ilave ödemeler de yapıyor. Bu vakıf canlandırılabilirdi, bu vakıf canlandırılmamış.

Bir de teklifte Vakıf senedini şu anda göremiyoruz. Tabii “Kanunlaştıktan sonra vakıf senedi ortaya çıkacak, konulacak.” diyebilirsiniz ama en önemli temsil, bütün vakıftaki Bakanlık çalışanlarının da yer aldığı bir genel kurulla temsil edilmesi olurdu, burada mütevelli heyetiyle temsil ediliyor; bunu sakıncalı buluyoruz, bu durumun da ortadan kaldırılması gerektiğine inanıyoruz.

Yine, üniversite kurmayla ilgili bir durum söz konusu; burada az önce Sayın Vekilimiz de bahsetti, nasıl bir yöntem uygulanacak? Yani kanunla kuruluyor üniversite. Yine, bu Dışişleri Bakanlığı içerisinde zaten akademik bir bünye var, kurul var. Vakıf elemanlarının yetiştirilmesiyle ilgili bahsediyorsunuz, Dışişleri Bakanlığına üst düzeyde itibar sağlayacak yönetici kadrolarının yetiştirilmesinden de bahsediyorsunuz ama zaten böyle bir akademik kurul var. Bir de “Bunlar yüksek lisans için dışarıya gönderilebilir.” Böyle bir durum şart mıdır? Biz açıkçası gerekli görmüyoruz.

Bu mal ve hizmet alımlarıyla ilgili, gayrimenkul alımlarıyla ilgili bir inisiyatifi kim kullanacak? Şimdi, gerektiğinde Dışişleri Bakanlığına ait taşınmazların, taşınır malların, gayrimenkullerin, menkullerin kullanılabileceğiyle ilgili bir ifade var; bu kararı kim verecek? Burada muallak bir durum var. Zaten bir tarafta Dışişleri Bakanı belli, mütevelli heyeti başkanı da belli. E, zaten Bakanın kararıyla belirli alanlar demek ki tahsis edilebilecek, kullanıma açılabilir.

Burada da şu durum önem arz ediyor: Bakanlık bünyesinde nerede, ne kadar kıymetli taşınmaz mal var, gayrimenkul var, menkul mallar var? Bunlarla ilgili detaylı bir bilgi arzu ederiz Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Teklif Sahibi, notlarınızı alıyorsunuz değil mi?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tabii, tabii, alıyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Dışişleri Bakanlığının bünyesindeki gayrimenkullerle, özellikle kıymetli taşınmazlarla alakalı -taşın araçlarıyla da ilgili olabilir ama daha çok gayrimenkullerle ilgili- bir liste, bir çalışma yapıp bize bildirilirse seviniriz. Çünkü burada gerektiğinde Vakıf tarafından bu gayrimenkullerin kullanılması ve değerlendirilmesi söz konusu olacak. Örneğin, ben biliyorum, İstanbul Boğazi’nda, kıyıda çok geniş bir arazisi var Dışişleri Bakanlığının. Mesela bu arazi bu Vakıf tarafından değerlendirilecek mi, değerlendirilecekse nasıl değerlendirilecek? Bu, önem arz ediyor. Bu konunun da bizimle paylaşılmasını özellikle buradan, sizlerden talep etmiş olalım.

Yine, bir diğer konu: Faaliyet listesinden açıkça görülmektedir ki Vakfın kuruluş amacı Dışişleri Bakanlığı teşkilatını güçlendirmek değildir. Teşkilatı bu şekilde nasıl güçlendireceğiz? Görev ve yetkilerinden yararlanarak bir kazanç elde edilmek amaçlanmış, biz öyle görüyoruz. Şimdi, normal ticari faaliyet alanlarında bir sürü özel sektör kuruluşu da var. Şimdi, siz vakıf olarak iştiraklerde bulunacaksınız, şirketler kuracaksınız, bunlardan faaliyetler yaparak gelir elde edeceksiniz ama vergi muafiyeti var yani bunlarla ilgili de vergi ödemiyorsunuz; bu ayrı bir boyut.

Yine, üniversite kuruluşuyla alakalı olarak da özellikle Dışişleri Bakanlığında çok kıymetli mensuplar var, büyükelçiler var, genel müdürler var, yöneticiler var, bunlar da ülkemizin çok önemli kuruluşlarından, üniversitelerinden mezun olmuşlar yani işte, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Boğaziçi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Galatasaray, Saint Benoit, Robert Koleji gibi çok kaliteli üniversitelerden, kolejlerden mezun olup burada çalışan üst düzey Dışişleri mensupları var. Şimdi, siz bu üniversiteyi kurarak, daha doğrusu, bu vakıf üniversitesini kurarak buradaki mezun olan kişilerin yetersiz olduğunu mu ifade etmek istiyorsunuz, bu üniversiteler artık yetersiz eğitim mi veriyor? Bunu da buradan özellikle sizlere bahsediyorum ki bu kırgınlık yaratabilir Dışişleri Bakanlığı mensupları içerisinde.

Bir de tabii ki Yönetim Kurulu oluştu, burada yönetim kurulunda finans uzmanı birisinin mutlaka olması gerekir diye, kanun metninde olarak yer almış. E, tabii ki bir ticari holding gibi olduğu için bunların yönetilmesiyle ilgili de gerçekten finans konusunda uzman birisinin olması mutlaka kaçınılmaz görünüyor.

10 milyonluk bir sermayeyle başlıyorsunuz. Yine, biliyorsunuz, genelde vakıflar kurulurken bir nakdi veya aynı sermaye konulur, bir vakfın bir değeri olur, gayrimenkul konulabilir. Şimdi, bakıyoruz, 10 milyonla bu kuruluş tamamlandıktan sonra anlatılan faaliyetler ve yerine getirilmesi gereken konular düşünüldüğünde buradaki gelirin çok yüksek boyutta olduğunu görüyoruz. Bu, finans uzmanı tarafından da yönetildiğine göre buradaki kazançların nasıl değerlendirileceği de çok çok önemli. Buradaki yöneticiler, mütevelli heyeti atıyor, bir taraftan yönetim kurulu üyeleri atıyor, bir taraftan ticari şirketlere iştirak ediliyor. Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bazı projelerle ilgili, bütçelerle ilgili denetim mekanizması var ama burada bir denetim mekanizması yok. Yani, siz buradaki yöneticilere yüksek maaşlar verebilirsiniz -tasarruf genelgesi yayınlandı- lüks araçlar tahsis edebilirsiniz, lüks lojmanlar tahsis edebilirsiniz. E, şimdi, bu ülke 2018 yılından 2024 yılının Nisan sonuna kadar sadece kamu kurumlarına lojman kirası olarak 4,5 milyar TL ödemiş. Şimdi, bütün kurumlar, bakanlıklar tasarruf tedbirlerine uyarken bu vakıf aracılığıyla da bu tasarruf tedbirlerinin dışına çıkmış olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkür ederim.

Bu yüzden, maddeler üstünde de değineceğimiz, soracağımız çok sorular da var, açıklanması gereken bazı konular da var. Bu teklifin bu şekliyle kanunlaşarak buradan Genel Kurula inmesi, Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilerek Genel Kurula inmesi konusunda, inmeden önce bizlerle en azından vakıf senedinin paylaşılması gerekir çünkü vakıf senedinde kanunda yer almayan bir sürü konu yer alacak, bir sürü yetkiler olacak, bir sürü gelir kalemleri olacak; biz bunların neler olduğunu burada, bu teklif kanunlaşmadan önce görmeliyiz, böyle bir hazırlık da vardır diye düşünüyorum. Sayın Bakan Yardımcım, eğer böyle bir hazırlık varsa bu vakıf senedinin de bizlerle paylaşılması iyi olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlar, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, zaten suçsuz olan, bilirkişi raporuyla da suçsuzluğu belgelenen Antalya Kepez Belediye Başkanımız Mesut Kocagöz’ün siyasi bir kararla içeride tutulmasını kınayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bir yerel seçim süreci atlattık, bu seçim süreci bizlere gösterdi ki vatandaş artık bu iktidarın politikalarından, uygulamalarından bıkmış usanmış; yıllardır AKP’ye verilen krediyi artık kesmiştir. Vatandaşın verdiği mesajı herkesin doğru okuması ve özellikle iktidarın buradan bir ders çıkarması gerektiğini düşünüyorum. Peki, bugün geldiğimiz noktada buradan bir ders çıkarılmış mıdır? Maalesef hayır. Bunu, pazartesi açıklanan, allanıp pullanan tasarruf tedbirlerinin kapsamından ve bugün Komisyona sunulan Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’nden açıkça anlayabiliyoruz.

Değerli arkadaşlar, vatandaş seçimde kulağınızı çekince ve en küçük belediyenize bile sirayet eden şatafat düşkünlüğünüz deşifre olunca “Kamu kaynaklarında tasarruf yapacağız.” diyorsunuz, göstermelik de olsa diyorsunuz ya, buna da şükür diyelim. Alınan tedbirlerin içinde dolar garantili köprüler, otoyollar yok, uçak inmeyen garantili havaalanları da yok, vergi borçları silinen yandaş müteahhitler de yok, sarayın günlük 33 milyon harcaması da yok yani bu paket “Dostlar alışverişte görsün.” tasarruf paketi. Hadi yine iyi niyetli bakalım, bu iktidarın yirmi iki sene sonra aklı başına gelmiş diyelim; o zaman, bu kanun teklifi önümüzde niye var, Türkiye’nin en önemli bakanlıklarından birine âdeta paralel bir yapı kurulmak suretiyle harcamaları niye Meclis denetimi dışına çıkarılıyor?

Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifiyle dünyada benzeri olmayan bir vakfın kurulması amaçlanmaktadır. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı için teklifte belirlenen amaçların tümü Dışişleri Bakanlığının görev alanına girmektedir. Dışişleri Bakanlığı gibi sağlam bir kuruluşun desteklenmesi için yetkilerini paylaşacağı bir vakıf kurulmasına ihtiyaç var mıdır? Dahası, ülkenin dış politikasını temsil eden bir Bakanlığa paralel bir yapı kurarak âdeta yetki devri yapmak bu ülke için tehlikeli değil midir? Zira, Vakfın yönetimine Dışişleri Bakanlığı dışından hatta kamu görevinde dahi bulunmamış kişilerin görevlendirilmesinin de önü açılmaktadır. 2004 yılında bu vakıfları yine siz kaldırdınız, sonra kanunla vakıflar kurup 5072 sayılı Kanun’un kapsamı dışında bıraktınız. Neden? Çünkü kanunla kurulan vakıflar kamu binalarını, personelini, kamu kaynaklarını kullanabiliyor, bunlara bütçeden para aktarabiliyor; vakıflar da bu parayı herhangi bir bütçe kısıtı olmadan, Türkiye Büyük Millet Meclisine de hesap vermeden kullanabiliyorlar. Peki, bu, hangi tasarruf tedbirlerine uyuyor değerli arkadaşlar? Örneğin Yunus Emre Vakfına ve Türkiye Maarif Vakfına son beş yılda bütçeden aktarılan para toplam 19,1 milyar lira. Nerede kullanıldı bu para, bilen var mı? Yok. Dahası, bu vakıflar, AKP iktidarı kamu yöneticilerinin, vakıfların organlarına atanan eş, dost, akraba ve yandaşların kadrolaştığı ve nemalandığı yerler hâline gelmiştir.

Diğer taraftan, kanun teklifinde açıkça görülmektedir ki kurulmak istenen Vakıf âdeta bir ticari şirket gibi düzenlenmektedir. Vakfın muhtelif finansal araçlar edinmesi, çeşitli ticari işletmelerde iştirak kurması, dahası Dışişleri Bakanlığına ait taşınmazlar üzerinde tasarruf sahibi olması öngörülmektedir ki böyle bir yapı, Dışişleri Bakanlığının adının, itibarının ve otoritesinin doğrudan istismar edilmesi anlamına gelmektedir.

Ya alenacele bir şekilde hazırlanmış ya da bilerek önü sonu belli olmayan muğlak ifadelerle maddeleştirilmiş teklifte ticari faaliyet konuları da sorunludur. Teklifte, “Vakıf, şirket ile ticari işletme kuracak, işletecek veya işlettirebilecek.” denilmektedir. Mesela hangi faaliyet alanlarında, hangi ülkelerde şirket kurabilir bu Vakıf? Mesela güvenlik şirketi kurabilir mi, işlettirebilir mi; soruyorum buradan.

Değerli arkadaşlar, bu Vakfa yükseköğretim kurumları açma yetkisi verilmesi de sorunludur. Onlarca üniversitemiz varken burada amaç, açılacak yükseköğretim kurumu üzerinden iktidarın ideolojik yapısına uygun insan modeli yetiştirip Dışişleri Bakanlığında kadrolaşmak mıdır? Köklü bir geçmiş olan Bakanlık, bu yolla yüz yıllık devlet geleneğinin ve kültürünün dışına mı çıkarılacaktır? Yapmayın, bu kayırmacı yaklaşımınızdan ve zenginleşme sevdanızdan vazgeçin diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Komisyon üyesi milletvekillerimizden Sayın Ocaklı’ya söz vereceğim. Yok. Sayın Ocaklı bana geleceğini söylemişti.

Şu an Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizden öncelikle Cemalettin Kani Torun’a söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, öncelikle bu vakıf kurma gerekliliği nereden ortaya çıktı, onun üzerine bir spekülasyonda bulunayım; şöyle: Anladığım kadarıyla yaklaşık son altı yedi yıldır Türkiye’ye çok vize başvurusu yapılan ülkelerde biliyorsunuz vize merkezleri açılıp özel şirketler eliyle vizeler verildi ve burada ciddi bir rant birikti ve bu rantlar özel şirketlere aktı açıkçası. Anladığım kadarıyla yeni gelen Bakan bu konuda bu rantın, bayağı ciddi bir yekûn tutan bu rantın kamuya aktarılmasını istiyor. Dolayısıyla, aslında niyet halis, o açıdan takdir ediyorum. Yalnız yöntem konusunda söyleyeceğim şey şu: Vakıf kurup da yeniden -o kelimeyi kullanmak istemiyorum ama bir gün bu kelime kullanılır- arpalık hâline gelecek vakıflar, vakıf türü şeyler kurmak yerine, o vize merkezlerinin şeffaf ve gerçekten açık bir yarışmayla ihale edilip tam anlamıyla gelirin tamamının hazineye aktarılması daha uygun olurdu ancak o yol tercih edilmemiş, vakıf kurmak düşünülmüş.

Madem öyle, mevcut gelen vakıf teklifi üzerine birkaç şey söylemek istiyorum. Birincisi, Vakfın yönetimiyle ilgili birkaç şey. Mütevelli heyeti konusunda arkadaşların getirdiği eleştiriye ben de katılıyorum yani tüm heyetin, tamamının Bakan tarafından belirlenmesi bence doğru değil. Bu bir kamu vakfı olduğuna göre -sonuçta herhangi bir vakıf değil yani kamu vakfı- dolayısıyla kamunun en üst mekanizması olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonunun bu Vakfın mütevelli heyetinin belirlenmesinde en azından belli sayıda söz sahibi olması gerekir diye düşünüyorum; bu bir.

İkincisi, Vakfın denetimiyle ilgili bir sorun var. Yönetim kurulunda sadece bir finansçı tarifi yapılmış, onun haricinde diğer şeyler tarif edilmemiş yani bunlar keyfiliğe yol açacak şeyler. Şimdiki Bakanımız kendisine güveniyor, bu konuda kararlarının doğru olacağına ben de inanıyorum ancak bu uzun süreli kurumlarda bir süre sonra bunların hangi amaçla açık uçlu olduğunda, yoruma açık olduğunda hangi amaçla kullanıldığını bilemezsiniz. O açıdan, ben bu mütevellide, yönetim ve denetimdeki üyeliklerin daha tanımlı olması gerektiğini düşünüyorum. Denetleme kurulu tanımlı olmuş; 2’si Bakanlıktan, 1’i Hazine ve Maliye Bakanlığından.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sanırım AK PARTİ Grubundan bir önerge hazırlığı var herhâlde bu konuyla ilgili.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – İyi olur.

Denetleme kuruluyla ilgili benim o konuda da bir şeyim var. Bakanın Başkanı olduğu bir mütevellî heyetinde Bakanlık memurları denetleyemez arkadaşlar yani böyle bir vakfı onların denetlenmesi mümkün değil. O yüzden, denetleme kurulunda diğer 2 üyenin -Hazine ve Maliye Bakanlığı “okey”- diğer 2 üyeden 1’inin Sayıştaydan olması hesaplar açısından önemli; 1’inin de Bakanlığı bilen ama Bakanlıkta çalışmayan -emekli büyükelçi olabilir ya da geçmişte Bakanlıkta çalışmış biri- yani Bakanlık tecrübesi olan, Bakanlıktaki işleyişi bilen ama Bakanlık memuru olmayan birisinin olması daha uygun olur diye düşünüyorum.

Bir başka konu, harcamaların net ve açık bir şekilde denetlenmesi konusu var yani daha doğrusu harcama konuları çok daha ucu açık değil, ana başlıklar hâlinde belirlenmeli, bir anlamda bir örtülü ödenek durumuna düşmemeli bu vakfın harcamaları yani Bakanlığın zaten örtülü ödeneği var, buna ihtiyacı yok bence.

Bir başka konu, üniversite kurma işi. Üniversite kurma işinde de yine, aynı şekilde, ben hâlihazırda üniversiteler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Süreniz tamamlanmıştır, ilave süre veriyorum size.

Buyurun, toparlayın lütfen sözlerinizi.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Arkadaşlar, üniversite konusunda da Türkiye’de çok kaliteli üniversiteler vardı ya da var, hâlâ da var; bu üniversitelerin kapasiteleri kullanılabilir, yeni bir kurum kurmak ayrıca ekstra büyük maliyet demektir. Üniversite dışında zaten Diploması Akademisi var, onun da dışında Türkiye’de dış işleri konusunda çalışan birtakım vakıflar var, sivil toplum kuruluşları var, bunlar eğitim veriyorlar. Bu kurumların desteklenmesi mümkün yani eğitim anlamında, dolayısıyla bu tür hâlihazırdaki kapasiteyi artırmak yerine yeniden, sıfırdan üniversite kurmanın çok doğru olmadığını düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Son cümlem.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, lütfen toparlayın sözlerinizi.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Bunun dışında sadece söyleyeceğim şey şu: Bu tür kurumlar kurulurken çok iyi niyetle kuruluyor ama bir süre sonra son derece -dediğim gibi- yanlış işlere kullanılır hâle gelebiliyor. O açıdan sadece gelirlerinin değil, giderlerinin de çok net, açık bir şekilde kanunda belirlenmesi ve keyfî uygulamaların önüne geçilmesi gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, sayın konuşmacımıza Genel Kuruldaki konusundan dolayı öncelik verdik.

CAVİT ARI (Antalya) – Üye olmayan birkaç kişi konuşsun da ben de konuşayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ari, uygulamamız belli, lütfen sözünüzü vereyim çünkü genelde sonra geri dönmüyorum.

Buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle, ben de sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Son konuşmacının yapmış olduğu tespitten yola çıkarak devam etmek istiyorum. Sayın Vekilimizin “Özellikle yurt dışı çıkışlarıyla ilgili taleplerin yoğunlaşmasıyla birlikte vize alımı sırasında ortaya çıkan bir gelir var. Bu gelirin özel sektöre bırakılmadan kamuya da bir kısmının aktarılmasının amaçlandığını düşünüyorum.” şeklinde bir beyanı oldu. Buradan bu sonuç da çıkabilir mi? Evet, çıkabilir ama bunu yapmak için de -kamuya bir kaynak aktarmak- kamuya böyle bir faydasının olmasını sağlamak için bir vakıf kurma zorunluluğu var mı veya böyle bir ihtiyaç var mı, sadece bu amaçla mı bu vakfı kuruyoruz; bunu sormak gerekir. Kaldı ki bir yerde bir gelir var diye devletin oraya illa vakıf kurarak mı dâhil olması gerekir? Gerekirse birtakım yasal düzenlemeler yapılarak buradaki gelirden devlete de bir pay alınabilir.

Bununla birlikte, tabii -bugüne kadar alışılmış bir uygulama olmadığı için- Dışişleri gibi Türkiye’nin imajını yurt dışında temsil eden, dışarıda bizi doğru ifade etmesi gereken bir Bakanlık üzerinden şirketleşmiş bir görüntü vermenin de ne kadar doğru olduğunu da sorgulamakta fayda var. Tabii, kafamızda birçok soru işaretinin olmasının bir nedeni de maalesef ki iktidarın genel olarak geçmişte yapmış olduğu birçok yanlış uygulama yani örnekler bulunduğu için burada da amacının dışına çıkacak ve sonuçta bir taraftan ticarileşen, bir taraftan da itibar kaybına yol açan bir sonuç olabileceğine dair kanaat olduğunu ifade etmek istiyorum. Bunun, geçmişteki kötü deneyimlerden kaynaklandığını da söylemek istiyorum.

Bununla birlikte maddelere şöyle baktığımızda, öncelikle, Dışişleri Bakanı tarafından mütevellî heyetinin seçildiğini görüyoruz. 10 kişilik mütevellî heyeti tarafından bir taraftan yönetim atanmakta, bir taraftan denetim atanmakta. Şimdi, denetletecek olan kişi, denetletmeye muhtaç olan kişi en başta karar organı olması lazım yani karar organı burada kanun teklifinin açık ifadesiyle “Mütevellî heyeti, yönetim kurulu ve denetleme...” diye devam ediyoruz. Karar organı mütevellî heyeti. Mütevellî, kendini denetletecek olan kurulu seçiyor yani burada bir çelişki olduğunu ifade etmek istiyorum. Çünkü katı bir denetim yapacak kurulu karar organı seçmez, dolayısıyla da göstermelik bir denetimden öteye gidemezsiniz. Yani bu denetim mekanizmasını daha farklı bir hâle getirmekte fayda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Yine, bu düzenlemeyle ilgili çok sayıda eleştiri var. Özellikle bina alım satım ve kiralama konusuyla ilgili ciddi eleştiriler var. Bu ciddi eleştirilerin bir nedeni de benden önceki konuşmacıların ifade ettiği gibi, son günlerde, son iki, üç gün içerisinde tasarruf genelgesi olarak yayımlanan... Aslında, AKP iktidarı tarafından yirmi iki yıllık iktidar süreci içerisinde devletin kaynaklarının heba edilmesi, devletin bütçesinin belli yerlere aktarılması sonrasında yirmi iki yıl sonra birçok belediyenin Cumhuriyet Halk Partili belediyeler tarafından kazanılmasıyla birlikte iktidarın aklına tasarruf tedbirleri almak geldi. Şimdi, ben buradan soruyorum: Bugüne kadar başta kur korumalı mevduat sistemine 1 trilyon üzerinde kaynak aktarılırken, garantili projelere milyarlar aktarılırken, yolcunun uçmadığı havaalanları yapılıp döviz bazında garantiler ödenirken tasarruf tedbiri aklınızda yok muydu? Şimdi, bugün, yatırımların önüne geçecek, yatırımları engelleyecek tasarruf tedbirleri iktidarın aklına geldi.

Bununla birlikte, öyle bir hâle geldiniz ki kaynakları bir tarafa aktarırken bir taraftan da daha dün Esnaf Kredi Kooperatiflerinin faiz oranlarını -üstelik geçmişte kullanılan krediler için- artırmak zorunda kaldınız; daha doğrusu, esnafı sıkıntıya sokmayı bile göze aldınız. Tamamen hukuka aykırı bir işlem yapıyorsunuz. Bakın, esnafımız geçmişte kullandığı krediyi o günün şartları içerisinde faiz oranıyla almış ve siz, geriye dönük faizi artırıyorsunuz. Dün yine çiftçiyle ilgili, üretimle ilgili bir gündü, yine dün çiftçinin kredisini geriye dönük artırdığınızı gördük. İşte, şimdi, bir taraftan kaynakların bu kadar heba edilip sonrasında tasarrufla karşımıza çıkarken bir taraftan da böyle bir kanuni düzenlemeyle gerek gayrimenkul alım satımı gerek kiralama gerek taşıt alımı gibi bazı yetkilerin

bir Vakıf üzerinden kullanılmaya kalkışılması ve özellikle de bu Vakfın denetiminin yine karar organı tarafından yani mütevelli heyeti tarafından seçilecek olması orada kontrolden uzak yeni bir rant kurumu oluşturduğunuzu gösterecektir bize.

Sonuç itibarıyla, bakınız, Kızılay gibi kamu yararına kurulan bir dernek üzerinden dahi Amerika’da -şu an ne amaçla kullanılıyor bilmiyoruz- Manhattan’da dünyanın en pahalı binasını şu an yaptığımızı biliyoruz. Yani bu kaynakların nereye gideceğini, nasıl harcanacağını bilmiyoruz. Sadece vize ücretlerinden biz de pay alalım mantığı üzerinden böyle bir şeyin olması gerçekçi değildir. Sonuçta kamu yararına zarar verecek bir sürecin başlangıcı olduğunu düşünüyoruz. Bu Vakfın amacının doğru olmadığını düşünüyoruz. Bundan vazgeçilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Ocaklı...

Buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyelerini ve bilgi veren heyetimizi saygıyla selamlıyorum.

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’yle ilgili ben de görüşlerimi arz etmek istiyorum. Birçok hatip arkadaşımız ve Komisyon üyeleri muhtemelen söz ettiler, belki tekrar gibi olacak ama özellikle teklifinizde Dışişleri Bakanlığını Güçlendirme Vakfı olarak kurmayı önerdiğiniz hususa bir göz attığımızda burada Yükseköğretim Kurulunun faaliyetleri içinde olması gereken üniversiteler kurmak, efendim... Ticari faaliyetlerde bulunmak, aynı zamanda bu tür ticari faaliyetlerde bulunan kurumların veya oluşturulan, Vakıf aracılığıyla oluşturulan birimlerin, bu Vakfın... Düzeltiyorum, biraz karıştırdığımı farkındayım, heyecanımı bağışlayın benim. Yani bağışlar, yardımlar toplamak ve her türlü harçlardan muaf olacak şekilde buraya yapılanları, gelir vergisi ve kurumlar vergisinden muaf olacak şekilde bu Vakfın kurulması için Bakanlık bütçesinden 10 milyon TL harcanmasını doğru bulmuyoruz. 10 milyon TL aktarılacak olan bu kaynağın daha başka yerlere aktarılarak tarımda çalışanlara, özellikle emekliye, çiftçiye ayrılmasının doğru olduğunu öngörüyoruz. Eğer bir vakıf kurulacaksa kurulacak olan bu vakfın fındıkta, mısırdaki, tarımda çiftçilik yapan insanların lehine kurulması gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle demin Cavit Vekilimin de değindiği gibi -bugün çokça beni de arayan oldu esnaf kooperatiflerinden- faizlerin yükselmesiyle ilgili, geçen yıl yüzde 7 ile yüzde 8 olan faizlerin birdenbire yüzde 15 ile yüzde 18 arasına çekilmesiyle ilgili çokça şikâyetlerin olduğunu, asıl gündemimizin bu olması gerektiğini ifade ediyorum. Burada ezilen bir esnaf grubumuz var, ezilen bir çiftçi grubumuz var; eğer bir vakıf kurulacaksa bunlarla ilgili kurulması gerekir çünkü dışarıda kurulacak olan sizin önerdiğiniz bu Vakfın, aynı zamanda Dışişleri Bakanlığının kendisini küçük düşürücü olduğunu düşünüyorum. Yani ciddi bir Bakanlığın kendi içinde var olan bir sürü bürokratomuzun sizin saydığınız bu işlemlerin tümünü yapabileceğini düşünüyoruz. Bu yüzden bürokratlar eliyle de bunlar yapabilecek iken sadece belli insanlara ticari fayda sağlamak için kurulan, kurulması düşünülen bu vakıf faaliyetlerini doğru bulmuyoruz, o yüzden de bunun durdurulmasını talep ediyoruz. Bunun yerine teklif sahiplerinin, demin söylediğim gibi çiftçiye, üreticiye, emekliye fayda sağlayacak teklifler getirmesini bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Böylece Komisyon üyesi milletvekillerimizin söz talepleri karşılandı, şimdi Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız.

Sayın Oğuz Kaan Salıcı, buyurun lütfen.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu kurulacak Vakıfla ilgili birçok arkadaşımız, birçok milletvekili arkadaşımız değerlendirmelerde bulundu. Ben, Dışişleri Bakanlığının liyakat kısmıyla ilgili bazı değerlendirmelerde bulunmak istiyorum.

Şu anda kendisi de burada olan Sayın Bakan Yardımcımız Bakanlığı temsilen burada. Dışişleri Bakanlığı, saygın bir kuruluş -birçok milletvekili arkadaşımız da bahsetti- köklü bir kuruluş, dolayısıyla Bakanlık personelinin de Bakan Yardımcılarının da ya da bürokratlarının da ülkemizi yurt dışında temsil eden kişilerin de aynı saygınlığa sahip olması çok doğal, çok anlaşılır ve -en azından bizim tanıdığımız, bildiğimiz- birçok bürokrat arkadaşımız da o şekilde. Şimdi, yalnız ortada Sayın Yasin Ekrem Serim’le ilgili bir iddia var, sık sık gündeme getiriliyor. Öncelikle Halk TV’de bir yayında, bir internet sitesinde haberde bahsedildi. Sonra o internet sitesinde yapılan haberle ilgili Sayın Serim avukatı aracılığıyla bir dava açtı, 250 bin liralık bir tazminat davası açtı. Haberin başlığı şu: Halil Falyalı -bundan bir süre önce Kıbrıs’ta bir cinayete giden, öldürülen- kendisi yasa dışı bahis, kara para aklama, şantaj arşivi, uyuşturucu ticaretiyle uğraşan bir kişi, Kıbrıs’ta iyi bilinen bir kişi. “Halil Falyalı Türkiye’de arandığı dönemde üst düzey saray bürokratinin çocuklarıyla şirket kurmuş.” başlıklı bir haber. Sayın Bakan Yardımcısından ve Sayın Bakan Yardımcısının kardeşinden ya da ağabeyinden bahsediliyor, ortada belge var. Bir şirket kurulmuş, sonra bununla ilgili Sayın Bakan Yardımcısı 250 bin liralık tazminat davası açıyor, tazminat davası yakın zamanda reddediliyor. Yani tazminata hükmetmediği gibi mahkeme... Ben size aynı zamanda cevap hakkı doğsun diye de bunu söylüyorum Sayın Bakan Yardımcım çünkü şu ana kadar gördüğüm kadarıyla bu iddialar Genel Kurulda, Dışişleri Komisyonunda, Meclisin muhtelif yerlerinde dile getiriliyor ama siz ısrarla bu konuya girmiyorsunuz. Bence girin, kendinizi ifade edin, kayıtlara geçsin ama avukatınız aracılığıyla yapılmış iki tane açıklama var, ben o açıklamaları gördüm; bir tanesi geçen hafta yapılmış, bir tanesi de çok önce yapılmış. Mesela açıklamada “Şirket kurulmamıştır.” demiyor, “Şirket kurulmuştur, ortak olunmuştur, dört ay sürmüştür.” diyor yani bir gayrimenkul alım satımı işleminden bahsediliyor bahisle ama “Ortaklık yoktur.” demiyor zaten haber başlığında “Şirket kurmuş.” deniyor yani siz açmış olduğunuz davadaki haber başlığı “Şirket kurmuş.” diye geçiyor, hatta sizin avukatınızın 14/3/2023 tarihli açıklamasından bir cümleyi okuyayım: “Müvekkile ait taşınmazın satışı amacıyla şirkete ait olan taşınmaz 2020 yılında şirket hisselerinin bir kısmının devrinin sağlanması, ardından taşınmaz bedeline karşılık gelen hisselerin tarafına ödenmesiyle dört ay sonra tamamı devredilmek suretiyle gerçekleştirilmiştir.” diyor. Şimdi, ortalama seviyede Türkçe bilen herkes bunu anlar ki dört ay sürmüş bu ortaklık. Bir cümle daha var: “Müvekkilim, şirket hisselerini devralacak şahıslarla ilgili gerekli araştırmayı da yapmıştır.” diyor. Velev ki gerekli araştırma yapıldı; biliyoruz ki biz o tarihte Halil Falyalı Türkiye’de aranıyor, hakkında yakalama kararı var. Diyelim ki aranmıyor, velev ki aranmıyor; Halil Falyalı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde çok iyi bilinen bir şahsiyet yani bunun için illa Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre aranıyor olması gerekir mi? Siz çok onurlu bir kurumda önemli bir pozisyonundasınız; o tarihte bu pozisyonda değilsiniz, o tarihte Bakanlık Özel Kalem pozisyonundasınız; o da önemli bir pozisyon, o da küçümsenecek bir pozisyon değil. Dolayısıyla bir yandan tazminat davası açıyorsunuz, reddediliyor; bir yandan 27 Şubat 2024 tarihinde 243 habere erişim engeli koyuyorsunuz. Dolayısıyla sizin avukatınızın yapmış olduğu açıklamalar da bunun içinde yani internette bir arama yapıldığında sizinle ilgili son haftalık, son hafta ortaya çıkan haberler dışında başka bir şey bulma imkânı olmuyor. Dolayısıyla hakkında -yasa dışı bahis, kara para aklama, şantaj arşivi vesaire vesaire uzatılabilir- iddialar olan, hatta yargı kararları olan ve kendisi

bir cinayete kurban giden Halil Falyalı'yla ilgili sizin durumunuzu Dışışleri Bakanlığı personeli, Dışışleri Bakanlığında Bakan Yardımcısı olmanız dolayısıyla açıklamanızı ve kayıtlara geçirmenizi rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sonrasında söz vereceğim.

Sayın Sevilay Çelenk Özen...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Değerli Komisyon üyeleri, öncelikle, Komisyonu baştan sona izleyemedim, Genel Kurulda konuşmam vardı, çıkıp gelmek zorunda kaldım; belki söyleyeceklerimin bir kısmı söylenmiş olabilir ama söylenmediğini de düşünerek söz aldım.

Şimdi, açıkçası, dinleyebildiğim kısımdan da kendi incelediğim kadarıyla bu konuda yaptığım görüşmelerde de temel mesele kimsede bu adı Dışışleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı olan teşkilatın güçlendirici olacağı kısmında bir güven yok. Elbette, bu güvensizlik kendiliğinden oluşmuyor. Bugüne kadar işte gelir getirecek, güçlendirecek, işte şu bu faydayı sağlayacak diye yapılan -özellikle gelir getirme kısmında- birçok konuda aslında nasıl büyük bir hezimet yaşandığı ekonominin bugünkü durumundan da anlaşılabilir. İşte, kamu bankalarından milyonlarca dolarlık kredi çekerek medya alanına girenlerin ödemediği krediler vesaire, hatırlatılacak çok şey var; on yıllar süresince kiralanan köprüler, bunları yol açtığı zararlar... Bütün bunlara baktığımız zaman, sadece bu çerçevede bile baktığımız zaman “gelir getirici faaliyet” denildiğinde bu toplumun büyük kısmı “Rant alanları yaratılmaya çalışılıyor.” gibi bir hissiyat içine giriyor ve bu hissiyatta herhâlde AKP politikalarının büyük sorumluluğu var.

Dışışleri teşkilatı, cumhuriyet yüzyılında işte Dışışlerine ve dış politikamıza hâkim olan ideolojik çerçeveyi benimseyelim ya da benimsemeyelim, gerçekten de itibarlı kurumlardandı Dışışleri Bakanlığı. Yurt içinde ve yurt dışında saygın, liyakatli, belirli bir itibarı olan ve hırpalanmaktan bir ölçüde korunmuş kurumlardandı. Ben kendim de bu kuruma bürokrat yetiştiren Mülkiye Mektebinin Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun birisi olarak orada çok sayıda diplomat arkadaşı olan birisiyim ve kurumu -biraz da- eşi de yirmi beş yıl Dışışlerinde çalışmış birisi olarak içeriden de bilen birisiyim. Kurumun bu itibarı yirmi iki yıllık AKP iktidarları döneminde feci biçimde sarsıldı. Elbette bizlerin de sol, sosyalist, demokrat kişilerin de birçoğunun Dışışlerine getirdiği bir “monşer” eleştirisi, “monşerler” eleştirisi hep vardı, hatta AKP belki iktidara gelinceye kadar buraları çok kurcalamadı ancak iktidar döneminde bunları sorunsallaştırdı. Bizler bunu hep sorunlaştırıyorduk ama monşerden -tabir yerindeyse- yine de birçok ismi tenzih ederek söyleyeyim, Dışışlerinde neredeyse bir tür böyle değnekçi dilinin, jargonun hâkim olduğu dönemlere geçtik. Bir büyükelçinin bir yabancı devlet başkanına “Bekleme yapma, ilerle.” dediği “tweet”leri hatırlıyoruz. İşte, Yeni Şafak yazarının büyükelçi olarak atanmasını hatırlıyoruz. Temsil kabiliyetini artırma vakıf kurarak olmaz. Hele de böyle nereden, kimin atanacağı... İşte, yönetim kurulu yapısına bakıyorsunuz, hiçbir tarif yok. “Mütevelli heyeti tarafından atanır.” Kim olacak bunlar? Ve bu anlamda da hiçbirimizde burada liyakatli isimlerin olacağına dair bir güven yok. Ayrıca, Dışışleri Bakanlığına dünyada örneği görülmemiş bir biçimde böyle bir paralel vakfın eşlik ettirilmesi meselesi de çok sorunlu.

“Dışışleri feci biçimde hırpalandı.” dedim. Bu hırpalanmanın bir kısmında yıllar içinde cemaat kadrolarının Dışışlerine yerleştirilmesi vardı. Bu en büyük hırpalanmaydı. Onlar tasfiye edilirken de yine aynı türden mantıkla tarikatlarla vesaire ilişkilerle bu sürdürüldü. Liyakat sahibi kadrolar tayin edilmeyerek... O “iki yıl içeride, dört yıl dışarıda” düzeninin -o kadar matematik bir düzendi, beğenelim ya da beğenmeyelim- onun da getirdiği bir avantaj vardı. Bütün bunlar askıya alınarak son derece

keyfi tayinlerle, tayin etmemelerle, ara kadrolara dışarıdan atamalarla Dışişleri Bakanlığı feci biçimde yıpratıldı ve şimdi karşımıza temsil kabiliyetini güçlendirme amaçlı bir vakıf geldiğinde “Bütün bunlar, bu sorunlar dururken ne yapıyoruz?” gibi bir soru da geliyor aklımıza.

En basitinden şöyle bir şey söyleyeyim: Bazı dış komisyonların üyesiyim, sık sık bu komisyonlarla yurt dışına gidiyoruz. Diplomatların önemli işlevlerinden biri de havaalanlarında milletvekillerini karşılamak ve uğurlamak olmuş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özen, süreniz doldu.

Toparlamak için buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – İtibar meselesi, bunları da dikkate almalı. Elbette ki milletvekillerine araç gönderilir, onlar alınıp otellerine bırakılırlar ama böyle kıdemli diplomatların bu şekilde görevlendirilmelerinde bile büyük tuhafılık var ve bu işler eskiden bu kadar böyle değildi. Bu kadar tuhafılık içinde bu vakıf meselesi önümüze Genel Kurulda gelecek biliyoruz, bundan kaçamayacağız ama gerçekten üzüntü veriyor; bunu söylemek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de değerli milletvekilleri, Sayın Jale Nur Süllü.

Sayın Süllü, buyurun lütfen.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bugün Komisyonla görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde Vakfın adından tutun da gerekçesine, amacına, maddelerin içeriğine, görüşüldüğü ya da görüşülmediği komisyona dek sorunlu bir durum söz konusu.

Adından başlayacak olursak şimdi “Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı” denildiğinde bir anlamda Dışişleri teşkilatımızın güçsüzlüğünün itirafı mı oluyor? Kanun teklifinin gerekçesinin ilk cümlesinde -Sayın Canbey de söyledi- dünyada diplomatik ve konsüler misyonla en geniş 3’üncü ağa sahip, küresel alanda izlenen aktif politikadan söz ediliyor. Bir övgü var ama güçsüz olduğu âdeta itiraf ediliyor ve güçlendirilmesi gerekiyor. Bu bir çelişki değil mi?

Şimdi, öyle bir teşkilat ki geçtiğimiz yıl 500’üncü yılını kutladı. 1523 yılından beri bir geleneğin ve kurumsallığın temsilcisiyken kurumsallaşmamış, güçsüz bir hedef hâline getiriliyor. Şimdi yüz yıldır, bakın çok iyi eğitim veren lise düzeylerinden tutun -arkadaşımız saydı kolejlerin isimlerini- hariciyeciyetiştiren fakültelere dek, çağdaş, bilimsel eğitimden geçerek yetişen saygın diplomatları ülkemizin temsiliyetini bugüne kadar başarıyla yürütmedi mi? Ancak “monşer” ifadesiyle saygın diplomatları ayırtıran tutumla başlayan, liyakat yerine AKP’ye yakınlık, sadakat, eş dost, akraba, çıkar ilişkileriyle şekillendirilen dış ilişkiler teşkilatını AKP iktidarının son yıllarda güçsüzleştirdiği itirafına bir diyeceğimiz yok açıkçası. Dış ilişkiler teşkilatını güçsüzleştiren liyakatsiz atamalar olmasının dışında, Dışişleri diplomasisinin kapalı kapılar ardında dış siyaseti iç siyasete malzeme olarak kullanmaya yönelik dış ilişkileri, Dışişleri teşkilatını dışarıda bırakan tutum olduğunu da görmezden gelemeyiz. Dolayısıyla güçlendirme için esas yapılması gereken, tutumun düzelmesidir. Dolayısıyla ihtiyaç olan bir güçlendirme vakfı olmadığı da nettir. Arkadaşlarımız da söyledi, DİVAK adlı bir vakıf hâlihazırda var, Bakanlık personelinin güçlendirilmesi için 1968 yılından beri var olan Diplomasi Akademisi zaten Bakanlık sınavını kazanan personele bu eğitimleri veriyor.

Şimdi tüm bunlar bilinirken Vakfın kurulmasının ardındaki niyet önem kazanıyor. Ne yazık ki yirmi yıldır kurumsallığın giderek zayıflatıldığı, demokratik sistemin temel yapılarından cumhuriyetin temelini oluşturan mevcut kurumlarla istenen amaçların gerçekleştirilemediği görüldüğünden yeni yapılanmalara gidildiğinin yakın örneklerini kurulan ajanslar ve vakıflarla görüyoruz. Zaten kurulmak istenen Vakfın görevlerine baktığımızda da nasıl bir alternatif yaratıldığı anlaşılıyor. Vakıfların genel amacı yardımlaşma, destekleme iken kurulacak Vakfın gelir sağlamaya odaklandığı açıkça görülmektedir. Vakıf mütevelli heyetinde yer alacakların içindeki finans uzmanı da bir şirket kurulduğunun göstergesidir. Şimdi Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının nasıl dış işlerini güçlendireceği anlaşılamadığı gibi, tam tersi bir durum görülüyor.

Sayın Canbey ve AK PARTİ’li Komisyon üyeleri “Gelir yaratacak Dışişleri Bakanlığına.” diye not ettiler ama tam tersi, ilk kuruluşta sermayesini Dışişleri Bakanlığından alıyor, vize paralarından pay alacak, dolayısıyla Dışişleri Bakanlığının gelirlerinde bir azalma olacak. Avrupa ülkeleri gibi bir vize için şirket gibi mi çalışacak bu vakıf? O da açık değil. Amaç Dışişleri görev ve yetkilerinden yararlanarak kazanç elde etmek, bu kazancı vergiden muaf tutmak, Sayıştay denetiminden uzak tutmak gibi görünüyor. TÜRGEV’in yolundan gidip New York, Paris’te yurtlar, gökdelenler mi yapılacak? Gelir kalemleri arasında Vakfın Dışişleri menkul ve gayrimenkulleri olduğuna göre -biraz önce arkadaşımız da söz etti- Dışişleri Bakanlığının İstanbul Boğazı’ndaki geniş arazisine mi göz dikildi? Vakfa mı tahsis edilecek? Tüm maddeler aslında Vakfın amacının rant elde etmek olduğunu çok açık, net gösteriyor.

Arkadaşlarımız sordu “Niye Dışişleri Komisyonunda görüşülmedi?” diye ama aslında iş parasal; gerçek amaç Dışişlerini güçlendirmek olsa Dışişleri Komisyonu, hatta benim de üyesi olduğum Avrupa Birliği Uyum Komisyonuna gelirdi.

Bakın, dış ilişkilerimizi güçlendirmek için asıl olanın kurumlar değil siyasetin bakış açısı olduğunu görmezden gelemeyiz artık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Başkanım, bir dakika içinde toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bugün Avrupa Birliğine giriş maceramız buna tam bir örnek. 1960’larda Avrupa Ekonomik Topluluğu sonrasında ilişkilere bakıldığında son on üç yılda kamu yönetiminde süreç içinde çok önemli değişiklikler var. 2000 yılında Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun’la AB Sekreterliği kurulmasıyla önemli kazanımlar hayata geçti, daha sonra AB Genel Sekreterliği, iktidarda 2003’te Dışişleri Bakanlığına, 2005’te Başbakanlığa, 2007’de tekrar Dışişleri Bakanlığına, 2009’da tekrar Başbakanlığa bağlandı, sonra 2011’de Bakanlığa döndü, 2018’de Dışişleri Bakanlığına bağlı kuruluş oldu tekrar. Şimdi, biz kurumsal yapılarıdaki bu yıpranmaların neye mal olduğunu Avrupa Birliğiyle ilişkilerimizde çok net görüyoruz. Ev ödevlerimizi yapmıyoruz, demokratik olarak ortamdaki bozulma, yargı bağımsızlığı, uluslararası hukuk alanındaki AIHM kararlarına uymama, Avrupa Konseyi sözleşmesi olan İstanbul Sözleşmesi’nden tek bir erkeğin kararıyla çekilmemiz gibi gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Başkanım, bitiriyorum bir dakikada, artık kusura bakmayın, çok az kaldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bakın, oysa yapmamız gereken çok şey var. Gümrük Birliği Anlaşması’nın güncellenmesi, Avrupa Yeşil Mutabakatı’na uyum için dijitalleşme, yeşil dönüşüm konularına yoğunlaşması gerekiyor artık Dışişleri Bakanlığının.

Bugün Sayın Cumhurbaşkanı bir açıklama yapmış... Mesela, vize inanılmaz bir çile hâlini almış durumda vatandaşlarımız için. Sayın Cumhurbaşkanı bugün 365 oda ve borsa başkanına yeşil pasaport verileceğini açıkladı. Evet, bu güzel ama yetmiyor; yetmiyor, vatandaş çile çekiyor, biz vekiller bile sürekli aracı olmak zorunda kalıyoruz. Dolayısıyla bizim esas olan dış ilişkilerimizi güçlendirmek istiyor isek, teşkilatımızı güçlendirmek istiyor isek eski geleneksel yapısına kavuşturup siyasetin bu işlerden elini ayağını çekmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de Antalya Milletvekili Sayın Serap Yazıcı Özbudun.

Sayın Yazıcı Özbudun, açıyorum mikrofonunuzu, buyurun lütfen.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Önce usuli bir konuya değinmek istiyorum. Şimdi, bu metnin de 2’nci sayfasında yer alıyor, genellikle Genel Kurula sevk edilen bütün metinlerde yer alıyor -ama gerçeğe aykırı beyanlar- tali komisyona sevk edildiği ifadeleri, burada da Dışişleri Komisyonunun adı geçiyor ama Dışişleri Komisyonuna gönderilmiş değil metin. Ha, diyebilirsiniz ki: “Burada Dışişleri Komisyonunun temsilcileri de yer alabilir.” Doğrudur ama bakın, bunun münhasıran Dışişleri Komisyonunda rahat rahat, ferah ferah görüşülmesi ile burada sıkıştırılmış bir ortamda görüştürülmesi aynı manaya gelmiyor.

Benzer bir problem şu noktada ortaya çıkıyor: Meclis İktüzüğü’nün 38’inci maddesi bütün kanun tekliflerinin gerekli görüldüğü takdirde Anayasa’ya uygunluk yönünden Anayasa Komisyonuna sevk edilmesi gerektiği yönünde bir hükme yer veriyor. Şimdi, benim görebildiğim kadarıyla bu metinde -çok hızlı bir biçimde inceledim, daha sonra detaylı olarak inceleyeceğim- Anayasa’ya aykırı birtakım hususlar var. Eğer o Komisyona gitseydi bunlar çözülebilirdi. Mesela, kanunun amacını düzenleyen 1’inci madde Dışişleri Bakanlığının ve teşkilatının faaliyetlerini güçlendirmek üzere bu Vakfın kurulacağından söz ediyor. Ben bunun çok tehlikeli bir madde olduğunu düşünüyorum. Çünkü böylelikle aslında bir şeyin yolunu açıyorsunuz, bu cümlecikle bütün bakanlıkların yanında bir vakıf kurarak ikinci bir bakanlık kurabilirsiniz yani devlet içinde devlet kurabilirsiniz, hatta aynı şeyi Cumhurbaşkanlığı için de yapabilirsiniz. Dolayısıyla bu aslında yıllardan beri mücadele ettiğiniz paralel yapıyla savaş politikasına tamamen aykırı ve devlet içinde ciddi bir ikileşme yaratırsınız ki... Bakın, Anayasa’mızın 6’ncı maddesi şunu söylüyor: “Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” Keza 11’inci madde “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.” diyor. Şimdi, dolayısıyla biraz geniş eksende düşünün, bütün bakanlıkların yanında böyle bir vakfın kurulduğunu ve bunun devlet hayatında nasıl bir ikileşmeye yol açacağını.

Şimdi, bunu somut bir örnekle daha farklı bir yere taşıyacağım. 3’üncü madde mütevelli heyeti düzenliyor ve mütevelli heyet üyelerinin görev süresinin beş yıl olduğunu ifade ediyor. Şimdi, biz muhtemelen 2028’de seçim yapacağız, diyelim ki 2028’de yapıldı, mütevelli heyet başkanı muhtemel bir iktidar değişikliğini gördü ve bütün mütevelli heyet üyelerinden istifa etmelerini istedi, istifa ettiler, seçime gitmeden hemen önce yeniden mütevelli heyet üyeleri belirlendi, beş yıllık ömür süreleri var ve bir iktidar değişikliği oldu. Tasavvur edebiliyor musunuz? Devlet içinde devlet yaratıyorsunuz; ikinci bir Dışişleri Bakanlığı. Gerçek Dışişleri Bakanınız başka bir siyasi gruba mensup ama yanında yarattığınız bu Vakıf aracılığıyla gölge dışişleri bakanlığınız başka bir siyasi grubun elinde. Böyle

bir yapıyla devleti yönetmek mümkün olmayacaktır. Bakın, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçerken dediniz ki: “Koalisyonlara son vereceğiz.” Ve tam aksine bambaşka bir yapı yarattınız. “Koalisyon” dediğimiz olgu şeffaf, hesap verir bir olgu, hâlbuki sizin -sözüm ona- koalisyonları sona erdirmek üzere yarattığınız bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi koalisyonlardan farklı, ortaklığın temelini bilmiyoruz, hesap verilebilirliği olup olmadığını bilmiyoruz; bir koalisyon söz konusu ama koalisyondan daha beter biçimde işleyen.

Bir başka husus şu: Şimdi, Bütçe Kanunu’yla hangi bakanlıklara ne miktarda kaynak tahsis edildiği bellidir ve o kaynağın hangi amaçla kullanılacağı da tasrih edilmiştir. Şimdi, Dışişleri Bakanlığı kendisine tahsis edilen hangi kalemden bu 10 milyon Türk lirasını bu Vakfa bağışlayacak ve böylece bu Vakıf kurulacak? Siz Bütçe Kanunu’nu ihlal eden bir sistem kuruyorsunuz ve bunun ileride yapılmasının da yolunu açıyorsunuz. Böylece zaten 162’nci maddeyle Bütçe Kanunu mantığı dışında bir hüküm getirmiştiniz Anayasa’ya, bununla da daha ciddi bir ihlal süreci yaratmış oluyorsunuz.

Şimdi, ben vakıflar hukuku uzmanı değilim, vakıflar hukuku medeni hukukun çok özel bir dalıdır ve her medeni hukukçu da bunu iyi bilmez, dolayısıyla danışılması gerektiğini düşünüyorum. Benim bildiğim vakıf vakfetmekten gelir ve kamu yararına çalışan bir kuruluştur. Siz bir vakfa ticari faaliyette bulunma imkânı sağlıyorsunuz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özbudun, süreniz doldu, ilave bir dakika veriyorum, toparlayın lütfen.

Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Vakıf mantığıyla bağdaştığını düşünmüyorum, bunun incelenmesi gerektiği kanısındayım.

Ve nihayet, gelelim üniversiteler meselesine. Türkiye’nin zaten fevkalade hantallaşmış bir Yükseköğretim Kurumu var ve Türkiye’de bütün alanlar, uluslararası ilişkiler dâhil bir üniversite enflasyonu, fakülte enflasyonu yaşarken, bizim bu kuruluşların kalitelerini artırmamız, sayıyı azaltmamız gerekirken yeni bir üniversite yapılanması yaratmayı da gereksiz görüyorum.

Bütün bu gerekçelerle aslında bu kanun teklifi kamu yararına dönük olarak hazırlanmış değil benim ilk izlenimime göre. Oysa bütün kanunların amaç unsuru kamu yararı olmalıdır.

Ve nihayet, son bir nokta, şimdi, anladığım kadarıyla bu vize alımları için evvelce yaratılan şirketlerin elinde biriken -onlar kime gitti bilmiyorum, bunun cevabını siz biliyorsunuz- o paranın gittiği yerde kalmasını istemiyorsunuz, başka bir yere aktarmak istiyorsunuz. O şirketler hangi yöntemle kurulmuştu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tamamlayacağım lütfen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, bir dakika daha uzatıyorum, açmayacağım bir daha.

Buyurun lütfen.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bir sorunu çözmek için yeni bir sorun yaratmak doğru bir yöntem mi? Şimdi, dolayısıyla başka bir kaynaktan biriken parayı sözüm ona devlete aktardığınız izlenimi yaratıyorsunuz ama ben bunun başka amaçlarla yani çeşitli çevrelere menfaat dağıtmak amacıyla kullanılabileceği endişesini taşıyorum. Bu sebeple bu kanun teklifinin mutlaka Anayasa Komisyonunda incelenmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, tümü üzerine son söz Sayın Süreyya Öneş Derici'nin.

Buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Sayın Dışişleri yetkilileri; şu ana kadar aslında Cumhuriyet Halk Partisi olarak tereddütlerimiz ve konuya ilişkin görüşlerimiz sanıyorum net bir şekilde ifade edildi. Ben de birkaç ek veya tekrar yapmak isterim.

Öncelikle bu kanun teklifinde Dışişlerine destek olmak amaçlı bir Vakıf kurulması olduğu ifadesi var. Dışişleri Bakanlığımız çok köklü, ülkemizin en önemli kurumlarından biridir. Kaldı ki biz Dışişleri Bakanlığı ve dış politikayı siyasetüstü olarak değerlendiriyoruz. Şunu söylemek isterim: Dışişleri Bakanlığı için olumlu olduğunu iddia ettiniz ama bence ve bizce birçok boşluk oluşturan bu kanun teklifinin orta ve uzun vadede millî menfaatlerimize uygun olmadığını değerlendiriyoruz. Bunun birçok sebebi var yani çok uzun sürer bunları anlatmak ama mutlaka sizin de aklınıza gelmiştir. Şöyle ki: Bazı kritik bakanlıklarla ilgili vakıf veya yan kuruluşlar oluşturulmamalıdır. Bu, ülke menfaatine şu yönden aykırı olabilir: Ticari faaliyetleri bu tür dış politika, iç politika gibi bakanlıkların ya da kurumların yanına eklemledirdiğinizde bu kontrol edemediğiniz bir unsur oluşturur, kontrol edemediğinizde bu sizin için tehlike yaratır. Şunu söylemek istiyorum: Dışişleri Bakanlığımızın gerçekten desteklenmesi hepimizin menfaatinedir fakat Dışişleri Bakanlığı gerek bütçesiyle gerek içinde barındırdığı diplomasi akademisiyle bunu yapabilme imkânına sahiptir. Bu Vakfın kuruluş amacının sorgulanmasının yanı sıra bunun Dışişleri personelinde de kendilerini yetersiz hissetmeleri sebebiyle rahatsızlık yaratacağını ve dediğim gibi, orta ve uzun vadede ülkemizin menfaatine olmayacak unsurlar yaratacağını değerlendiriyoruz.

Elbette bu konunun Dışişleri Komisyonu, Anayasa Komisyonu gibi önemli komisyonlarla da görüşülmesi gerektiğini değerlendiriyoruz.

Vakıf konusu bu ülkede kamu vicdanını çok zedeleyen bir konu olmuştur uzun zamandır iktidarınız sebebiyle. Bu çerçevede, kanun teklifindeki boşlukları çok net bir şekilde, detaylı bir şekilde tarafımıza anlatmanızda fayda olduğunu mütalaa ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben de teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece milletvekillerimizin tümü üzerindeki söz taleplerini karşılamış bulunuyorum.

Şimdi de burada gündeme getirilen, dile getirilen görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere teklifin birinci imza sahibi Sayın Mustafa Canbey'e söz veriyorum.

Sayın Canbey, buyurun lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Öncelikle ben bütün milletvekili arkadaşlarımıza, bugün burada bu kanun teklifine eleştiride bulunan, öneride bulunan, destek veren ya da destek vermeyen, her türlü eleştiri yapan milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Tabii, ortada bir kanun var; bu kanunla ilgili çok farklı bakış açılarına sahip olabiliriz elbette, meseleye çok farklı açılardan bakabiliriz ama belli başlı konular var, özellikle onları not aldık, onlarla ilgili ben hazırunun sorularına cevap vermek istiyorum. Az önce de ifade ettiğimiz gibi, önerileri de tek tek not aldık -hem bizler hem de bürokrat arkadaşlarımız- bunları inşallah değerlendireceğiz.

Şunu ifade etmek isterim... Mesela sorulardan bir tanesi şu: “Bu vakıf olmazsa Dışişleri Bakanlığı dış ilişkilerini yürütmekte yetersiz mi kalacak yani bu vakfa gerçekten ihtiyaç var mı?” Değerli arkadaşlar, birçok konuşmacı ifade etti, ben de ifade etmek istiyorum: Dışişleri Bakanlığı gerçekten saygın, itibarlı, köklü kurumlarımızdan bir tanesi ve bu zamana kadar da beş yüz yıllık bir geçmiş var; 1523 yılından bu yana hizmet veren bir kurumumuz, yaptığı hizmetlerle de bu saygınlığını korumaya devam ediyor. Özellikle bizim iktidarlarımızla ilgili eleştiriler yapıldı. Bizim 6 Dışişleri Bakanımız döneminde Dışişleri Bakanlığı dünyanın dört bir tarafında görevini en iyi şekilde yapmaya çalıştı, saygın bir şekilde görevini yerine getirmeye çalıştı ve burada yetişen bürokratlarımızın hepsi de bizim üniversitelerimizden yetişti yani şu anda mevcut üniversitelerimizden yetişti, hepsi de inanılmaz çok yeterli bürokratlar, çok yeterli isimler; biz de zaman zaman kendileriyle çalışıyoruz, çalışmaya devam ediyoruz. Bu kanunun çıkmış olması, buraya bir vakıf aracılığıyla destek yapılacak olması elbette bir yetersizlik vurgusu değildir, tam tersine değişen bir dünyada, gelişen bir dünyada buraya destek verme arzusundan ileri gelmektedir. Yani dünyada hiçbir şey tamam değil, elbette her şey değişecek, elbette her şey gelişecek. Önümüzdeki dönemde de dünyanın gelişen şartlarına göre bürokratlarımızı daha uzman hâle getirmek, daha iyi yetiştirebilmek, çok farklı alanlarda bürokratların yetişmesini sağlamak ve yeni uzmanlık alanlarının oluşmasını sağlamakla alakalı bir çaba var; enerji alanında, sağlık alanında, uluslararası ilişkiler alanında, yine aynı şekilde yapay zekâ alanında hizmet verecek ve bu konuda uzmanlık hizmeti alacak arkadaşların yetişmesiyle alakalı bir çaba var. Yani kurumsal kapasiteyi daha yukarıya taşımaya ilgili bir kaygı, yetersizlik duygusundan gelmiyor; daha iyiyi bulmayla alakalı, daha iyiyi yapmayla alakalı bir çabadan kaynaklanıyor. Bunun özellikle altını çizmek lazım.

Şimdi, burada tabii, 261 misyondan bahsedildi. Bu 261 misyon az bir misyon değil; tüm dünyada hizmet veriyoruz, dünyada şu anda 3'üncü sıradayız. Bu, dünya ülkeleri içerisinde Türkiye'nin uluslararası ilişkiler alanında temsil noktasında aslında ne kadar güçlü bir ülke olduğunu gösteriyor. O zaman bizim de bu gelişen yeni duruma ve yeni yapıya karşı ayak uydurmamız ve bürokratlarımızın daha güçlü bir şekilde, daha iyi bir şekilde, daha donanımlı bir şekilde, daha yetkin bir şekilde çalışmasını sağlamamız gerekiyor. Yani ezcümle şunu söylemek istiyoruz: Kesinlikle biz “Dışişleri Bakanlığı bürokratlarımız yetersiz.” gibi bir şeyi asla kabul etmiyoruz; biz bütün bürokratlarımızın, çalışanlarımızın, üniversitede yetişen bütün öğrencilerimizin yeterli olduğunu düşünüyoruz ama daha iyiyi bulma noktasında bir çabanın da doğru olacağına inanıyoruz. Birincisi bu.

Yine aynı şekilde, değerli arkadaşlar, “Burada kamu yararı nerededir?” diye sorular oldu. Kamu yararı... Bir kere bu yetişecek insanların hepsi bu ülkeye hizmet edecekler. Yani biz hepimiz ülkemizi seviyoruz, devletimizi seviyoruz ve burada alınacak derslere...

Mesela, “Diplomasi Akademisi kuracağız.” dedik. Mesela sorunun bir tanesi de o; “Yükseköğretim kurmak.” diye konuşuldu ama burada yetişecek insanlar ülkemize hizmet edecekler. Değerli arkadaşlar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na tabi kurulacak olan yükseköğretim kurumu. Buradaki amaç Diplomasi Akademisi kurmak yani yüksek lisans...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Var zaten Bakanlığın içinde öyle bir akademi.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Efendim?

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bakanlığın içinde var zaten akademi.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Söyleyeceğim.

Yüksek lisans ve doktora eğitimi verilecek burada. Şimdi, Bakanlıkta var ama bu arkadaşlara hizmet içi eğitim veriliyor; üç aylık, dört aylık hizmet içi eğitim, sadece formasyon eğitimi veriliyor.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Sonuçta yeterli.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani benzer bir akademi kuracağız ve bunu daha yukarıya taşıyacak, yüksek lisans, doktora eğitimi verecek bir akademi kuruyoruz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – O alanlarda programlar var üniversitelerde.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Onlar fakülteden alabilir, master, doktora yapabilirler.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Var ama biz kendi Dışişleri Bakanlığımızın bizzat eğitim vereceği, diplomasını vereceği bir Diploması Akademisi kuracağız. Belki yurt dışından da gelecekler eğitim almaya buraya ve oradan, yurt dışından gelecek insanlara da burada eğitim verilecek yani öğrenci...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Lisans mı, yüksek lisans mı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yüksek lisans, doktora; lisans değil. “Diploması Akademisi” ismi zaten, yüksek lisans ve doktora eğitimi.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Zaten yani Ankara Siyasalda yapabilir, Boğaziçinde yapabilirler.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bunu dönüştürebilirsiniz, farklı...

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Bir sürü fakülte var.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ya, arkadaşlar...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri...

Sayın Canbey, devam edin.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Değerli arkadaşlar, biz başka bir üniversitenin diplomasını veremeyiz, daha doğrusu Dışişleri Bakanlığı olarak bu eğitim verilecek, Diploması Akademisinde bu yüksek lisans ve doktora eğitimi verilecek, onun diploması verilecek.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Peki, yurt dışındakilere vermekle nasıl Dışişlerini güçlendireceksiniz? Yani yurt dışındaki öğrencilerle bizim Dışişleri Bakanlığımızın ne ilgisi var? Yani hep çelişkili söyledikleriniz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani arkadaşlar, zaten yapılıyor o şu anda; gelip orada eğitim alacak yani buna niye itiraz ediyorsunuz, ben anlamadım.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Tamam, her şehre bir üniversite kurunuz; gitsin kim master yapmak istiyorsa, doktora yapmak istiyorsa.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Arkadaşlar “üniversite” değil, “Diploması Akademisi” diye bir şey kuruyoruz.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Üniversiteden geçilmiyor ortalık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, şöyle yapalım: Şimdi teklif sahibine bir söz hakkı kullanıyordum, daha sonra maddelerine geçeceğiz. Müsaadeniz olursa o cevap hakkını kullansın.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şimdi, bir de arkadaşlar, bunu neden yaptığımızla alakalı başka soru işaretleri de var. Diğer bakanlıklarımızda da şu anda -az önce Sayın Kalaycı da ifade ettiler- benzer şekilde Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı, Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı gibi zaten vakıflar var ve bu bizim kuracağımız Vakfın da birçok ifadesi oradan alınma, zaten matbu ifadeler çoğu. Mesela siz eleştiriyorsunuz birçok konuyu, bazı yönleriyle eleştiriyorsunuz ama zaten bunlar, şu mevcut vakıflar içerisinde de var, bunlar sürekli yapılan işler; bugün bu vakıflar o bakanlıklar bünyesinde bu hizmetleri veriyorlar yani benzer bir hizmeti de Dışişleri Bakanlığı bünyesinde vereceğiz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Doktora diploması veren bir vakıf yoktur yani böyle bir şey yoktur.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Onu da Dışişleri Vakfı yapacak yani o yetkiyi alıyoruz. Yani bunu da bu Vakıf aracılığıyla yapacağız.

Bir de arkadaşlar şu var: Bu, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'na tabi bir durum. Bu yetki alınıyor ve sonra Yükseköğretim Kanunu çerçevesinde bu süreç ilerleyecek. Yani kendiliğinden böyle keyfi bir uygulama, keyfi bir durum zaten burada söz konusu değil, burada kanuna tabi bir iş yapılacak; bunu da özellikle söylemek lazım yani bunun altını çizmek lazım.

“Paralel bir yapı mı kuruluyor?” En fazla kullanılan, sorulan sorulardan bir tanesi. Arkadaşlar, bir kere, Dışişleri Bakanlığı hiçbir yetkisini, hiçbir şeyini bu Vakfa devretmiyor; yeni bir Vakıf kuruluyor, paralel bir yapı kurulmuyor. Bu, Anayasa'ya da aykırı bir durumdur zaten. Dışişleri Bakanlığı zaten kanunla kurulmuş, yetkileri belli, yapacağı işler belli bir Bakanlık; hiçbir yetkisini buraya devretmiyor. Bir Vakıf kuruluyor, Vakfın yapacağı şeyler de zaten kanun maddelerinde belli, bu Vakıf aracılığıyla bu işler yapılacak yani paralel bir vakıf kesinlikle söz konusu değil.

Burada “Emlak komisyoncusu mu olunacak?” gibi laflar edildi. Arkadaşlar, kesinlikle Dışişleri Bakanlığının hiçbir taşınmazının Vakfa devredilmesi falan diye bir şey söz konusu değil. Burada vakıfla iş birliği yapılacak, vakıf raporlar hazırlayacak, değerlendirmeler yapılacak, birlikte çalışılacak ama oraya bir devir gibi ya da Dışişleri Bakanlığının oraya verilmesi gibi bir şey söz konusu değil.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ama kanun teklifinde yazıyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – “Rapor ve değerlendirme yapılacak.” deniliyor.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Taşınmazı kiralayabiliyorsunuz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Tabii, kiralayabiliyor ama şirket aracılığıyla yapıyor bunu. Zaten şu anda yapıyor yani Dışişleri Bakanlığı başka şirketler aracılığıyla bunu zaten yapıyor Sayın Özlale.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Süreniz doldu Sayın Canbey.

İlave süre vereceğim, lütfen toparlayın.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tamam Sayın Başkanım.

Şimdi, Dışişleri Bakanlığının taşınmazlarıyla alakalı “Ne kadar taşınmazı var?” diye soru geldi. Şu anda yurt içinde 53 tane arsası var, 10 tane binası var; yurt dışında da 36 arsası, 242 binası var.

Arkadaşlar, özellikle atamalarla ilgili eleştirileriniz de var. Burada liyakat esasının alındığını, kesinlikle bu Vakıf aracılığıyla bir rant amacı güdülmeyeceğini de açıkça ifade etmemiz gerekiyor.

Vizeyle ilgili bir soru vardı, onu da cevaplamış olayım. “Ne kadar?” diye Sayın Kalaycı sormuştu. 2023 yılında vize aracı firmalar faaliyetlerinden kaynaklı olarak genel bütçeye kaydedilen miktar 1,1 milyar TL. Onları, tabii, bizim bilmemiz çok mümkün değil, yüzde 80 gibi bir oran kalıyor geriye; bizim onu bilmemiz çok mümkün değil.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu, yüzde 20 mi?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yüzde 20.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zaman hesaplanır burada.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yüzde 20; 1,1 milyar TL.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yüzde 20’si 1,1 milyar TL.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Evet. 1,1 milyar yüzde 20’si. 2023 yılındaki vize...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O geri kalan yüzde 80 nereye gidiyor?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şirketler onu şey yapıyorlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir şirket mi var, başka şirketler de var mı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Evet, başka şirketler var. Çok sayıda şirket bu konuda hizmet veriyor, o şirketler.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Oradan da bir pay geliyor mu Dışişleri Bakanlığına?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – İşte, bu geliyor bildiğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Yüzde 80” burada yok.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – “Yüzde 80” yok, doğru.

Ben bu konuda Bakan Yardımcımıza söz vereyim isterseniz, Bakan Yardımcımız cevap versin.

Buyurun Sayın Bakanım.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri; vize şirketleri hakkındaki sorunuz... 58 ülkede 12 farklı şirketten vize aracı hizmeti almaktayız Dışişleri Bakanlığı olarak. Bunlar coğrafyasına göre yerel veya bu işte ehil olan şirketlerden vize aracı hizmeti almaktayız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Türk şirketleri mi, yabancı mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Türk, genellikle bu Türk şirketleri oluyor. Türkiye’de zaten yabancı ülkeler de bu çerçevede vize aracı hizmeti almaktadır. Siz de biliyorsunuz, işte, IDATA veya VFS gibi şirketler... Türkiye’deki yabancı misyonlar onlardan hizmet almakta. Bunun sebebi şu: Tabii, vize başvurularında çok büyük bir başvuru ve evrak olduğu için, bunların tasnifi ve işleme alınması için bu vize aracı hizmeti alınmakta. Bu teklif edilen vakfın yapacağı işlemlerden bir tanesi de bu vize aracı hizmetlerinin vakıf eliyle düzenlenmesidir; genel itibarıyla bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben bir cümle ilave edeceğim Sayın Başkanım müsaadenizle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Canbey, toparlayalım, oylamaya geçeceğim, bir önerge var.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şimdi, son bir soruya da cevap vermek istiyorum çünkü vekillerimiz haklı olarak, aslında doğru sorular da sordular. Mesela “Dışişleri Bakanlığı Mensupları Sosyal Güvenlik ve Yardımlaşma Vakfı neden kullanılmıyor, bugün neden atıl durumdadır?” diye bir soru var.

Değerli arkadaşlar, bu Vakfın kurulma amacı kendi personeline sosyal güvenlik imkânları sağlamak ve personel yardımlaşmasını sağlamakla sınırlı. Kendisinin TURAŞ diye bir şirketi var ve bu şirket şu anda aktif ticari faaliyet yürütmüş yani bu zamana kadar turizm, vize, birçok anlamda ticari faaliyet yürütmüş. Bunun içerisinde Dışişleri Bakanlığı bünyesinde görev yapan büyükelçilerimizden de çalışanlardan da isimleri bulunanlar var. Yani bu şirketin geçtiğimiz yıllardaki faaliyeti var ama şimdi alanlara baktığınız zaman bu çalışanlara dönük bir sosyal güvenlik hizmeti sunuyor, bizim bugün konuştuğumuz kanun teklifinde bir Vakıf kuruluyor. Vakıf aracılığıyla hem kurumsal kapasitenin artırılması hem de Dışişleri Bakanlığı personelinin donanım ve yetkinliğinin artırılmasıyla alakalı bir çaba, bir gayret ve bir iyi niyet var. Biz bunun mücadelesini veriyoruz. Bugün bu kanun teklifine verdiğiniz destek için, eleştiri için, öneri için her bir vekilimize, Komisyon Başkanımıza, bürokrat arkadaşlarımıza ben ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Kanun teklifinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir şey sorabilir miyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Vize gelirlerinin yüzde 20'sinin hazineye devredileceği nerede yazıyor?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – 6004 sayılı Teşkilat Kanunu’muzda var.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Var değil mi orada?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Var.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Kanun boşluğu yok yani orada.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi kanun teklifinin maddelerine geçilmesini oylayacağım ancak Başkanlığımıza 1 adet Anayasa’ya aykırılık önergesi ulaşmıştır. Önergeyi okutup, işleme alıp ondan sonra maddelere geçilmesini oylayacağım.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2139) esas numaralı “Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi’nin Anayasa’nın 160 ve 161’inci maddesi hükümlerine aykırılığı dikkate alınarak Meclis İhtüzüğü’nün 38’inci maddesi gereğince gerekli işlemin yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Rahmi Aşkın Türeli

Cavit Arı

Mustafa Erdem

İzmir

Antalya

Antalya

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

Karabük

Rize

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Meclis İktüzüğü'nün 38'inci maddesi “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder.” hükmünü taşımaktadır.

Anayasa'nın “Bütçe ve Kesinhesap” başlıklı maddesi;

Madde 161 -

“Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.

Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Merkezi yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu mali yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.” hükmünü içermektedir.

Maddenin birinci fıkrasındaki “Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.” hükmü gereği bir kamu idaresi olan Dışişleri Bakanlığının harcamalarının yıllık bütçelerle yapılması, Anayasa'nın 160'ıncı maddesinde yer alan hüküm uyarınca da bu harcamaların Sayıştay tarafından denetlenmesi gerekmektedir.

Görüşülmekte olan (2/2139) esas numaralı Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi'nde yer alan tüm düzenlemeler Anayasa'nın 161 ve 160'ıncı maddelerini Dışişleri Bakanlığının bütçesi açısından kısmi olarak uygulanmaz hâle getirmektedir.

Kurulmak istenen Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı için teklifte belirlenen amaçların tümü Dışişleri Bakanlığının görev alanına girmektedir. Diğer bir ifadeyle Vakfın amacı olarak sayılan “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi, personelin temsil kabiliyetli ve donanımlı yetiştirilmesi” bir kamu görevidir ve bu görevlerin yerine getirilmesi için devlet bütçesinden Dışişleri Bakanlığına kaynak ayrılmaktadır. Bu hizmetler için ayrıca bir Vakfa kamu kaynağı ve olanaklarının kullanılarak hiçbir kamu yararı bulunmamaktadır.

Vakfın görev tanımı oldukça geniş, faaliyet alanı oldukça geniştir. Kamu kaynaklarını kullanacaktır.

Kurulmak istenen Vakıf yurt içi ve yurt dışında her türlü taşınır ve taşınmaz malı alabilecek, satabilecek, bunların kullanımını Dışişleri Bakanlığına bırakabilecek, araba kiralayıp bunları Bakanlığa tahsis edebilecektir. Bir yandan da Bakanlığa ait taşınmazların bu vakıf tarafından değerlendirilmesine olanak sağlanmaktadır.

Bakanlık ihtiyaç duymadığı taşınmazları bu Vakfın kullanımına bırakabilecek ve Vakıf da bu taşınmazları kiralama ya da başka yöntemlerle değerlendirecektir. “Her türlü Devlet iç borçlanma senetleri ve 4749 sayılı Kanun kapsamında Hazine Müsteşarlığı Varlık Kiralama Anonim Şirketi

tarafından ihraç edilen kira sertifikası, Varlık Fonu tarafından ihraç edilen her türlü bono ve kira sertifikası, hisse senedi gibi değerli belgelerden elde edilecek nema ve gelirler” Vakfın gelir kaynakları arasındadır.

Vakfa yapılacak bağış ve yardımlar, Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir ve kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla bildirilecek gelirlerden veya kurum kazancından indirilebileceğinden Vakıf, devlet hazinesine girmesi gereken bir kısım vergi gelirini de kullanmış olacaktır.

Kanun teklifinde yer alan hükümlerle;

Hâlihazırda 6004 sayılı Kanun’un Ek 1’inci maddesi uyarınca Dışişleri Bakanlığı tarafından kullanılan özel gelir kayıtlı ödeneklerin ve gelir kaynaklarının bir kısmı bütçe sistemi dışına çıkarılmaktadır.

Kurulacak vakıf gelirlerinden yapılan harcamaların denetimi, mevcut kamu mali denetim sistemi yerine Vakıf denetleme kuruluna yerine getirilecektir.

Kamu kaynağı kullanacak olan vakıf harcamaları üzerinde TBMM’nin herhangi bir olağan denetimi bulunmamaktadır. Sayıştayın bu harcamaları takibi ve denetimi de söz konusu değildir.

Bu durum hem mali saydamlık ve hesap verilebilirlik ilkeleriyle bağdaşmamakta hem de Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na hem de Anayasa’nın 160 ve 161’inci maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Değerli milletvekilleri, böylece teklifin geneli üzerindeki müzakereler sona ermiştir.

Teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, eğer siz de uygun görürseniz daha önceki toplantılarda da yaptığımız üzere kanun teklifinin maddelerini tek tek okumaktan ziyade “1’inci madde, 2’nci madde” şeklinde müzakereye açacağım, eğer uygun görüyorsa Komisyonumuz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan Yardımcısının kısa bir açıklama talebi var.

Buyurun lütfen.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

3.- Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim’in, İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı’nın (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde yaptığı konuşmasındaki şahsıyla ilgili bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Sayın Vekilimiz burada değil herhâlde, Oğuz Kaan Salıcı Vekilimiz yok, ayrıldı herhâlde. O konuyla ilgili bir açıklama yapmak istiyorum tekraren.

Kendisinin de ifade ettiği gibi, avukatımın gerekli açıklamaları detaylı yaptığını siz de Sayın Vekilimiz de ifade etti. Şirketin sahibi olduğu bir mülkün emlakçılar vasıtasıyla satışı kapsamında şirket hisseleri devredilmiştir. Dört ay içinde ödemeleri yapılmış ve mülk satışı gerçekleşmiştir. 2010

yılından beri faaliyette bulunan şirketin mülk satışı kapsamındaki son dört aydaki hisse devirlerini burada göstermektedir. Kendisinin ifade ettiği, bu kapsamda şirket kurduğum, ortak olduğum iddiasının doğru olmadığını tekrar söylemek istiyorum. Bu konuda şahsıma itham edilen kabul edilemez iddialar hakkında da yasal haklarımı kullanmamın en doğal hakkım olduğunu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Mustafa Canbey ve Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ile 93 Milletvekilinin Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı Kanunu Teklifi (2/2139) (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, 1’inci maddeyi müzakereye açıyorum; kanunun amaç ve kapsamı.

Bu 1’inci maddeyle alakalı söz talebi varsa...

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında geneli üzerinde konuştuk ama şimdi maddeler bazında biraz daha ayrıntıya girme, bazen de tekraren tartışma ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Biraz önce Sayın Canbey, Sayın Milletvekilimiz cevap verirken Dışişleri bürokratlarının yetersiz olmadığını, aslında yeterli olduğunu ama değişen bir dünyada farklı birtakım ihtiyaçların ortaya çıktığını ifade etti. Ben de Mülkiyeliyim, bu anlamda birçok arkadaşım da Dışişleri Bakanlığı mensubu. O yüzden de hepsi çok değerli kişiler. Hatta dışarıdan, Dışişleri dışından büyükelçi atanmasını da en çok eleştiren kişiler arasında ben de varım çünkü sonuç itibarıyla burası uzmanlık üzerine dayanan yani bir çeşit usta-çırak ilişkisiyle meslek içinde bir hiyerarşinin, yükselmenin, bilgi edinmenin olduğu güzide bir kurum. Değişen bir dünyada Dışişlerine destek verme amacını söylediniz ama yani bunun bu Vakıf eliyle yapılabilmesini mümkün görmüyorum yani bu Vakıf, başka bir şey.

Sayın Canbey, burada ticari bir işletme kuruluyor. Bunun içinde tabii ki bir akademi var ama zaten akademi var, var olan akademi, gerektiği zaman sadece hizmet içi eğitim değil, onun içinde de yüksek lisans, doktora eğitimi verebilecek başka kurumlar da var Türkiye’de. Bu şekilde yapılabilir. O zaman hem Bakanlık bünyesi içinde kalır bu işler, onun denetimi altında olur hem bütçe birliği sağlanarak buraya ayrılacak olan kamu kaynağı açısından böyle bir yapı ortaya çıkar. Yani burada “Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi...” Yani bina alım satımının, devlet iç borçlanma senedi almanın, ipotek vermenin ne ilgisi var Dışişleri Bakanlığının teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesiyle? Böyle bir ilgi yok. Nasıl bir şeydir? Yani çok para gelecek, bu parayla bu işi mi yapacaksınız? O zaman biz niye bütçe yapıyoruz? Niye o zaman Türkiye Cumhuriyeti devleti var? Yapmayın arkadaşlar. Bütçeden para ayrılıyor, oradaki parayı artırırsınız. 2024 yılı bütçe konuşmamda da söylemiştim, 31 milyar lira gibi bir para vardı, artırırsınız, 3 milyar, 4 milyar daha bunun üzerine koyarsınız. Ne olacak yani bugün bakın 11,1 trilyon liralık bütçe yaptık arkadaşlar, yapmayın. 3-4 milyarlık rakamlardan bahsediyoruz burada. Vize için de baktığımız zaman rakam da burada. Yani bu, hiçbir şekilde gerekçe değil, bunu kabul etmiyoruz.

İki: “Personelin temsil kabiliyeti yüksek ve donanımlı yetiştirilmesi...” Zaten sonuç itibarıyla Türkiye’nin en iyi üniversitelerinden özel yarışma sınavıyla alıyorsunuz. Onlar zaten hizmet içinde, hem yurt içinde hem yurt dışında, diplomatik misyonlarda işin içinde, usta-çırak ilişkisiyle öğreniyorlar,

belli bir noktaya geliyor, zaman içinde yükseliyorlar rütbe olarak, üçüncü kâtiplikten başlayıp ta yukarı büyükelçiliğe kadar çıkıyorlar. Yani “yüksek ve donanımlı yetiştirilmesi” diye bir şey yok. Yani “Burada bir lisans, yüksek lisans ve doktora vereceğiz.” diyorsunuz akademide, bunu zaten yapabiliriz, zaten onun dışındaki kurumlara da gönderebilirsiniz. Hatta ben size daha şeyini söyleyeyim bunun: Eğer farklı alanlarda bir şey olacaksa, gelecekte sadece klasik meslek memuru ya da idari memuru yetiştirmeyip örneğin su alanında, örneğin savunma alanında, örneğin nükleer alanında bir takım...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tabii, tabii, öyle uzmanlar yetişmesi için...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Var. Bu alandaki insanları alırsınız, bu alanlardaki üniversitelerde master, doktora yaptırırsınız onlara çünkü değişiyor, buna ilişkin personel alımı da gerekecek belki ama bunun için bir yapı kurmaya ihtiyaç yok, zaten var olan bir yapı, ayrıca Türkiye’nin bütün üniversiteleri var. Gerektiğinde yurt dışında eğitim görmüş olan vatandaşlarımız, çocuklarımız var, onlar gelir, onlar Dışişleri Bakanlığı içinde görev alırlar. Ve hepsinden önemlisi, burada bir Vakıf kuruyorsunuz. Yani bu Vakıf, tamamen Dışişleri Bakanlığı gibi en önemli bir kamu hizmetini yapan, Türkiye’nin diplomatik ilişkilerini yürüten bir kurumun görev alanına giriyor, istediğiniz kadar paralel olmadığını söyleyin. Sonuç itibarıyla buraya girilecek.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Farklı şeyler.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hiç farklı değil.

Yurt dışında taşınmaz alacak, satacak. Yarın bir yolsuzluk çıkarsa ne olacak? Ne yapacağız orada Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak? Yapmayın. Yani burada ticari faaliyetler var. Bunun içinde bir kısım insanlar var ve bunlar denetime tabi değil. Bunun kendi içinde denetimi... Bakın, Sayıştay denetimi yok, TBMM denetimi yok, Bakanlık içinde olsa iç denetim olurdu, hiçbirisi yok. Yarın bir yolsuzluk, bir şey çıksa ortaya, birisi kötüye kullansa yetkiyi ne yapacağız? Çünkü sadece Türkiye’de değil, yurt dışında da faaliyet gösteriyor burası. Bunu diğer kurumlarla yani onlarla birlikte düşünmek... İşte, savunma sanayisi alanında Güçlendirme Vakfı diye söyledi Sayın Güneş; iyi ama Türkiye’nin savunma sanayisinde dışa bağımlılığı azaltmak için kurulmuş bir Vakıf bu ve savunma sanayisinde yatırım yapıyor, kurumlar kuruluyor, burası öyle değil. Burada ticari işler var. Mal alınıyor, satılıyor, gayrimenkul... Yani inanılmaz biçimde burada kira sertifikaları, hisse senetleri, bonolar...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hepsinde var o şey.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hepsinde var... Bakın bu alan... Burada başka bir şey yok, burada ticari işler var. Ben ticari iş dışında burada...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Parasını olduğu gibi hesapta tutsa...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İzin verin Orhan Bey, bir dakika.

Burada ticari iş dışında bir şey görmüyorum yani ben bunun önümüze getirilmesini tamamen bu Vakıf eliyle Dışişleri Bakanlığının ticari işler yürütmesi olarak görüyorum, başka hiçbir şey görmüyorum burada ve bu, beni müthiş rahatsız ediyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Türel, teşekkür ederim.

Sayın Kurt, buyurun.

RESUL KURT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcımız, Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, çok kıymetli basın mensupları, değerli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle tüm dünyada ülkemizin ve vatandaşlarımızın hizmetinde olan Bakanlık personelimize teşekkür ediyorum.

Bilindiği üzere -müteaddit defalar da ifade edildi ama belki tam olarak anlaşılamamıştır diye düşünüyorum- dünyada 261 diplomatik ve konsüler misyonla en geniş 3'üncü diplomatik ağı sahip bir Bakanlıktan, Dışişleri Bakanlığımızdan bahsediyoruz. Aktif, küresel anlamda bölgesel olarak tüm gelişmeleri yakından takip eden, güvenilir bir aktör olarak millî dış politika vizyonu doğrultusunda da görevlerini özveriyle sürdüren bir Bakanlık.

Elbette bulunduğumuz coğrafya itibarıyla sürekli olarak teyakkuzda olan, günün yirmi dört saati özveriyle görevini sürdüren Bakanlığımızın, Türk dış politikasının etkin ve güçlü bir şekilde yürütülmesi, ülkemizin uluslararası alandaki etkinliğinin artırılması ve güçlendirilmesi amacıyla Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının bu anlamda kanunlaştırılması için Komisyonumuza tevdi edilmiş bulunmaktadır.

Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı teşkilatının faaliyetlerinin güçlendirilmesi ile personelinin temsil kabiliyetinin yüksek donanımlı olarak yetiştirilmesi, desteklenmesi ve bu kapsamda belirlenen faaliyetlerinin icrası amacıyla çalışmalarını yürütecektir. Vakıf, Dışişleri Bakanlığının hizmet kalitesinin artırılması amacıyla her türlü taşınır ve taşınmazları alabilecek, kira ödeyecek, inşa edebilecek, gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakacak, her türlü taşıtı alıp kiralayacak veya Bakanlığa tahsis edecek. Bunların tamamının Bakanlık faaliyetlerinin kolaylaştırılması ve hizmet kalitesinin artırılmasıyla orantılı olduğu dikkate alınmalıdır.

Yine, Kıymetli Komisyon üyelerimiz, ben de on beş yıla yakın bir süre müfettişlik yaptım, kariyer bir meslekten geliyorum. Dolayısıyla da tüm bakanlıklarımızdaki kariyer mesleklerden gelen müfettiş arkadaşlarımız, uzmanlarımız gayet niteliklidir; mezun oldukları okullar, girdikleri ve kazandıkları yarışma sınavları elbette birtakım yeteneklerinin olduğu anlamına gelir ama bu personelin, hangi bakanlıkta olursa olsun, hangi kurumda olursa olsun, okul mezuniyeti ile hayatın içerisindeki ihtiyaç duyulan bilgi ve nitelikler birbirini tam olarak karşılamıyor. Müfettişlik ve uzmanlık usta-çırak ilişkisiyle yetiştirilir. Sayın Türelî, bu, sizin DPT'de de böyle, bizim Çalışma Bakanlığımızda da böyle, Hazine, Maliye...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Dışişleri Bakanlığında da öyle.

RESUL KURT (Adıyaman) – Her yerde öyle.

Dolayısıyla da özellikle, genç diplomatlarımızın yetiştirilmesini, uluslararası ilişkiler anlamında kariyer yapmayı hedefleyen öğrenciler için eğitim programlarının düzenlenmesini, bu alanda Türkiye'nin yetişmiş insan kaynağının artırılmasını, Bakanlığın ihtiyaçlarının karşılanmasını, insan kaynaklarının etkin ve verimli olarak kullanılmasını da sağlayacaktır.

Tabii ki Vakfa gelir temin edilmesi ve Vakfın amaçlarına yönelik birtakım faaliyetlerde bulunması bir ticaret değildir. Bu anlamda, birtakım ticari görünen ama aslında Vakfa gelir temin edilmesi amacıyla yürütülen faaliyetler tamamen dış politikamızın daha etkin ve daha güçlü yürütülebilmesi için ihtiyaç duyulan kaynakların teminine yöneliktir.

Bu anlamda, sözlerime son verirken ülkemizin dış politika hedeflerine ulaşmasında önemli bir role sahip olacak Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfının ülkemizin uluslararası alandaki sesini daha güçlü bir şekilde duyuracağını da buradan ifade etmek ister, saygılar sunarım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi de değerli milletvekilleri...

Sizin bir söz talebiniz var herhâlde, karşılayalım söz talebinizi.

Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Aslında, bu söz talebini belki ilerleyen maddelerde de kullanabilirdim ama burada da amaç, kapsam çerçevesinde kullanılabilir diye düşünüyorum.

Açıkçası, özellikle bu “Yükseköğretim kurumları kurmak.” konusundaki ifadeler, terminoloji beni bir akademisyen olarak dehşete düşürüyor ve nasıl ifade edeceğimi bilemiyorum gerçekten. Yani şöyle bir örnek vereyim, doktora derecesi böyle kiloyla satılan bir şey değil. Ankara Üniversitesi Mülkiye Mektebinin, Siyasal Bilgiler Fakültesinin adı geçti birkaç kez; 1859’da Tıbbiye, Mülkiye, Harbiye olarak kurulan üç kurumdan biridir ve Hariciye Bölümü yüz yetmiş yıl boyunca Dışişlerine diplomat yetiştirmiştir, üç farklı yüzyıla yayılan bir tecrübeden söz ediyoruz. Bu okulun Hariciye Bölümü, Uluslararası İlişkiler Bölümünün öğretim kadrosu 2017 yılında bir gecede tasfiye edildi. Sadece birisinin adını söyleyeyim, böyle “terörle iltisaklı” diye damgalanan isimlerden birisinin adını söyleyeyim, şu anda CHP Genel Başkan Yardımcısı olan Profesör Doktor İlhan Uzgel de o bölümün hocalarından birisiydi. Liyakatlı kadrolar harcandı ve bu harcama bir barış imzası bahane edilerek yapıldı ve işte, bugün bunlara alan açmak için yapıldı. Siz, hariciye eğitimi veren en köklü kurumu mahvetmişsiniz, eğitim alanını, üniversiteleri mahvetmişsiniz. Bugün Boğaziçi Üniversitesini görüyoruz. Nedir yani nasıl bir neden vardır bu üniversiteye böyle musallat olmaya? Bütün bunlar böyleyken ve bu yükseköğretim kurumu doktora, yüksek lisans derecesi verecek -böyle kolay veriliyor- buna da “Yükseköğretim kurumuna bağlı olacak.” diye meşruiyet atfetmeye çalışıyorsunuz. Yükseköğretim Kurumu, işte, bir gecede -ben sadece bir okulu söyledim- 400 yetmişmiş sosyal bilimciyi, içlerinde İbrahim Kaboğlu’nun olduğu, birbirinden çok kıymetli akademisyenlerin olduğu -böyle tanırırsınız diye onları söylüyorum yoksa bana kalırsa genç arkadaşlarımı söyledim, bu ülkenin geleceği olan arkadaşlarımı- 400 kişiyi bir gecede ihraç etti. Her birisi yargılandıkları mahkemelerde sadece ve sadece ifade özgürlüklerini kullandıkları temelinde aklandılar, hiçbirisi görevine döndürülmedi; iç hukuk bir tıkaç olarak kullanıldı ve hâlen kullanılıyor; hiçbirimiz hakkımızda hiçbir adli ya da başka bir soruşturma olmadığı hâlde görevimize dönemedik.

Şimdi, diploma derecesi vermek için, Dışişlerine eleman yetiştirmek için buralar kurulacak ve biz böyle sakın sakın dinleyeceğiz.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi bulunmamaktadır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

2’nci maddeye geçiyorum, müzakereye açıyorum.

Söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi müzakereye açıyorum.

Söz talebi?

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii “Vakfın faaliyetleri” var, biraz önce söylediğim gibi (a) bendinde diyor ki: “Bakanlığın hizmet kalitesinin artırılması amacıyla her türlü taşınır ve taşınmaz almak, kiralamak, inşa etmek -ve sonra diyor ki- gerektiğinde bunların kullanımını kısmen veya tamamen Bakanlığa bırakmak...” Yani

bu da şunu gösteriyor: Gerekğinde Bakanlığın kullanımına bırakıyorsanız, gerekmediğinde bunlarla alıp satarak ticaret yapıyorsunuz demektir; bunu söylemeye çalışıyoruz. Burada “ticari müessese” dediğimiz bu. Şunu demiş olsaydınız “Birtakım taşınmazlar, bunlar Bakanlığın kullanımı içinde.” o zaman anlaşılır.

Orada şunu da sormak istiyorum: Biraz önce “Yurt içinde 53 arsa, 10 bina.” denildi, “Yurt dışında 36 arsa, 242 bina.” denildi. Bunların ne kadarı kullanılıyor, ne kadarı amaç dışı? Çünkü bir sonraki (b) bendinde diyor ki: “Bakanlığa ait veya tahsisli olup...” Bunlar Bakanlığa ait, bunların içinde tahsis var mı yok mu, hepsi mi ait?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bakalım ona.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – “Güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların...” Bu söylediklerinizin hangilerine ihtiyaç duyulmuyor, onu bir görelim.

Diğer taraftan “...tahsisli olup, güncel olarak ihtiyaç duyulmayan...” Tahsis mekanizması, Maliye Bakanlığında da -Maliye temsilcisi de buradadır; Millî Emlak şimdi, gerçi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bağlandı- bir tahsis amacı vardır, eğer o tahsis amacında kullanmıyorsanız iade edilir. Yani burada “Tahsis amacında kullanmıyorum, başka bir amaçla kullanayım, değerlendireyim.” diyemezsiniz, Maliyenin mevzuatı buna izin vermez.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Doğru.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani burada bunu anlamış değilim.

“(c) Yükseköğretim kurumları kurmak.” Gene biraz önce söylediğimiz gibi Akademinin olduğunu söyledik, işte, YÖK’e atıf yok bu yapının içinde.

Sonra (d)’de “Vakfa gelir temin edilmesi...” Ha, şunu da söylemek isterim, (d) bendinde diyor ki: “...yurt içinde ve yurt dışında taşınır ve taşınmaz almak...” (a) bendinde “yurt içinde ve yurt dışında” demiyor, (a) bendinde de mi böyle? Yazılırken de kötü yazılmış yani bir paralellik olur. (d) bendinde öyle diyorsanız “yurt içi, yurt dışı” (a) bendinde niye “yurt içi, yurt dışı” yok? “Her türlü” diyor orada, “Her türlü taşınır ve taşınmaz...” Ne demek “her türlü?” Çünkü kanunlarda, biliyorsunuz, bir şey bile önemli yani kelimeler önemli, hatta virgüllü nereye koyduğunuz bile önemli.

Ondan sonra, biraz önce de söylediğimiz, geneli üzerinde de tartıştığımız üzere “...takas, trampa, ipotek tesisi...” Ne demek “ipotek tesisi, takas ve trampa?” “Devlet iç borçlanma senetleri, kira sertifikaları, şirket tahvilleri, hisse senetleri, şirket ve ticari işletme kurmak, işletmek, işletmek.” Yani o kadar geniş bir kapsam var ki burada. Tamamen ticari bir şirket kurmuş olsanız, anonim şirket ya da limitet şirket; bunun faaliyet alanı bu. Yani bunun burada nasıl yer aldığını anlamak zaten çok kolay değil. Yani bir de biraz önce söylediğim gibi, bu maddeler üzerinde de söyledim, onunla ilgili ayrıntılı bir bilgi alırsam memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şimdi, 3’üncü maddenin (b) fıkrasında “Bakanlığa ait veya tahsisli olup, güncel olarak ihtiyaç duyulmayan taşınmazların...” diye devam eden “Bakanlık yararına değerlendirilmesi için çalışmalar yapmak.” ifadesi var. Burada, bu durum Dışişleri Bakanlığının yetki alanında mı, yoksa vakıf yöneticilerinin yetki alanında mı, bir muğlaklık var; bu konuyla ilgili bizi aydınlatırsanız seviniriz.

Bir de şimdi sizin verdiğiniz rakamdan çıkarttık, hani 1,1 milyar vize gelirleri, yüzde 20 Bakanlığa giden, diğerleri de şirketlerdeydi. Şimdi toplam yüzde 100'ü 5,5 milyar yaptığına göre, yüzde 80'lik kısım 4,4 milyar civarında -2023 rakamlarına göre konuşuyorum- işte, yeniden değerlemeyle yıl sonunda da 7 milyar lirayı bulacak bir gelir oluşacak orada yani bu gelirin nasıl kullanılacağı... Meclis denetiminin dışında, Sayıştay denetiminin dışında. Şimdi, bir finansçı olarak da denetleme kuruluna Hazine ve Maliye Bakanlığı kökenli birisinin geldiğini görüyoruz, buradaki denetleme sisteminin sağlıklı kurulması çok çok önemli ve sadece buradaki Mütevelli Heyeti Başkanına değil, Dışişleri Bakanlığındaki ilgili denetleme birimine ve Hazine ve Maliye Bakanlığındaki bir birime de bu işin hesabının verilmesi faydalı olacaktır diye, bunu buradan özellikle ifade edeyim.

Bir konu daha var ama onu daha sonra söyleyeceğim, şimdilik bu kadar yeter, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, ben şunu sormak istiyorum. Burada kurulacak olan bu Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı ne yapacak? İşte, “Kira sertifikaları, şirket tahvilleri, hisse senetleri ve sair menkul kıymetler almak, satmak; şirket ve ticari işletme kurmak, işletmek işlettmek.” Çok geniş, hakikaten bir anonim şirket kuruyormuşçasına kuruluyor. Burada, sonuç itibarıyla bu kurum bütçeden, hazineden para alacak.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bu vakıf hazine yardımı almayacak mı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yok.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Maarif Vakfı alıyor, Yunus Emre alıyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bu almayacak, yok.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Vize var ya, vizeden alacak, başta 10 milyon var.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Vize var. Sadece kuruluş...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani Maarif Vakfına, Yunus Emre Vakfına...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Taşınmaz malı hangi parayla alacaksınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, Sayın Bakırlıoğlu konuşuyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon! Pardon!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şöyle: Yani mesela şu anda 10 milyon lira bütçeden buraya kaynak aktarılmayacak mı?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sadece kuruluş...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani ben Türkiye Maarif Vakfı Kanunu'na da baktım, orada da “Hazineden para alınmayacak.” diye bir ibare yok, bildiğim kadarıyla “Yardım alınmayacak.” diye bir ibare yok. Yani bu yardımlar, benim bildiğim kadarıyla Cumhurbaşkanının uhdesinde. Yani yarın öbür gün, önümüzdeki sene, 2024 bütçesinde bu vakfa hazine yardımının yapılıp yapılmayacağı, burada onunla ilgili herhangi bir şey yok, bence siz de bunun garantisini veremezsiniz gibi geliyor. Yani buraya bütçeden bir kaynak aktarılacak. Yani bütçe, kaynak aktarılıyor ve burada, mesela, çok enteresan, bu yönetim kurulu üyelerinden bir tanesi zannedersen finansal konuda da uzman olacak. Hisse senedi alındı, battı hisse, tahtası kapandı yani ne yapacağız? Yani bu biraz saçma değil mi? Yani bir devlet kurumunda, bir kurumda paranın ne şekilde kullanılacağı, hangi kaynaklarda kullanılacağı belli değil mi, bu da onlarla ters değil mi? Bunu sormak istemişim ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Şimdi değil Sayın Canbey, milletvekillerinin söz talebinden sonra arzu ederseniz size söz vereceğim.

Sayın Özbudun, sonra Sayın Temurci, sonra da size döneceğiz.

Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler.

İki hususu sormak istiyorum. Bunlardan biri, 1'inci maddede kanunun amacı belirtilirken bende uyanan izlenim, o amacın herhangi bir ticari faaliyeti içermeyen bir amaç olduğu yani Dışişlerini güçlendirmek. Ben bunu okuduğumda bir hukukçu olarak, bu “güçlendirmek” fiili için ticari bir faaliyet gerekeceğini anlamıyorum. Dolayısıyla, 1'inci madde ile 3'üncü madde arasında bir çelişki olduğu kanısındayım fakat daha önemli olan sorum şu: Şimdi, müteveli heyeti karar organı, müteveli heyetinin başkanı Dışişleri Bakanı ve bu vakfın amaçlarına ulaşmak için yapacağı bir dizi ticari faaliyet var ki bunlar çok ciddi faaliyetler, çok ciddi parasal karşılığı olan faaliyetler.

Şimdi, şu anki Dışişleri Bakanımızı tenzih ederek soruyorum, farz edelim ki müteveli heyeti başkanı ve üyeleri ciddi bir yolsuzluğun içine girdiler çünkü akçeli işler var orada. Bu durumda, Anayasa'mıza göre bir Dışişleri Bakanı göreviyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanır. Şimdi, bu kapsamda bir suç işlendiğinde, bu görevle ilgili suç mu olacak, görev dışında bir suç mu olacak, buraya açıklık getirilmesi gerektiğini düşünüyorum ve tabii, bu suç ortaklık hâlinde işlendiği takdirde, diğer müteveli heyeti üyeleriyle birlikte yargılama sürecinin usulü ne olacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Temurci...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Şimdi, milletvekili arkadaşlarımızın bir kısmı şu anda kurulu birçok vakıftan bahsettiler, bu vakıflar bizim için çok kıymetli çünkü hizmet sunuyorlar, faaliyette bulunuyorlar, elbette bunları denetleyen yapılar da var. Tabii, konu Dışişleri Bakanlığı olunca hassasiyet farklılaşıyor.

Şimdi, mesela, ben şöyle bir soru sormak isterim: Yurt dışında herhangi bir şirkete iştirak olarak, bir hissedar olarak katılabiliriz şu andaki mevcut kanun teklifinde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Doğru.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Gittik, Belçika'da bir şirketin yüzde 20'sini -biraz önce milletvekili arkadaşımız ifade etti, çok ciddi de bir bütçe oluşacak- aldık Dışişleri Bakanlığı olarak...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Vakıf şirketi olarak...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Vakıf olarak aldık. Yani vakıf gitti, orada iştirak oldu, iştiraki oldu o yapının. Bizim Dışişleri Bakanlığı olarak aynı zamanda Belçika'yla yürüttüğümüz ilişkiler var yani bir örnek olarak veriyorum. Ya, buradaki mesele Dışişleri Bakanlığına bu tür bir işlevselliğin yükleniyor olması yani bu, ülke ilişkilerinde de başka şeylere sebebiyet verecek bir durum, içeride de böyle, dışarıda da böyle. Yani şöyle bir örnek verelim: Yine, yurt dışı olsun, şöyle düşünün: Biz bir şirketle anlaştık -onu da bir dinlemek isteriz Bakan Yardımcımızdan- şu anda herhangi bir ülkede kiralama ya da satın alma yoluyla bir büyükelçilik binasına ihtiyacımız var. Şu anda Dışişleri Bakanlığının mevcut teşkilat yapılanmasında bunu takip eden, bununla ilgili raporlar hazırlayan, olur veren yapılar var. Ona cevap almadığım için de soruyorum. Şimdi, bu yapılar, bu Vakıfla birlikte aslında tasfiye oluyor, olmuyorsa da hani onu dinlemek isteriz çünkü sonuçta sorduğum soru şuydu benim: Buna kim karar verecek? Buradan hareketle dışarıda bir emlak şirketiyle bir ilişkiye girildi ve bu şirkete denildi ki: “Evet, senin burayı alacağız ama biz bir vakıfiz, dolayısıyla şuraya da şu kadar bağış yapın.” Yani

şunu anlatmaya çalışıyorum: Dışişleri Bakanlığının imajı, onuru, itibarı parasal konulara, özellikle yurt dışında konu olduğunda, bu ülkenin parayla ölçülemeyecek şeyler kaybedeceğini bilelim, yani itirazım buna. Dolayısıyla, şu anki mevcut faaliyetlerde bir binanın satın alınmasına mevcut Dışişleri Bakanlığımız karar verecek içeride ya da dışarıda. Ben konuşmamda da sormuştum, cevap almadım, alırsak aydınlanalım orada. Şu anda Mütevelli Heyeti Başkanımız Sayın Bakanımız heyetle birlikte karar verdi, Dışişleri Bakanlığı bu olayın neresinde olacak? Yani Bakan hariç konuşuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Süllü, buyurun lütfen.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) – Aslında, Sayın Özbudun birazcık değindi benim soracağım soruya. Evet, gerçekten maddenin amacına yani madde 1'e baktığımızda, amacında tamamen eğitim odaklı bir amaç görünüyor. Evet, burada belki üniversite kurulması birazcık onu karşılayabilir ama bir vakıf üniversitesi de paralı olacağı için, eğitim öğretimden para alacağı için o da bir ticari faaliyet olarak sonuçta değerlendirilebilir ama gerçekten özellikle bu "takas, trampa, ipotek tesisi ve benzeri tasarruflarda bulunmak ve taşınmaz inşa etmek ve ettirmek" bölümü son derece önemli çünkü biz genelde resmî ziyaretlerde yurt dışına gittiğimizde, büyükelçilik binalarımızın ya da temsilciliklerimizin son derece güzel yerlerde yani o ülkenin son derece güzel yerlerinde, çok güzel binalarda, hatta büyük bölümünün de büyük araziler içinde yer aldığını görüyoruz. Şimdi ne olacak? Aldığımız bir borçlanma karşılığında ipotek edebilecek miyiz bu mülkleri ya da takas yapıp işte, çok değerli bir yerde olanın yerine farklı bir yerde konut yapılacak ya da temsilcilik yapılacak, Vakfa mı tahsis edilecek? Yani Dışişleri Bakanlığı ile bu Vakfın ilişkileri nasıl düzenlenecek? Ona ilişkin hiçbir açıklayıcı bilgi burada yok. Diğer hiçbir maddede de eğitimle ilgili, personel desteklemesiyle, temsil kabiliyetiyle ilgili en ufak bir şey göremiyoruz ne yazık ki yani bir tek üniversitenin dışında ki o da bir -dediğim gibi- ticari faaliyet sonuçta. Bunları soracaktım.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İpotek tesisi ve benzeri tasarruflar.... Bakın, biz buna Türkiye Varlık Fonunda da karşı çıkıyoruz. Türkiye Varlık Fonu 300 milyar dolarlık ve biliyorsunuz, şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Cumhurbaşkanı. Yakın zamanda bize Türkiye Varlık Fonu sunuş yaptı, orada da karşıyız. Yani burada Türkiye'nin en güzide kurumları içeride, burada ise yetkileri tutuyorsunuz bir tane vakfa veriyorsunuz, Güçlendirme Vakfına; böyle bir şey olmaz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Özbudun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Dışişleri Bakanlığı öyle bir Bakanlık ki partilerüstü bir politikanın izlenmesi gereken ve uzmanlığın hâkim olması gereken bir Bakanlık ve ülkenin millî menfaatlerinin gözetilmesi gereken bir Bakanlık. Dolayısıyla, Dışişleri Bakanının omzunda aslında 85 milyonun yükü var, bugünü var ve yarını var. Bu kadar hayati görev yapacak kişinin omzuna ticari faaliyetlerin gerekli olduğu bir vakfın mütevelli heyeti başkanlığını yüklemek ve ondan bir de bir tacir gibi davranmasını beklemek doğru mu?

Daha önemlisi, Sayın Temurci'den ilham alarak soracağım, şu anki Bakanı tenzih ederek söylüyorum, hiçbir zaman hukuk kuralları mevcut ana göre yaratılmaz, daha geniş eksen de düşünelim; varsayalım ki bu ticari faaliyetler kapsamında bir sayın dışişleri bakanına uluslararası ilişkiler kapsamında rüşvet mahiyetinde birtakım menfaatler sunuldu ve o bu ticari faaliyetleri o rüşvetleri alarak, aslında ülkesinin menfaatlerini gözetmeden sürdürmüş oldu, kararlar vermiş oldu, ülkenin millî güvenliği çok ciddi bir risk altına girecek. Dolayısıyla, ben bu hususun özellikle dikkate alınması gerektiğini ifade etmek istiyorum, kayıtlara girsin diye konuştum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, burada biraz önce ben de söyledim, diğer arkadaşlar da söyledi, vize işleriyle alakalı şirketlerin belli bir payını verdiği, diğer payın da şirketlere ait olduğunu; burada da aslında şu ifade edilmeye çalışılıyor: “Ciddi bir para dönüyor, o parayı sonuçta biz alalım.” Peki, serbest piyasa ekonomisi içerisinde diğer şirketlerin çalışmaları ne şekilde devam edecek, onlara bir yaptırım uygulanacak mı yani onların iş alanları daraltılacak mı, onların durumu ne olacak, ona da bakmak lazım.

Bir de bugün bazı ülkelerden vize almak için çok ciddi paralar yatırılıyor, 100 euro, 150 euro gibi paralar yatırılıyor ve şöyle söyleyeyim: Bazen on gün, bazen on beş gün gibi kısa süreli vizeler verilmekte. Rakama baktığımızda TL bazlı 3-4 milyona tekabül eden ama on-on beş günlük vizeler verilerek vatandaşımız aslında mağdur edilmekte. Dışişleri Bakanlığı olarak, bizim bu konularla da ilgili bir çalışma yapmamız gerektiği ortada çünkü zar zor bir vize alınıyor. Bir taraftan, vize verilme konusunda gerçekten sıkıntı var, özellikle yurt dışına çıkışlar ve geriye dönüşlerle ilgili geçtiğimiz yıllarda yaşanan bazı sorunlar oldu, gidenin geri gelmediği günleri gördük, bu da muhtemelen onunla bağlantılı veya bizim yurt dışındaki itibarımızla da bağlantılı olabilir. Vize süresi, vize ücretlerinin yüksekliği gerçekten sorun olmaya devam ediyor, bu konuda da bir çalışma yapılması ve vatandaşın mağduriyetinin giderilmesi gerektiğini özellikle Dışişleri Bakanlığı temsilcilerine ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Canbey, buyurun lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben de teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bir defaya mahsus olan 10 milyon liralık rakamla ilgili bir açıklama yapmak istiyorum. Hazine ve Maliye Bakanlığının bu kanun teklifine olumlu görüş verme şartı, hiçbir şekilde kaynak vermeyeceğini... Bir defaya mahsus 10 milyon lira verecek -kuruluş için o da- sonrasında bir daha herhangi bir ödeme yapmayacağını olumlu görüşüne yazdı Hazine ve Maliye Bakanlığı. O yüzden, sizin söylediğiniz gibi ortada afaki bir durum yok. Bundan sonra Hazine ve Maliye Bakanlığının buraya herhangi bir şey vermesi söz konusu değil. Yani diğer vakıflar ile bunu karıştırmayalım anlamında söylüyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ama şu var: Sonuç itibarıyla birçok vergiden muaf.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ama bütün vakıflarda olan bir şey o, hepsinde var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben baktım, Kızılay Vakfına verilmiş, Yeşilaya verilmiş, Yunus Emre Vakfına verilmiş.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bu vakıfla alakalı böyle özel bir olumlu görüş şartı var, o yüzden, bunu zaten yapamaz, onu demek istiyorum.

İkinci bir konu...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu konuyla ilgili bir şey söyleyeyim: Biz bütçeyi gördük, bütçede bu konuda bir ödenek var mı, yoksa hangi ödenekten aktarılacak? Yani bu bütçeye konuldu mu, yoksa bu sonradan gelen, planlanan bir şey mi ve hangi ödenekten?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Hazine ve Maliye Bakanlığı onay verdiği için aktarma suretiyle yapacağız.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ödenek var mı yok mu bu kurumla ilgili?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, şu an kanunu yeni yaptığımız için koymuş olmaları muhtemel değil.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Arkadaşlara ne zaman geldiğini bilmiyoruz ki bu teklifin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ödenekler arası aktarabilir Sayın Türelî.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir de 10 milyon lira ya.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir dakika... Sayın milletvekili cevap versin.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şöyle: Bakanımızın da söylediği gibi, Hazine ve Maliye Bakanlığının herhangi bir kaleminden aktarma şeklinde, zaten bir defalık, Vakfın kuruluşuyla alakalı bir ödenek yani sürekli ödenecek bir şey değil. 10 milyon liralık, Vakfın kuruluşunda yapılacak bir ödenek bu, herhangi bir kalemden aktarma yoluyla.

Bir de yine Sayın Türelî'nin sorduğu bir şey var. Taşınmazların... Siz “Elimizde ne kadar var?” dediniz ya, o kısma Sayın Bakan Yardımcımız cevap verecek bizzat işin içerisinde olduğu için ama -bazı arkadaşlarımız sordular- ben şunu söylemek istiyorum: Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, bir kere, zaten Dışişleri Bakanlığındaki bu taşınmazlar Millî Emlake ait; belli bir usul olmadan, belli bir mevzuata uyulmadan bunların herhangi bir vakfa, herhangi bir şirkete verilmesi diye bir şey söz konusu olamaz. Yani eğer bir değerlendirme istenecekse, eğer bir rapor istenecekse, eğer bir çalışma istenecekse zaten (b) bendinde “ilgili mevzuat hükümlerine uyulmak suretiyle” diyor. Bu “ilgili mevzuat hükümleri” dediği... Zaten Millî Emlake ait bu taşınmazlar, Dışişleri Bakanlığı bunlara uymak zorunda, kendi kafasına göre yapamaz. Bunları dikkate alarak değerlendirmek lazım.

İkinci bir konu: Burada tamamen denetimsiz bir şey varmış gibi değerlendirmeler yapılıyor. Arkadaşlar, Vakıflar Kanunu'na tabi bu Vakıf, Vakıflar Kanunu çerçevesinde denetlenecek zaten. Yani mütevellî heyetinin yaptığı bütün etkinlikler, yaptığı bütün çalışmalar Vakıflar Kanunu'na tabi. Kendi içerisinde elbette ki mali unsurlar açısından denetleme yapacak ama Vakıflar Kanunu çerçevesinde de bu Vakıf denetlenecek. Öyle, denetime tabi değilmiş gibi, herkes kendi isteğiyle bir şey yapacakmış gibi bir durum zaten söz konusu olamaz yani bu bir vakıf ve Vakıflar Kanunu'na tabi olduğunu ben ifade etmek isterim.

Bunun yanında, Sayın Bakanımızın cevap vereceği bazı konular var, hem teknik konularda var bizzat işin içerisinde aktif olarak yürütücü olduğu için. Ben Sayın Bakanıma da diğer soruların cevabıyla ilgili söz vermek istiyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Canbey, siz söz veremezsiniz, siz teklif sahibisiniz, lütfen...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Öbür diliyorum, teknik bir hata diyelim Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakan Yardımcısının talebi var mı?

Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – İşte, bu sistem, yeni Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, biliyorsunuz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Canbey Milletvekili canım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır, hayır; 24’üncü Dönemde beraberdik, parlamenter sistem vardı, Sayın Bakan gelmeden zaten olmazdı.

Şimdi, tabii, bu kanun teklifini sayın milletvekilleri mi hazırlıyor, yoksa bürokrasi mi; bu konular hep tartışmalı konular, bizim en çok karşı çıktığımız hususlardan biri de bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Biz Mustafa Canbey hazırladı diye biliyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O yüzden yani siz tabii ki soracaksınız; doğal olarak bu konuyu bürokrasi hazırlıyor, öyle gözüküyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bürokrasiden destek alıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Canbey, bir daha söz vermeyeceğim Sayın Bakan Yardımcısına.

Buyurun, lütfen siz de hızlıca toparlayın, oylamaya geçeceğim.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Sayın Başkan, değerli milletvekillерimiz; söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Bazı detaylarla alakalı bilgi vermek istiyorum.

Malum, sayın vekilimiz de bahsetti bütün taşınmazların Millî Emlaka ait olduğundan bizim burada Bakanlık olarak tahsisli olarak kullandığımızı ifade etmek istiyorum.

Yurt içinde tüm binalarımızı aktif olarak kullanıyoruz, yurt dışında da keza bu husus geçerli. Yurt içi arsalar... Yabancı ülke temsilciliklerine tahsis edilebilecek diplomatik siteler de var; bir tanesi -belki biliyorsunuz- İncek’te, diğeri de Oran’da. Yurt dışında ise atıl hususu geçti, onunla ilgili açıklık getirmek istiyorum: 9 binayla ilgili bir eskime, kullanımla alakalı bazı problemler var; bunların tekrar değerlendirilmesi konusunda bir...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yurt dışında mı?

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Yurt dışında 9 tane binamızla ilgili bir değerlendirmemiz söz konusu, böyle ifade etmek istiyorum.

Sayın Vekilimiz Temurci’ye de söylediği hususla ilgili, o teknik konuyla ilgili uygun görürseniz cevap vereyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Yine Millî Emlaka ait olan Bakanlığımıza ait tahsisli binalarla ilgili... Genişleyen diplomatik ağ için sürekli yeni bina ihtiyacımız var Değerli Vekilimiz; yurt dışında bina araştırmamız, değerlendirmemiz sürekli söz konusu.

“Bunlar kimler tarafından yapılıyor?” sorusuna gelince. Yurt dışındaki misyonlarımızda görevli olan diplomatlarımız tarafından ilk bu binalarla alakalı bir değerlendirme yapılıyor, Bakanlığımızın merkezindeki Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bu aktarılıyor, sonra da Bakanlık makamına iletiliyor, oradan da diğer ilgili kurumlara önerimizi iletiyoruz, eğer onlar da uygunluk verirse bu bina satışı veya kiralanması -her neyse- olabiliyor.

Takdir edersiniz ki uzmanlık gerektiren bir alan emlak konusu, oradaki ülkelerdeki emlak değerlendirme veya fırsat olarak önümüze gelen emlaklarla ilgili değerlendirmemiz uzmanlık gerektiren bir alan. Bu çerçevede, tabii ki oradaki yabancı şirketlerden de destek almak durumunda kalıyoruz, yabancı şirketlerle bunu yapmak durumunda kalıyoruz. Teklifteki husus da aslında bununla muadil

bir konu yani bu konudaki değerlendirme, raporlama hususunun Vakfın kuracağı bir şirket tarafından, uzmanlar tarafından da yapılabileceğine inandığımız için Vakfın faaliyet alanlarına bu kapsamda bir teklif yazıldı. Bu kapsamda söyleyebileceğimiz...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Yani Destek Hizmetleri şu anda bu işin dışına çıkarılacak mevcut kanun teklifiyle.

DIŞİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI YASİN EKREM SERİM – Esasen çıkarılmayacak, o değerlendirme raporunu yine Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğüne sunacak, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün değerlendirmesinden sonra Bakanlık makamına arz edilecek, Bakanlık makamı uygun bulduktan sonra, ilgili kurumlardan onay, izinler alındıktan sonra bu emlakın kiralanması veya satın alınması gerçekleşecek. Yani buradaki esas süreç bu çerçevede yürüyecek yani onun bir baypas edilmesi veya onun dışarı çıkarılması değil çünkü sunacağı rapor ve değerlendirme yine Bakanlık Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünde olacak.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir nokta kafama takıldı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani diyelim ki şu anda diplomatik temsilcilüğimizin olmadığı yerde yeni bir diplomatik temsilcilik açacağız, yer alacağız orada, taşınmaz. Tekrar soruyorum: Kim alacak, Vakıf mı alacak, Dışişleri Bakanlığı mı alacak? Siz dediniz ki “İşte, bir kısım çalışmalar yapılacak, ondan sonra Dışişlerine sunulacak, Dışişleri...” Ama buralarda öyle bir şey yok yani bunlar açık değil, bunlar bir şey. Ne olması gerektiğini söylüyorsunuz ama burada bunlar anlaşılmıyor. Yani diyelim ki olmadı, mütevellî heyet... Burada Bakan var yani iki tarafta da ortak kişi Bakan, iki tarafın da başında; onun dışında farklı kadrolar var, farklı yapılar var.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Bir de iştiraklerle ilgili bir cevap vererseniz çok iyi olur. Yani -işte, az önce Belçika örneğini verdim- bu Vakıf gitti orada yüzde 30 iştirak satın aldı. Böyle bir şey yapma imkânı var mı? Çok önemli bir şey bu.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakan Yardımcısı az önce vakfın bir değerlendirme şirketi kuracağını ifade etti, gayrimenkul değerlendirme şirketi, herhâlde SPK lisanslı olacak. Bu sadece Dışişleri Bakanlığıyla ilgili gayrimenkullerin mi değerlemesini yapacak, yoksa diğer kamu kurumlarının -madem bir taraftan gelir elde ediliyor şimdi, ticari şirket gibi oldu bu vakıf da- başka bakanlıkların da gayrimenkullerinin değerlendirme işini yapacak mı acaba; merak ettim ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Canbey, lütfen bunlara cevap verip toparlayalım.

Buyurun lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Öncelikle ben Sayın Türelî'nin sorusuna bir cevap vereyim: Elbette o alınacak olan bina Dışişleri Bakanlığı ile Millî Emlakın yürüteceği bir süreçle sonuçlanacaktır ama burada “Yetkiyi kime verecek?” diyeceksiniz...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yurt dışında tahsis değil, bina satın alınıyor; tahsis değil.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tamam, Dışişleri Bakanlığının yürüteceği bir süreçtir o.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam onu söylüyorum.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Tabii ki ama Millî Emlakın onayı...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – E, burada Vakıf da alıyor, satıyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hayır, Vakıf alıp satamaz. Dışişleri Bakanlığı ona onay vermediği sürece, Dışişleri Bakanlığı yetki vermediği sürece -az önce Sayın Bakanımızın da ifade ettiği gibi- Dışişleri Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğünün burada onayı olmadan, Bakanlığın onayı olmadan böyle bir süreci yürütemezsiniz zaten ama burada Millî Emlakla da koordineli bir şekilde yürütülen bir süreç var yani yine (b) bendine dönüyoruz; ilgili mevzuatları takip etmeden yapılabilecek herhangi bir şey yok. Şu anda yürütülen süreç de aslında böyle; yine aynı, Dışişleri Bakanlığı kanalıyla yürüten, Millî Emlak kanalıyla yürüten bir sürecimiz var şu anda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Ama bir şey var burada...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Şöyle: Vakıf bir tüzel kişilik olacak sonuçta. E, dolayısıyla mütevellî heyeti her türlü yetkiye de sahip olduğuna göre, Bakanlığın tüzel kişiliğinden yani Bakanlığın tüzel kişiliği yoktur ama devlet tüzel kişiliği içerisindeki yürüteceği faaliyetlerden bağımsız olarak karar alma yetkisine sahiptir yani Vakıflar Kanunu'na göre, Medeni Kanun'a göre.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben de bu soruyu soruyorum ısrarla, İsmail Bey de soruyor aynısını.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Yani dolayısıyla Destek Hizmetlerinden onay almasına gerek kalmıyor.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Yani burada, tabii, şuradan kaynaklanıyor benim anladığım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ya, işte, nihayetinde her ikisinin Başkanı da Bakan olduğu için, Bakanlığın da Vakfın da, nihayetinde onun talimatına göre hareket edecekler.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Oradan kaynaklanıyor, evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama olur mu canım, iki ayrı tüzel kişilik. Burada siz olması gerekeni söylüyorsunuz ama öyle değil, ayrı bir yapı kuruluyor burada ve bağlayıcı bir şey yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu hâliyle doğru değil.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli milletvekilleri, şöyle yapalım arzu ederseniz: Benim tabii, burada şu anki görevim nihayetinde müzakereleri bir şekilde yönetmek. Dolayısıyla arkadaşlar izahat yaptılar, nihayetinde bunun başında Bakan var, Bakanlığın başında da Bakan var. Nihayetinde bakanlıklarda irade biraz bakanlardan kaynaklanıyor, iradeyi yine Bakan orada koyacak.

Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, kifayetimizakere.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeye geçiyorum.

4'üncü maddeyle alakalı ekranımda Sayın Aksu'nun söz talebi gözüküyor ve 2 tane önerge var, önerge işlemlerini yapacağım.

Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben bu 4'üncü maddedeki yazımla ilgili... “Bakan tarafından seçimi yapılır.” diyor o (2)'nci fıkranın son cümlesinden önceki yerde. Orada sanki “aynı usulle” gibi bir ibare eklemek lazım yani Bakanın tekrar seçimi durumunda, boşalma olduğu takdirde yukarıda belirtilen usule göre yine tekrar o boşluğu da doldurması gerekir. Ha, diyebilirsiniz “Bu zaten böyle, izahtan varestedir.” diye düşünebilirsiniz ama sanki yazılmazsa bir boşluk oluyor gibi geliyor. Oraya bir “aynı usulle” demek doğru olur diye düşünüyorum.

Bir de (3)'üncü fıkrayla ilgili bir önerge var, Sayın Resul Kurt'un önergesi. Burada (3)'üncü fıkranın son cümlesi kaldırılarak bu önerge veriliyor ama o son cümle kaldırıldığı zaman, o konuyla ilgili sanki bir boşluk oluyor Resul Bey, dolayısıyla onu kaldırmadan bunu araya eklemek daha mantıklı olur gibi geliyor.

Bir başka konu da... Yönetim kurulu üyeleri -örneğin- müteveli heyeti üyeleri arasından olabilir mi? Yani, ben de bir vakıf başkanıyım. Bu, çok tartışılan bir konu olduğu için bunu burada veya vakıf senedinde belirtmek gerekiyor. Genellikle müteveli heyeti üyeleri arasından yönetim kurulu oluşturuluyor. Böyle bir muradımız varsa olabilir, buna da bir itiraz yok ama değilse, bu organlar arasındaki geçişin olamayacağı gibi bir hüküm buraya eklenebilir. Burada diyorsunuz ki: “Diğer hususlar vakıf resmi senedinde belirtilir.” Burada da belirtilebilir bu konu ama yani bunu ne yaparsak bilerek yapalım diye söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 2 tane önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasında geçen “ikisi Bakanlık mensubu” ibaresinin “biri Sayıştay üyesi, biri büyükelçilik görevini üstlenmiş ve mevcut durumda kamu kurumlarında çalışmayan eski bir bakanlık mensubu” şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Selim Temurci

İstanbul

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temurci, buyurun.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) – Burada daha tarafsız ve daha bağımsız bir denetleme kurulunun oluşturulması için sunduğumuz bir önerge oldu. Bakanlığın mevcut çalışanları yerine, daha önce Bakanlıkta çalışmış ve bu işi yapabilecek insanların olmasının mevcut denetim için daha doğru olacağını düşünüyoruz. Bir de Sayıştay mevzuu çok ifade edildi; Sayıştaydan bir uzmanın, üyenin bu işin içinde olmasının denetleme kurulunun hem kalitesini hem bağımsızlığını artıracak bir uygulama olacağını düşünüyoruz.

Aslında, iktidar mensubu arkadaşlar aynen yönetim kurulunda olduğu gibi, böyle bir önerge verseler; bence yönetim kurulundaki değişimle birlikte denetleme kurulunda da benzer bir uygulama yapılabilir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2139) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasının ikinci cümlesine “on kişiden” ibaresinden önce gelmek üzere “en az beşi Bakanlık mensubu olmak üzere” ibaresinin eklenmesini ve (3)'üncü fıkrasının ikinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Yönetim Kurulu, Başkanı ve en az ikisi Bakanlık mensubu olmak üzere Mütevelli Heyeti tarafından üç yıllığına seçilecek toplam beş üyeden oluşur.”

Resul Kurt

Necmettin Erkan

Ejder Açıkkapı

Adıyaman

Kırşehir

Elâzığ

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kurt, açıklama mı yapacaksınız, gerekçe mi okunsun?

RESUL KURT (Adıyaman) – Gerekçe okunsun Sayın Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, mütevelli heyeti üyeleri ile yönetim kurulu üyelerinin oluşumuna ilişkin olarak Bakanlık mensubu olanlara dair düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önergelerle birlikte yapılan değişiklikler doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeye geçiyorum.

Söz talebi Sayın Arı'nın.

Buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – 4'üncü maddeyle ilgili söz istemiştim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben de aynı şekilde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, önergeler olduğu için imza sahiplerine söz veriyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır, madde üzerine...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu maddelerde size söz veririm, burada kayda geçirirsiniz görüşlerinizi.

Buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, şimdi İsmail Bey de söyledi, ben de not almıştım. 4'üncü maddede “Bakan tarafından seçim yapılır.” diye bir cümle var. Seçim kişilerin birbiriyle yarışmasıyla olur, örneğin 31 Martta olduğu gibi. “Bakan tarafından seçim yapılır.” demek lazım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – “Seçilir.” diyelim.

CAVİT ARI (Antalya) – “Seçilir” demek lazım, düzeltiyorum.

“Bakan tarafından seçilir.” demek lazım ki önceki prosedürün gereği neyse onun uygulanması anlamında. Yani, orada bir düzeltmeye ihtiyaç olduğunu ben de not almışım.

Denetimle ilgili düşüncemi geneli üzerinde yapmış olduğum konuşmada ifade ettim, aynı düşüncemi yine burada da 4’üncü maddeyle ilgili tekrarlamak istiyorum. Denetlemenin burada yeterli olmadığını, kendini seçenin denetlenmesi şeklinde bir mekanizmanın oluştuğunu, o nedenle de sağlıklı bir denetlemenin olmasının mümkün olmadığını bir kez daha ifade etmek istiyorum. Selim Bey’in önerisi en azından biraz daha şeffaf bir denetimi zorlayan önerilerden biriydi, kabul görmedi. Denetimle ilgili de yeniden bir gözden geçirme yapılırsa daha iyi olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özbudun, buyurun lütfen.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Mütevelli heyeti karar organı. Denetim organı -Sayın Arı’nın da ifade ettiği gibi- mütevelli heyeti tarafından seçiliyor. Dolayısıyla aslında, denetim organı kendisini seçmiş olan karar organını denetleyecek. Böyle bir denetimden beklenen fayda hasıl olamaz. Dolayısıyla denetim organının seçimi usulünün ve üye kompozisyonunun değişmesi gerekir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Şimdi, Vakıflar Kanunu, Medeni Kanun vakıfların nasıl kurulacağını, organlarını, denetim usullerini, bütün bunları düzenlemiş; mevcut sistem içerisinde bunlar zaten var yani vakıflar mevzuatında var. Dolayısıyla vakfın mütevelli heyetinin belirlediği denetçi bir nevi iç denetçi. Esasen, Vakıflar Genel Müdürlüğü müfettişleri dış denetimi zaten yapıyorlar, onun için bir de buna başka bir dış denetimi eklersek mükerrer olur yani mevcut, işleyen bir sistem var zaten, sağlıklı da olduğunu düşünüyorum bu sistemin; doğru işliyor. Dolayısıyla burada bir denetim eksikliği olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, başka söz talebi yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeye geçiyorum.

Madde üzerinde söz talebi var mı?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Söz talebim var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Tabii, 6’ncı madde 3’üncü maddeyle beraber, paralel; orada faaliyetler sayılıyordu, burada da gelirler sayılıyor. Burada ilginç olan şey (c) bendinde “Varlık Fonu tarafından ihraç edilen her türlü bono ve kira sertifikası...” Varlık Fonu nereden çıktı? Yani faaliyette yok, burada birdenbire Varlık Fonunun bir şeyin içine dâhil olduğunu gördük yani bunu...

CAVİT ARI (Antalya) – Varlık Fonu temsilcisi var...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Onu herhâlde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, bir saniye...

Teklif sahibi de var, Varlık Fonu temsilcisi de burada; hepsini sorarız.

Siz bitirince ben söz vereyim, Sayın Türelî.

Buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Tabii.

Biraz önce de söylediğimiz gibi, burada vakfa ait eğitim ve öğretim kurumlarının faaliyetinden elde edilecek gelirler... Sonuç itibarıyla, burada yine, ticari bir özel okul, bir vakıf okulu kuruluyor, vakıf üniversitesi; lisans, yüksek lisans ve doktora gibi -master ve doktora diye konuşuldu- ama sonuçta bir bakanlık bünyesinde. Şu anlaşılabilir: Kendi elemanlarını yetiştirmesine yönelik bir şey varmış gibi konuşuldu. Ama baktığımız zaman, burada para karşılığı bir eğitim ortaya çıkıyor; bu çok anlaşılabilir bir şey değil.

(e) bendinde “Vakıf faaliyetlerinden elde edilecek muhtelif gelirler ile iktisadi işletmeler, işirakler ve ortaklıklardan sağlanacak gelirler...” Bakın, ortaklık konusu yine gündeme geldi. Yani burada, sadece bu Vakıf değil, birçok ortaklık kuracak, şirket satın alacak yurt içinde, yurt dışında; onların paylarının bir kısmı ne olacak, bilmiyoruz, belki çoğunluk burada olacak, belki azınlık olacak.

Öbür taraftan, biraz sonra muafiyetlere geleceğiz. Yani, bunlar sıkıntı yaratıyor, bu çok doğru bir yaklaşım değil. Vizeyle ilgili “1,1 milyar” dediniz yani 4,4 milyarlık bir şey, yüzde 80 gözüktüyor, onun aktarılması...

Burada şunu tekrar sormak istiyorum: Buradaki yüzde 20 genel bütçeye aktarıldı. Geri kalan yüzde 80 içinde, bir anlamda buradan bütçeye gelen herhangi bir para var mı, yoksa o hizmet satın alındığı için -bir çeşit, yurt dışında da dediniz ya- tamamen yabancı şirketlere mi gidiyor? Onun bir kısmı geliyor mu, ne kadarı geliyor? Çünkü önemli bir şey, burada bir para var. Etki analizi konusunu da o yüzden söylemiştik burada. Benim anladığım kadarıyla, buradan gelecek paralarla herhâlde bir şey düşünülüyor Sayın Milletvekili, taşınmaz alınacak falan ya yani sonuçta 10 milyona olacak hâli yok. Yani, aslında, şey buradan.

Ha, burada şu var, onu da sorayım: Bu bağış ve yardımlar, bunların hepsi özel kişilerden gelen yardımlar mı olacak yoksa, biliyorsunuz, bütçeden de bir biçimde derneklere ve vakıflara kamu kaynakları aktarılıyor. Bu, bunun içinde mi? Çünkü bizim en çok sıkıntı duyduğumuz ve bir anlamda da özellikle kesin hesapta kesin hesap komisyonu hani olmadığı için hepsini birlikte... Kesin hesap kanunu teklifinde de eleştirdiğimiz husus bu. Bunların, kamuoyuna ciddi olarak, şeffaf biçimde açıklanmasına ihtiyaç var ama açıklanmıyor. Buradan ne olacak yani, bundan bağış ve yardımlar, kamudan da bir şey öngörülüyor mu? Bu hazırlanırken mutlaka bunların bir biçimde altında ciddi çalışma olduğunu düşünüyoruz.

Yani, özet olarak şunu söyleyebiliriz: Burada kurulan Vakıf birtakım hizmetler verecek ve bunlar piyasalaştırılıyor, piyasa değeri üzerinden dışarıya hizmet sunulacak. Zaten bizim Dışişleri Bakanlığı bünyesinde böyle bir Vakfı kabul etmememizin, karşı çıkmamızın nedeni de bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bozdağ, buyurun lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, şöyle, vize aracılık hizmeti meselesi ama bunun sanki tam hangi kapsamda tanımlandığıyla ilgili de bir ibarenin olması gerekiyor gibi. Aracılık hizmeti... Burada, bu aracılık hizmetinde, acaba, hani, bu hizmetin kolaylaştırıcılık getireceği kesimler hangi kesimler olacak meselesi de aslında burada önemli bir mesele olarak duruyor çünkü bu, söz konusu madde bu şekilde geçerse eğer belki de

gelecek dönemlerde muhalifler açısından bazı sorunsallıklar teşkil edebilir. Muhafif olan siyasetçiler, gazeteciler, sanatçılar, öğrenciler, iş insanları gibi geniş bir kitle belki de yurt dışına çıkarken faaliyet yürütecekleri sıralarda bazı engellerle karşılaşabileceklerdir. Bu tür bir kaygımız da yok değil.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özbudun...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bağışlarla ilgili bir soru sormak istiyorum. Örneğin, Anayasa'mıza göre siyasi partiler yabancı devletlerden bağış, yardım vesaire alamazlar. Şimdi, yabancı bir devletten, yabancı bir devlete ait tüzel kişilikten, yabancı bir devletin vatandaşından ve uluslararası örgütlerden bağış alınamayacağına dair bir hüküm koymayı düşünmüyor musunuz? Çünkü riskleri olan bir tablo yaratabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, buradaki Vakfın gelirlerine baktığımız zaman, sadece kuruluştaki 10 milyon TL genel bütçeden bir para aktarılıyor, diğer kısımları Vakıf kendi kendine elde ediyor. Bunlardan da önemlisi, tabii, bağış ve yardımlar önemli ama en önemli gelir kaynağı vize işlemleri. Bu vize işlemleri hizmetlerini şimdi kim veriyor? Özel şirketler veriyor. Özel şirketlerden devlet ne kadar alıyor? Yüzde 20. Gerisi nereye kalıyor? Özel şirketlere kalıyor. Burada diyor ki bu Vakıf: "Ben de şirket kurayım ve burada elde edilen kaynaktan ben de para elde edeyim ve bunu da diyelim ki işte bu Vakfın geliri olarak kullanayım."

Burada diğer bir olay da mesela eğitim. Yüksek lisans ve doktora eğitimlerinde sadece yurt dışına giden değil dışarıdan gelecek insanlara da bu doktora imkânı sunuluyor. Buradaki amaç para kazanmak değil, amaç Türkiye dostu insanlar oluşturmak ve dolayısıyla da esas buradaki amaç bu. Ben bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Güneş, bu sizin yorumunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, hayır...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, tekrar mı söz talebi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir konuda çok kısa...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kafamda tam oluşmadı, vize gelirlerinin yüzde 20'si genel bütçeye aktarılıyor. Yüzde 80 içinden Dışişleri Bakanlığına gelen bir para var mı, Dışişleri bütçesine, hepsi özele mi gidiyor?

CAVİT ARI (Antalya) – Genel bütçeye...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yok, genel bütçeye geliyor da o kanunla düzenlenen bir şey. Burada, ayrıca bir yapı içinde, onun yaptığı işleme ilişkin, yüzde 20 dışında her ay örneğin yüzde 80'in yüzde 10'u, 15'i gibi bir şey var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Şimdi, ben şunu merak ettim, bu Vakıf kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olarak mı addediliyor sizin tarafınızdan? Yoksa şu ticari faaliyetleri gördüğümüz zaman, baktığımız zaman ciddi bir kâr ve gelir oluşuyor. Şimdi, bir, bunun vergisel açıdan önemi var, bu gelirlerin değerlendirilmesi açısından önemi var. Her taraftan baktığınızda ciddi bir gelir oluşacak, sadece vize gelirleriyle başlangıçta ilerleyip devam edecek.

Bir de iştiraklerden bahsediyoruz. Şimdi, şirketi kurarken Vakıf tamamı, yüzde 100 hissesi kendine ait olarak bir şirket kurup o şirket üzerinden mi iştirakleri oluşturacak veya başka şirketlerin hisselerini satın alacak? Burada da vergisel açıdan nasıl bir pozisyon olacak? Biraz karışık durumlar var, değil mi? Burada Hazine ve Maliye Bakanlığından arkadaşlarımız da varsa... Vergisel boyutunun da netleştirilmesi, yapılan bağışlar tamam, vergiden özel sektör firmaları indirecek ama bu şirketler yoluyla yapılan bağış ve yardımlar varsa veya oradan elde edilecek gelirlerden, işletmeden çekilirken stopaja tabi tutulacak mı geliri? Yüzde 30 olursa nasıl olacak, yüzde 70 olursa nasıl olacak? Yani, ortaklar... Cariden çekilen değerlerin, biliyorsunuz, gelir vergisi açısından bir stopajı var; bir de kurumlar vergisi matrahı açısından düşünülecek konular var. Bu konuların da açıklığa kavuşturulması, gerekirse bir mukteza alınması faydalı olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi, en önemli gelir kalemi olarak hemen hemen vize aracılık hizmetleri olduğu ifade ediliyor. Burada önemli bir gelir olduğu ve şirketlerin elde ettikleri gelirin yüzde 20'sini genel bütçeye aktardığına ve geri kalanının da özel teşebbüse ait olduğuna dair bir sonuç çıktı. Şimdi, bu mantık üzerinden devam edersek, yarın Ulaştırma Bakanlığı dedi ki: “Şu ulaşım sisteminde güzel para kazanıyor bu vatandaşımız, ulaşım sektörü para kazanıyor; ben de bir vakıf kurayım, ulaşım işini üstleneyim.” Tarım Bakanlığı dedi ki: “Ya, işte, tohumcular para kazanıyor, ben de bir vakıf kurayım, ben de oradan para kazanayım.” Yani serbest piyasa ekonomisinden vaz mı geçiyorsunuz? Birincisi bu. Yani artık her şeye devlet olarak el mi konacak ticari piyasada, bunu mu anlıyoruz? Yani ileri safhası bunu getirecek anladığım kadarıyla. Bunun yerine eğer bu serbest piyasada bu diğer şirketler para kazanıyorsa, sizde yüzde 20 genel bütçeye para kalıyorsa bunun oranını arttırın. Yani, sonuçta, işletmeler var. Biz onları savunmuyoruz ama sonuçta bir ticari piyasa var, o piyasaya şu an müdahale eder vaziyettesiniz bu kanun düzenlemesiyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Canbey...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Tabii, öncelikle şuna cevap vereyim: “Eğitim üzerinden, yükseköğretim kurumları üzerinden bir kâr oluşacak mı?” diye bir soru sordu Sayın Türel. Anayasa’ya aykırı bir kere bu durum yani vakıfların kurduğu herhangi bir eğitim kurumu kâr amacı güdemiyo, o yüzden sadece giderleri karşılamaya dönük bir rakamdan söz edebiliriz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Özel okulların paraları o kadar yüksek ki Sayın Canbey, yapmayın.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Olabilir ama şey bu yani giderlere dayalı olarak yapılıyor ve buradaki iyi niyeti görmek lazım. Yani buradaki iyi niyet şu, bir personelin iyi bir şekilde yetiştirilmesine, donanımlı ve yetkin bir şekilde yetiştirmeye dönük bir çaba var, kâr amacı gütmeye dönük bir durum burada söz konusu değil.

Tabii bir de bu şirketlerin, vakfın kuracağı şirketlerin tüzel şirketler olduğunu bilmek lazım. Yani bunlar tüzel şirketler olduğu için zaten vergiye tabi olacaklar yani vergiden kurtulma şansları yok. Sayın Akay sordu galiba. Yani bunlar vergi ödeyecekler çünkü piyasada tüzel kişilik olarak, kanunda tüzel kişilik olarak tanımlandıkları için ister istemez vergiye tabi bir durum söz konusu. Oradan bir şey yapamazlar yani.

Yine, aynı şekilde “Serbest piyasaya bu şirketler -vakıf ya da kamu- müdahale edecek mi?” diye bir soru geldi. Sonuçta bir rekabet durumu var, bu da bir şirket, tüzel şirket olarak piyasada faaliyet gösterecek. Kamu nasıl oraya müdahale etmiş olacak? Yani bir rekabet içerisinde süren bir durum söz konusu olacak. Kısaca böyle.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) – Az önce hazine yardımı veya bir başka bir bağış alınmayacağını ifade etti ama biz biliyoruz ki kâr amacı da gütmeyen bir kuruluş zaten bu Vakıf, “diğer bakanlıklardan kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler kalemi” diye biz burada bir sürü bütçeyi konuştuk ve oraya, vakıflara aktarılan paraları konuştuk. Ben anlıyorum ki bu Vakfa da bir sürü bakanlık isterse bağış yapabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, yapabilir mi? Kısaca alalım Sayın Canbey, uzatmayalım lütfen.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sonuçta vakıf bağış alıyor, bunu Dışişleri Bakanlığı personeli de yapabilir, normal vatandaş da yapabilir, yani bağış kabul edebilen bir vakıftan bahsediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Verirlerse alır diyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bakanlıklar da yapabilir yani?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Verirlerse.

CEVDET AKAY (Karabük) – Bakanlıkların mevzuatında hazine yardımı yapmak diye bir şey varsa.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yabancı devletler yapabilecek mi acaba?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani bence gerçekten çok teknik bir soru sorduğunuz konu. Ben özellikle ulusal güvenlik açısından çok doğru olmayacağını düşünüyorum. Öyle bir bağış herhâlde kabul edilmez zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, biraz da oradaki idarecilere bir şey yapmamız gerekmez mi? Yani siz de bakan olsanız herhâlde onu kabul etmezsiniz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani sonuçta bir mütevellî heyeti var, bir bakan var, oranın bir bürokrasisi var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, Sayın Canbey, teşekkür ediyorum. Oylamaya geçeceğim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, Varlık Fonuyla ilgili bir sorum var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Varlık Fonuyla alakalı neyi soruyorsunuz Sayın Türelî?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 3’üncü maddede kira sertifikası, devlet iç borçlanma senedi var ama Varlık Fonuyla ilgili bir şey yok. 6’ncı maddede “Varlık Fonu tarafından ihraç edilen her türlü bono ve kira sertifikası.” diye gelmiş buraya. 3’te yok o.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, arkadaşlar, bu elzem bir şeyse dursun, yoksa çıkaralım bunu.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ya, normal bonoyla aynı şey Sayın Bakanım. Hazine ve Maliye Bakanlığı yeni dönemde... Varlık Fonu sonradan kurulduğu için Varlık Fonunun araçları da bu sistem içerisinde bir kamu kuruluşu olduğu için yazılmaya başlanmış.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bu konuyu çalışın, çok gereksiz bir şeyse yani öyle yazdık ihtiyaç üzere diye düşünüyorsanız, onu Genel Kurula kadar çalışın, gerekiyorsa Genel Kurul aşamasında değerlendirip ona göre karar verelim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Peki, tamam.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani Varlık Fonunun çıkaracağı bonodan alacak... Bayağı uzun mesafeli bir şey yazılmış. İşte hazineyi de nemalandırır, bankaları da nemalandırır.

Peki, değerli milletvekilleri, teşekkür ediyorum.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci maddeye geçiyorum.

7'inci madde, muafiyetler ve indirimler.

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Evet, burada, (2)'nci fıkrada gelir ve kurumlar vergisinden muafiyet var. Burada sınır var mıdır, nedir, nasıl bir sınır belirlenecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Matrahtan indiriyor onu.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – “Bağış ve yardımlar matrahın tespitinde gelir ve kurum kazancından indirilir.” diyor. Onun dışında herhangi bir şey yok mu? Yani bütün şeyleriyle ilgili yok değil mi?

CEVDET AKAY (Karabük) – Orada yüzde 5'lik bir sınır var ya.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Tabii, o sınır için şey yaptım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O sınırlar içerisinde yaptığı kadar indirecek.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Yani birincide taşınmazlarla ilgili bu bağış ve yardım... Veraset ve intikalden muafiyet var, resim, harçlardan, tapu harçları var, bu açıdan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, var mı Sayın Türelî başka bir şey?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kanunla düzenlediğimiz için yüzde 5 tabi değil, direkt tamamını sayıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Genel hükme atıf yapmış, genel hükümde de “Yüzde 5 sınırlaması var.” diyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sınırlamaya dâhil mi değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dâhil, kurumlar vergisine atıf yapıyor.

Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi? Yok.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8'inci maddeyi -hüküm bulmayan haller- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi -yürürlük maddesini- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde Sayın Türelî'nin söz talebi var.

Buyurun Sayın Türelî.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Evet, son maddeye geldik.

Bakın, Dışişleri teşkilatı için böyle bir vakıf kuruluşunu bugün burada görüştük. Yarın herhangi bir başka bakanlık geldiği zaman önümüze bu şekilde taleplerle bugünkü mevcut sistem içinde buna “hayır” diyebilme şansı yok. Nasıl olacak? Yani bir yol açıyoruz, bu doğru bir yol değil. Yani Dışişleri Bakanlığını diğer bakanlıklardan daha ayrıcalıklı kılan, Millî Savunma Bakanlığından, Sanayi Bakanlığından... Böyle bir husus yok, bu son derece yanlış bir yol.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yani burada bir bakanlığa bunu verdik, yarın başka bir Bakanlık da benzer kendi faaliyetleri için... Tarım Bakanlığını ne diyeceksiniz? Neye göre “hayır” diyeceğiz? Yani bugün burada farklılaşan konu ne, nedir? Yani Dışişleri Bakanlığı tabii ki çok değerli, çok önemli bir Bakanlık ama başka bakanlıklar da var; o zaman ne diyeceğiz? Yani bu sistem... Bir kanun yaptığımız zaman hem o kanunun mevcut genellik, soyutluk ilkesi ve bundan sonrasında da ne olacak, ne yaratacak; bunlar açısından bakmak lazım. Ben bunun son derece yanlış bir düzenleme olduğunu düşünüyorum, bunu yeniden ifade etmek istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli üyeler, görüşülmekte olan teklif metninde kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun yapım tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergeleriyle yapılan değişikliklerin kanunun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca muhalefet şerhlerinin pazartesi...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Sayın Başkanım, pazartesi günü olmayacağız, çarşamba günü ya da perşembe gününe vererseniz...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Perşembe çok uzak olur, 22 Mayıs Çarşamba...

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Akşam o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, 22 Mayıs Çarşamba günü saat 19.00'a kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Sayın Resul Kurt, Sayın Hüseyin Altınsoy, Sayın Orhan Yegin, Sayın Ahmet Kılıç, Sayın Nilgün Ök, Sayın Ejder Açıkkapı, Sayın Yaşar Kırkpınar, Sayın Mustafa Baki Ersoy, Sayın Necmettin Erkan, Sayın Sami Çakır, Sayın Mustafa Kalaycı, Sayın Seydi Gülsoy, Sayın Ertuğrul Kocacık, Sayın Ersan Aksu ve Sayın İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma saati: 19.08